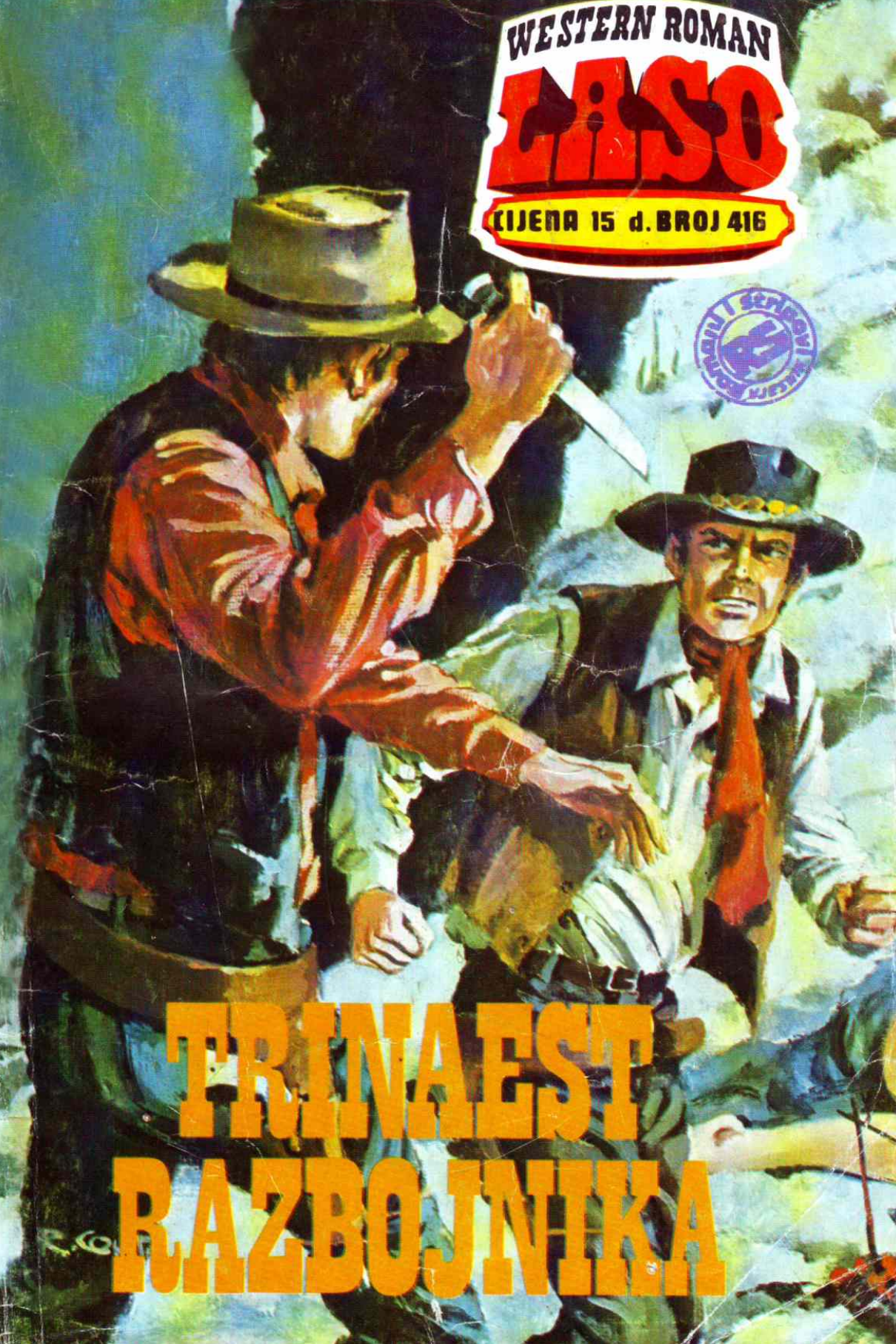
WESTERN ROMAN
LASO
CIJENA 15 d. BROJ 416
TRINAEST
RAZBOJNIKA

WESTERN ROMAN
LIKO
1981

Chuck Conway

TRINAEST RAZBOJNIKA

LASO 416
CHUCK CONWAY: **TRINAEST[A] RAZBOJNIKA**
Naslov originala: MONTANA SHOWDOWN
Recenzija: Nevenka Jednačak, profesor
Copyright: Chuck Conway
Prijevod: Mirjana Turudić
Grafički urednik: Ivica Bartolić
Urednik: **Marcel Čukli**

LASO — Izlazi svaki tjedan — Izdavač: RO Novinsko-izdavačka djelatnost SOUR-a »Vjesnik« n. sol. o. — OOUR Informativno-revijalna izdanja n. sub. o., 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4, Redakcija »Romani i stripovi« — Glavni i odgovorni urednik: Borivoj Jurković — Adresa uredništva: »Laso«, Redakcija »Romani i stripovi«, 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4, telefon: (041) 515-555 i 519-555 — Tisak: RO Štamparska djelatnost »Vjesnik« n. sol. o. — OOUR Novinska rotacija n. sub. o. i OOUR TM n. sub. o., 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) »Vjesnikova« Press agencija Zagreb. Cijena pretplate za godinu dana iznosi 780 d ili 702 d s popustom od 10 posto, a za 6 mjeseci 390 d ili 351 d s popustom. Samo unaprijed plaćena pretplata osigurava popust od 10 %. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101-833-1216 SOUR »Vjesnik«, Interna banka, s oznakom za »Laso«. Cijena za inozemstvo: DM 1,80, ASCH 10,00, SFRS 2,00, HFL 2,00 — Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DM 36,00, SKR 63,00, ASCH 250,00, FF 74,00, SFRS 36,00, HFL 37,00, US$ 15,00 — Uplata za devizni račun 30101-37-7210-256 — Privredna banka Zagreb (za »Laso«). Ekonomska propaganda: »Vjesnik«, Agencija za marketing, Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6. Zadnja kolor-stranica 9000 d, c/b stranica 7000 d.
Oslobođeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 26. XI 1973.

LASO broj 416 izlazi: 2. 10. 1981.

I

U Chisholmu čitavog ljeta sve vrvi od kauboja i farmera koji dolaze u grad iz različitih krajeva. Kad se u banci pojavila skupina muškaraca, nitko od službenika nije obratio na njih posebnu pažnju. Uskoro će podne i stranke su polako odlazile. Nitko nije mogao pomisliti da se priprema pljačka.

Stranci su iznenada izvukli revolvere. Crvenokosi muškarac naredio je službenicima da se ne miču.

– Vas trojica – obrati se Newtonovima – ruke na pult i bez gluposti!

Vas dvojica stanite uza zid! – naredi zatim Howardu Kantu i Ralphu Peacocku.

Dok je crvenokosi naredivao, drugi bandit kojega su zvali Karl povuče tamnozelene zastore na prozorima.

S ulice se sad ništa nije moglo vidjeti. Začudo, nitko od prolaznika nije posumnjao da se nešto događa u banci.

Karl je uskoro preuzeo dužnost portira. Šestoricu muškaraca koji su se pravili da nešto dostavljaju pustio je unutra dok su se na ulici ispred banke zaustavila poštanska kola.

Ostalim mušterijama ljubazno reče da navrate za tridesetak minuta, nakon uobičajene primoprodaje.

Crvenokosi je u međuvremenu zauzeo mjesto Christophera Newtona. S te točke mogao je pratiti sve što se događa oko njega. Jedino nije imao pregled nad prostorijom iza leđa. Čitavo vrijeme na nišanu je držao Chrisa Newtona. Povremeno bi davao po koju naredbu.

Mladi se Newton čudio zašto njegov otac nije iskoristio priliku i povukao revolver. Nije to učinio ni brat Wally. Sâm Chris za to nije imao prilike. Rano tog jutra posudio je Wallyju kolt 45. Nemoćno je gledao kako pljačkaši obavljaju posao. Točku »isporuke« dobro su uvježbali.

– Sve je istovareno, Bill – izjavi važno Jaworski crvenokosom.

– I mi smo očistili krletke – reče Unger, vežući jednu od osam vreća što ih je s Ottom ispunio novčanicama.

– A vi, momci, pogledajte kako

ide sa sefom! – reče Bill. – I ti, Victore!

Jaworski je s dvojicom krenuo u stražnju prostoriju. Trenutak nakon toga stajao je pred Billom.

– Ništa – reče.

– K vragu! – naljuti se Bill. – Povedite gazdu. Možda vam bude od pomoći.

– Ne zna on šifru – poviče Chris Newton, vidjevši kako dvojica prilaze njegovu ocu. – Jedini je ja znam!

– Jezik za zube, mali! – naredi Bill i gurne starog Franka Newtona.

Iskusni bankar znao je da mu u ovom trenutku neposlušnost neće mnogo pomoći.

– Kako ide Victore? – upita Bill.

– Predlažem da požurite sa sefom. Nije nam ostalo mnogo vremena.

Jaworski letimično pogleda prema prostoriji sa sefom.

– Ništa! – poviče.

– Onda nam ne preostaje drugo nego da ispraznimo tu prokletu krletku.

Prvi je izišao Jaworski. Tako je akcija isporuke bila završena. Jedan za drugim, u razmacima od nekoliko minuta, ostali su banditi odlazili iz banke.

– Za danas toliko – reče Bill, povlačeći se prema izlazu. Nadam se da ste uživali gledajući, isto toliko koliko smo i mi uživali zabavljajući vas.

Chris je istrčao na ulicu. Jurio je za banditima.

– Zovite šerifa! – vikao je.

Za to je vrijeme šerif Royce Trady igrao partiju karata sa svojim zamjenikom. Toliko je bio zadubljen u igru da nije mogao čuti graju na ulici.

– Zgrabi pušku momče! – skoči šerif sa stolca čuvši da je netko povikao »opljačkan«. – Možda uhvatimo barem jednoga!

Izjurili su na ulicu. Sedmorica jahača prolazili su glavnom ulicom.

– To su oni! – vikao je Chris. – Jedan im se izgubio!

Sjahali su pred bankom.

– Raširite se! – naredio je šerif. – Stojite na hrpi kao savršena meta!

Zauzeli su položaje. Šerifov pomoćnik Orenson stajao je nasred ulice, a Trady i Chris sa svake strane. Četvorica bandita u tom su trenutku izišla iz banke. Bili su iz »odreda za isporuku«. Chris je odmah prepoznao. Nekolicina građana uključila se u obranu i otvorila vatru iz repetirki. Nekoliko sekundi poslije toga banditi su se raspršili na sve strane. Crvenokosi je Bill nestao, no za Jaworskog se činilo da mu nema spasa. Unger i Roy uspjeli su uskočiti u sedla. Bill se odnekud stvorio uz njih. Roy je u trku pogodio mladog Orensona. Ovaj je pokošen pao na leđa.

Chris je još dugo pucao za njima, čak kad su mu iščezli iz vida. Trady je panično pokušavao organizirati pomoć za nesretnog Orensona.

– Po liječnika! – vikao je. – Neka netko dovede liječnika!

Kad je ušao u banku, Chris je na podu ugledao Karla. Ležao je u lokvi krvi licem okrenut prema gore: mrtav.

Uza zid je sjedio Howard Kant, bankarski pomoćnik i Chrisov prijatelj. U prvi se tren činilo kao da se odmara od svega. No kad je prišao bliže, na čelu je ugledao crnu rupu.

– Tko je to učinio? – bolno se okrene prema Wallyju.

– Crvenokosi, ako je to sad važno – odgovori Wally. – Gdje je otac?

Wally ne odgovori. Umorno je

mahnuo rukom pokazavši prema stražnjoj prostoriji.

Nasred sobe u kojoj je nekad bio sef ležao je Frank Newton. Njegova je glava bila izrešetana mecima.

Zar je crvenokosi i ovo učinio? – jaukne Chris. Trebalo mu je nekoliko minuta da se oporavi od šoka.

Ne znam. Tako je izgledao prije nego što su se vratili.

– Kučkini sinovi! Dobili su novac i što su još htjeli? Wally ne odgovori.

Na izlazu iz banke još je ležao Victor Jaworski. Samrtno je krvario i zapomagao. Molio je čašu vode.

– Dakle, Jaworski – reče Chris stojeći iznad njega – reci mi nekoliko stvari koje me zanimaju i dobit ćeš vode. Osim toga poslat ću po liječnika ili ću te odvesti k njemu.

– Vode, vode... Učinit ću sve što želite.

Chris se okrene prema vratima.

– Ralph? Hej, Ralph? Dodi na trenutak, molim te! – pozove Peacocka koji je teturao prema njemu.

– Strašno, Chris... Strašno – mrmljao je. – Gdje je tvoj otac?

– Ralph, hoćeš li mi učiniti veliku uslugu? Skupi malo snage i donesi mi vrč s vodom i čašu za ovog ranjenika.

Ralph Peacock nesigurnim se korakom zaputi po vodu, a Chris se nanovo okrene Jaworskom.

– Dakle, tko je ubio mog oca?

– Misliš na džentlmena koji je bio u sobi sa sefom? Nisam znao da je ubijen. Kunem se! To uopće nije bio dio plana. Po važnosti drugi sam čovjek u ovoj pljački.

Po svaku cijenu htjeli smo izbjeći žrtve. Nikad ne ubijamo.

– Bez laži, Jaworski! To sačuvaj za neku drugu zgodu – zaurla Chris. – Samo te želim upozoriti na neke stvari! Ne troši snagu i riječi uzaludno. Gdje su ostali?

– To ne mogu znati. Ti su ljudi moji partneri. Poslovni.

Iznenada se lice Jaworskog zgrči u bolu i on se s obje ruke uhvati za ranjeni trbuh, suzdržavajući dah da ne urlikne. Chris mu pokuša pomoći i povuče ga do zida kako bi mogao lakše sjediti. Spustio se do njega.

– Slušaj me Jaworski! Odgovori samo ono što te pitam. Ako ne progovoriš, nećeš dobiti vode kad je Ralph Peacock donese. Razumiješ li me? Netko je od tvojih »poslovnih partnera« prije nekoliko minuta razmrskao glavu mog oca. Moram ih pronaći! Čuješ li me?

– Jasno i glasno.

– Kamo su otišli k vragu?

– Mogu ti to reći, no nećeš ih nikad pronaći.

– O tome ne brini. Samo mi reci gdje da ih tražim.

Oko banke su se skupljali znatiželjnici. Ralph Peacock polako je prelazio ulicu. Iz obližnje gostionice nosio je vodu. Jaworski je u agoniji hvatao dah.

– Daj mi kap vode – šaptao je opazivši Peacocka. – Molim te!

– Daj mu, Ralph – reče Chris. – Možda to pomogne misteru Jaworskom da otvori usta.

– Sve ću reći, ali nećeš od toga imati mnogo koristi.

– Ne brini za moja posla!

– Svi su otišli za Kansas City. Ukrcat će se na... na... parobrod... Missouri... Vode... Molim!

– Dokle Missourijem, Jaworski?

– Do kraja... do kraja. A zatim će do klisure Posljednja nada. Prokletstvo, čak ni ne znaš gdje je to!

– Točno znam na što misliš. Samo nastavi, ako želiš vode.

– Nastavit će prema sjeveru, do

kraja Nebraske... Do vraga, ovo ti je kao da pričam bajku.

– Slijedim te, čovječe!

– Popet će se do Šeherezade i Trnoružice... a ondje je koliba... koju nikad nećeš pronaći.

– Koliko je to udaljeno od vode?

– Ne previše... možda dva kilometra... ne više od tri... Molim!

– Dobro, Jaworski. Sad ti dajem vodu pod jednim uvjetom – reče Chris. – Zakuni se da ćeš mi odgovoriti sve što te budem pitao.

– Dobro, proklet da si! Kunem se!

– Znaš da je opasno ovo što radiš. Čaša vode može te ubiti. Možda bi bilo najbolje da se strpiš dok ne dode liječnik Samson. Svaki bi se trenutak morao pojaviti.

– Ionako sam već mrtav... Zar ne vidiš... Vode... Kunem se da ću sve reći... Rane su preteške... Čaša vode ne može ništa izmijeniti.

Chris mu pomogne da drhtavim krvavim prstima primakne čašu ustima.

– Još! – promumlja.

– Na kojoj je strani rijeke?

– Nisam siguran... mjesto možda nije označeno na karti. Nisam nikad vidio kartu... rekao bih da je sjeveroistočno, ali tek nagađam... ionako nećeš nikad pronaći to mjesto.

Chris natoči još jednu čašu i pruži mu je.

– Zašto ne? – upita.

– Jer je sve prekriveno... gustom šumom... gustišem kakvog u životu nigdje nisam vidio...

– Svi su krenuli u tom smjeru?

– Da, prema planu kojega se strogo drže... Vlakom će se voziti ravno do parobroda u Kansas Cityju...

– Bila su vas dvanaestorica u ovoj akciji, je li?

– Ne... ne... Bilo nas je...

– Koliko, Jaworski? Brzo!

– Trinaestorica... sveukupno...

Lice Victora Jaworskog iznenada izgubi grčevit izgled. Postalo je mirno i opušteno. Chris shvati da je umro.

Radoznali promatrači okupili su se oko njega.

– Mislim da ste čuli za pljačku u banci – ljutito će Chris. – Odnijeli su sav novac. I sef sa svime što je bilo u njemu. Ubili su moga oca i Howarda Kanta. Uskoro idemo u potjeru za njima i to je sve što vam sad mogu reći.

Ljudi su zapanjeno stajali i promatrali kako Chris vuče Jaworskog unutra. Nisu se razilazili. Kad je zaključao vrata za sobom i na prozore navukao zastore, znatiželjni su počeli prepričavati događaj.

Chris je stao pregledavati odjeću i stvari dvojice ubijenih pljačkaša, Jaworskog i Karla. Nekoliko sitnica koje su mu se činile važnima stavio je u dvije velike omotnice i zalijepio ih.

– Idem k liječniku Samsonu, Wally – reče bratu koji je sve vrijeme nijemo sjedio za stolom. – Zatim šerifu. Liječnik će brzo stići ovamo.

Chuck Orenson umro je nekoliko trenutaka pošto je Chris stigao do liječnika Samsona. Zajedno s Royceom i liječnikom brzo se vratio u banku. Chris je čitavo vrijeme šutio. Tek kad su se našli u šerifovom uredu, smogao je snage da progovori.

– Idem u potjeru za njima, Royce – reče. – A ti?

– Do vraga! Zar da mi neka banda tek tako ubije pomoćnika, a ja da sjedim skršenih ruku!

– Bit će dovoljno neprilika. Stoga je najbolje da odmah krenemo.

– Čuo sam kako ti je onaj ranjeni bandit rekao da su ostali krenuli

prema sjevernoj Nebraski. To nije loše. Bio sam u potjerama i dalje od Nebraske.

– Tko god da ti je to rekao, Royce, krivo ti je rekao. Jaworski mi je rekao da su »na najudaljenijoj točki Nebraske«. Nije mislio na zemlju Nebrasku, nego na teritorij Montane koji je svojedobno pripadao Nebraski.

– Zato si rekao da će biti dovoljno neprilika? Vraški put! Zanima me hoće li mi okrug dovoljno platiti da se upustim u to.

– Bez obzira na okrug, banka plaća veliku nagradu onome tko uhvati pljačkaše, napose ubojicu mog oca i Howarda Kanta. Kao vicepredsjednik Newtonove banke obavezujem se da ću snositi sve troškove koji nastanu u hvatanju razbojnika. Nas dvojica već večeras moramo krenuti vlakom za Kansas City.

– Zar poslije ove pljačke banka ima novca za pokriće?

– Za to ne brini. Imamo dovoljno uloga kod drugih banaka.

– A što ako je taj Jaworski izmislio čitavu priču?

– Nije. Provjerio sam.

Chris izvadi iz džepa dvije omotnice i stavi ih na šerifov stol po kojemu su još bile razbacane karte za igranje.

– Kod Jaworskog sam pronašao karte za parobrod do Fort Bentona. Kasno popodne trebao je krenuti iz Kansas Cityja. Isti je slučaj i s drugim. Zvao se Karl Ephron, prema onome što sam mu našao po džepovima. Sve je u omotnicama.

Trady otvori jednu i istrese sadržaj na stol. Bio je toliko uzbuđen i nestrpljiv da je nekoliko papira odletjelo na pod. Skočio je sa stolca i zgrabivši šešir pojurio prema vratima.

– Možda ih još uhvatimo! Na karti piše da idu u tri. Imam još dovoljno vremena da javim policiji u Kansas Cityju i da im oni stanu na rep!

– Želiš li da idem s tobom do pošte?

– Nema potrebe.

– Dobro, čekam te u banci.

Šerif se vratio prije nego što je Chris očekivao.

– Čini se da su prerezali žice. Istočno od grada! – reče. – Ili su možda po nekoj drugoj liniji imali ludu sreću. Pa ipak neće uspjeti. Hoćeš li sa mnom natrag u ured?

– Da – složi se Chris i s Royceom iziđe iz banke.

– Sad mi točno reci kamo smjeraju ti lopovi?

– Fort Benton, središnji dio Montane. Zatim dalje prema sjeveru, sve do jezera u srcu divljine. To je indijanska zemlja, ali ondje nije tako strašno kao što je južno od Yellowstonea.

– Čuo sam da je jedna skupina pobjegla sa sefom, a druga odvojeno. Koliko ih je moglo biti?

– Vidio sam dvanaestoricu. Dvojica su mrtvi. Jaworski reče da ih je bilo trinaest. Vjerojatno se obje grupe sastaju na istom mjestu.

– I da nas dvojica krenemo protiv te bande? Ne čini se da imamo osobite izglede.

– Vodim dvojicu sa svoje farme.

– Indijanca i Rusa?

– Kad stignemo do Helene možemo unajmiti onoliko ljudi koliko nam treba. Ondje je mnogo rudara kojima ne bi bilo naodmet da zarade koju paru više. A bit će i Indijanaca koji dobro poznaju put.

– Zar ovdje ne možemo uzeti sve što nam treba?

– Možemo, samo bi to bilo vraški teško. U Kansas Cityju ćemo imati dovoljno vremena za sve. Sumnjam

da ćemo sljedeći parobrod čekati manje od dva-tri dana.

– Pogledaj ovo! – reče šerif i pokaže Chrisu potjernicu. – Prepoznaješ li ovoga sa slike?

– Da. Kupio je novac sa šaltera. Zvali su ga Otto.

– Otto Doberman njegovo je potpuno ime. U dvije države ga progone zbog ubojstva i oružanih pljački. A ovaj?

Trady mu pokaže još jednu potjernicu. Chris u prvi mah ne prepozna lice, jer je taj ćelavi čovjek za vrijeme pljačke imao šešir.

– Mislim da je sudjelovao u »akciji isporuke«. Jak je kao bik. Po imenu Curly?

– Curly Messerschmidt. U tri države ga progone zbog pljačke. Dobro sam pretpostavljao. Ovaj je put posrijedi najopasnija banda na sjeveru. A ovo je njihov šef. Vrlo je popularan među banditima.

– Zovu ga Bill – reče Chris pogledavši prema najvećem plakatu na zidu. – Crvenokosi. On vodi cijelu akciju.

– Točno. To je njegov stil. Traže ga u šest država.

– Dakle, Royce, dobar zalogaj. Možda ćemo ih baš nas dvojica pritjerati uza zid. Ima li cijena po glavi?

– Možemo postati milijuneri, Chris.

– Ili mrtvaci.

II

Chris se užurbano spremao za put. Htio je da po svaku cijenu uhvate vlak za Kansas City još istog dana. Na brzinu je posjetio svoju djevojku, Sandru Macefield. Ona je bila u šoku čuvši za pljačku banke i smrt starog Newtona. Znala je da će nakon toga Chris tražiti osvetu, ma koliko bila skupa.

Na ranču Newtonovih vladao je pravi kaos.

– Spakiraj sve što će ti trebati za jedno ljeto i zimu u divljini reče Chris Michaelu Balanchavadzeu, odanom slugi i poput diva jakom četrdesetogodišnjaku.

– Za Alder Gulch?

– Ne. Kanjon Posljednje nade. Zapadno i sjeverno od te točke. U potjeri smo za razbojničkom bandom, Misha. Otac je ubijen, banka opljačkana.

Čovjek ne reče ni riječi. Nijemo se zaputi prema svojoj kolibi.

– Što da ti spakiram, Chris? – upita stara gospođa Bains, dugogodišnja služavka kod Newtonovih.

– Trebam samo oružje i sedlo i sve što ide uz to. Odjeću za ljeto i zimu. Ostajem neko vrijeme na putu. Za to vrijeme želim da ranč vodite kao do sada, bez izmjena i naredbi od bilo koga.

– To ne isključuje tvog brata? – upita gospođa Bains plačnim glasom.

– Samo ja zapovijedam u ovoj kući. Nikakav brat. I mene imate slušati. Sva posluga, svi radnici na ranču. Mister Bains neka vodi sve poslove kao do sada. A sad na posao! Imam još vrlo malo vremena.

– Kola čekaju, Chris. Sve je spremno – reče predradnik Bains.

Chris izađe na dvorište i pozove Mishu i Indijanca, a zatim se još jednom okrene prema starom paru Bains. Čitavog života bili su mu poput pravih roditelja.

– Ako mi se bilo što dogodi, otiđite k odvjetniku Wedgewoodu – reče. – Kod njega je oporuka i on će vam sve objasniti. A sada je posljednji trenutak da krenem.

– Čuvaj se, Chris – zaplače gospođa Bains.

Za nekoliko trenutaka ukrcali su

stvari i s Lesterom Bainsom krenuli prema željezničkoj stanici.

* * *

Sljedeći parobrod trebao je isploviti iz Kansas Cityja tek za tjedan dana. Chris se pobrinuo da za svu četvoricu nađe dobar smještaj na brodu Mountaineer. Ostatak je vremena provodio kupujući najpotrebnije stvari za boravak u divljini Montane. Nije zaboravio kupiti municiju, šator te hranu i najnužnije suđe. Uvijek je imao pred očima računicu i mogućnost da sve stvari jednog dana proda i izvuče neku dobit.

Royce Trady otišao je u policiju Kansas Cityja. Imao je dovoljno vremena da uz pomoć kolega identificira svu dvanaestoricu pljačkaša.

Mountaineer je bio parobrod s kotačem na krmi. Zadovoljavao je svim uvjetima vožnje po divljim vodama Missourija. Chris je za pratnju i sebe uplatio kabine u kojima je bilo dovoljno prostora za udobno putovanje. Imali su također pristup u luksuzni bar i kockarnicu. To je osobito obradovalo Tradyja koji je ubrzo našao sebi ravne kartaše.

Drugog dana putovanja Chris je šetajući palubom slučajno susreo Claudea Careyja, kapetana Mountaineera.

– Imamo sreće s vremenom – reče kapetan. – Prekrasan, ljetni dan, ha? Vi ste mister Newton, ako se ne varam? – uljudno će kapetan.

– Da.

– Je li do sad putovanje bilo ugodno? Mislim da je za vas ovo nešto novo i zanimljivo.

– Uživam, no riječni brodovi nisu mi nepoznati. Nekoliko sam puta plovio Missourijem do Bentona i natrag.

– Onda je to nešto drugo. No, mogli bismo nešto popiti u mojoj kabini prije ručka – predloži kapetan. Pozovite i svog prijatelja ako želite.

Chrisu se sviđalo poznanstvo s kapetanom. Slutio je da bi mu to moglo biti od neke pomoći.

– Vjerojatno je vaš otac bio vrlo hrabar čovjek kad se usudio voditi dijete na tako opasnu plovidbu divljom rijekom, – napomene kapetan.

– Nisam tad bio baš mališan. Imao sam šesnaest godina. Osim toga, imali smo sa sobom nekoliko vještih ljudi i jednog Indijanca koji je dobro poznavao hirovitu rijeku.

Idućih nekoliko dana Chris se nije odvajao od kapetana. Ovaj mu je na kraju rekao da u kapetansku kabinu može dolaziti kad hoće, bez ikakvih poziva. To je radovalo Chrisa. Imao je mnogo poštovanja prema starom vuku.

Četvrtog dana plovidbe, upravo u trenutku dok se penjao prema kapetanskoj kabini, Chris letimično pogleda na palubu. Privuče mu pažnju neki putnik. U prvi mah učini mu se da ga poznaje i da ga je već negdje sreo. Trenutak nakon toga bio je siguran. Pojurio je prema kockarnici bez oklijevanja i prekinuo šerifa usred igre. Na uho mu šapne što mu se dogodilo.

– Izvuci svoj popis, Royce. Kunem se da sam vidio jednog bandita!

– Ti si poludio! Ili se šališ? Vidio bandita na brodu, ha? Ovdje? Sada?

– To je onaj kojega su zvali Quint. Golem je, s velikim trbuhom. Veći od Mishe. Ima široka ramena i velike ručetine. Bio je jedan iz ekipe za »isporuku«.

Trady je listao po svom notesu.

– Quint Tolsen. Trideset osam

godina. Traže ga u osam država zbog oružanih pljački. Ubojstva također. Mislim da se sjećam kako izgleda. U Kansas Cityju sam vidio potjernicu sa slikom. Želiš li da ga uhapsim? – upita šerif.

– Ne – reče Chris. – Pusti me da se najprije uvjerim kako je to zaista on. Ne bih htio počiniti nijednu grešku. Ti sad nastavi svoju igru.

– Dobro, Chris. Stojim ti na raspolaganju – doda Trady.

Chris je mirno stao uz ogradu i još jednom pomno osmotrio što se događa na brodu. Kad je prošlo prvo uzbuđenje, mogao je bez nervoze razmisliti o svemu.

Dan je bio lijep i sunčan. S obje strane rijeke protezale su se beskrajne zelene površine. Chris je polako pijuckao piće. Leđima je bio okrenut prema ostalim putnicima koji su se našli u blizini i na palubi uživali uz piće i čavrljanje. Chris je htio biti sâm. Bio je uvjeren da je onaj čovjek zaista bio Quint Tolsen. No, nije smio reći šerifu da je siguran u to. Pokušao je ispraviti grešku i izvući se rekavši mu na kraju da mora provjeriti.

Mučilo ga je što Quint Tolsen uopće traži na brodu. Zašto nije s ostalima? Možda je u Kansas Cityju ostao zbog nekih važnih stvari u vezi s pljačkom banke? Ili prati neku pošiljku koja je zbog određenih razloga poslana zasebno? Ili možda nosi sef?

Bila su to pitanja na koja nije bilo teško odgovoriti. Bez mnogo muke mogao je shvatiti da baš na velikom brodu poput Mountaineera razbojnik s potjernice može čak proći nezapažen. Ljudi je mnogo te se s malo sreće i lukavštine lako može izvući.

Chris je pitao je li ga Tolsen prepoznao. Ako je sumnjao da ga netko prati, nije mu teško prepoznati mladog Newtona koji je za vrijeme pljačke banke sjedio za glavnim šalterom.

Za čovjeka poput Tolsena rješenje problema bilo je nedvojbeno: ubiti progonitelje. Chrisu je bilo jasno da Tolsen neće oklijevati ako ga je zaista vidio. A to znači da je od ovog trenutka njegov život bio u opasnosti. Trady, Indijanac i Misha bili su u istom sosu.

Chris je ustao sa stolca. Za šerifa nije bio toliko zabrinut, jer ovaj je bio upozoren. Požurio je zato da pronađe ostalu dvojicu. Za nekoliko trenutaka bili su sva trojica na okupu. Chris im je sve objasnio. Nekoliko ih je puta upozorio na sve moguće opasnosti.

– Čini mi se da imamo nekoliko mogućnosti u vezi s ovim Tolsenom – reče više za sebe. – Možemo ga pustiti na miru sve do Fort Bentona da vidimo ima li uopće ikakvu pošiljku. Ili pustiti ga do kraja i slijediti do rupe u koju će se uvući.

– Ali Tolsen te vidio u banci – napomene Misha. – Sigurno je da će te još sresti na brodu. I učinit će ono što mora. Neće prezati da te ukloni, pogotovu ako je posrijedi važna pošiljka. Riskantan je tvoj plan. Osim toga, postoji vjerojatnost da ga čitava banda čeka u Fort Bentonu.

– Dobro – složi se Chris. – Ali možemo zato prisiliti Tolsena da nam otkrije mjesto gdje se skrivaju banditi i kaže tko je trinaesti bandit. O njemu nitko ništa ne zna.

* * *

Opazili su Quinta kasno navečer dok je većina putnika već otišla na spavanje. Bilo je sparno. Vidljivost minimalna. Bez daška vjetra. Tolsen je izišao na palubu i izuo cipele. Na vidiku je bilo nekoliko ljudi. Jedan je čovjek bio naslonjen na ogradu i zagledan u mračnu rijeku.

Nedaleko od Tolsena stajao je zagrljen ljubavni par.

Na tovarnoj palubi nije bilo ograde. Bandit je sjeo uz rub i hladio noge u vodi.

Chris, Misha i Indijanac zauzeli su položaje s kojih su mogli pratiti sve što se događa na brodu. Istodobno bili su u zklonu. Kako je vrijeme prolazilo, ljudi je bilo sve manje. Na njihovo veliko iznenađenje, Tolsen je u trenutku kad je ostao potpuno sâm skinuo svu odjeću sa sebe i zagnjurio u vodu.

Na Chrisov znak ostala dvojica brzo su se spustila ljestvama na tovarnu palubu i zgrabila Tolsenovu odjeću. Povukli su se do Chrisa.

Tolsen je uživao sve do trenutka kad shvati da ga netko promatra.

– Što je tako zanimljivo, momci? – poviče. – Niste nikad vidjeli čovjeka kako se kupa? – ljutito će. Počeo je plivati prema mjestu s kojega je skočio. Ondje je sad stajao Chris.

– Što je? Vi se inače nikad ne kupate? Svjetsko čudo ako se čovjek hoće malo rashladiti? – ponovo će Tolsen.

Nitko mu ne odgovori. Kad je doplivao do ruba palube opazi da mu je netko pokupio odjeću.

– Dobro, momci. A sad sve vratite tamo gdje ste i našli.

Pazit ćemo na tvoju odjeću – tiho reče Chris. – Samo predlažem da malo proćaskamo. Zasad ti je dobro ovdje gdje jesi.

– Nisi me dobro čuo, mladiću. Reci svojim glupavim prijateljima da mi vrate stvari. Ili bi mogli požaliti zbog ove šale!

– Jedina osoba kojoj želim nešto reći trenutno si ti. A kažem ti da bismo mogli malo proćaskati. Dakle, ostani ovdje gdje jesi i pokušaj tiho govoriti.

– Pokazat ću ti ja, ti... – poviče Tolsen i ljutito se uhvati za rub palube. U trenutku kad se već popeo i pokušao ispraviti, Chris ga dočeka odmjerenim udarcem u rebra od kojega grdosija zatetura i poput vreće padne u vodu.

S malo manje sigurnosti u sebe, Tolsen zapliva prema brodu. Ponovo se objema rukama uhvati za rub palube. Chris mu čizmom prikliješti prste.

Tolsen jaukne.

– Slijedeći put neću biti tako nježan – upozori ga Chris.

– Jednom se rukom drži i ne pokušavaj činiti gluposti. A sad, kao što sam najavio, da porazgovaramo.

– A tko si ti, dovraga? Čini mi se da sam te negdje vidio, ali se ne sjećam gdje.

– Razgovor ćemo ovako voditi: ja ću postavljati pitanja, a ti ćeš odgovarati.

– Sad imam već dovoljno razloga da pozovem kapetana!

– Ili da ja to učinim, a da moji prijatelji pripaze na tebe dok se ne vratim? Reći ću mu da ga slavni putnik čeka u svojoj privatnoj kupaonici. Putnik dobro poznat u osam država zbog različitih pothvata, uglavnom pljačkaških. Šteta što nemam nijednu potjernicu sa sobom da mu pokažem lice Quinta Tolsena. Siguran sam da bi kapetan bio zadivljen.

– Dobro, dobro. Sad znam gdje sam te vidio. Ti si sjedio za šalterom u banci. Što me želiš pitati?

– Četiri stvari. Moram iskoristiti trenutak kad te pamćenje dobro služi. Prije svega, tko je ubio moga oca, Franka Newtona? Drugo, gdje je sef? Gdje su tvoji prijatelji? I četvrto, tko je trinaesti od družine?

– Sef je kod njih. Na ostala tri pitanja ne znam odgovoriti.

– Zašto?

– Zato što ne znam.

– Mislim da se pametno ne ponašaš. Jaworski ti je naredio da s Messerschmidtom izneseš sef iz banke. To si učinio. U tom trenutku moj se otac nalazio u stražnjoj prostoriji u kojoj je bio sef. Prema tome, morao si vidjeti što se događalo ondje i tko ga je ubio. Što se tiče skloništa, misliš da ću povjerovati kako ne znaš gdje je? Jaworski mi je također rekao da vas je bilo trinaest u pljački.

– Znam samo za rijeku Šeherezada i jezero Trnoružica. Ja ću čekati kod Helene. Ondje će netko doći po mene. U skloništu nisam nikad bio. Bill mi je rekao da je vrlo sigurno i da do njega nitko ne može doći.

– A što ćeš izmisliti u vezi s ostalim pitanjima?

– Ništa ne lažem! Sve je istina. Ne znam tko je ubio tvog oca. Čak nisam ni znao da je ubijen. Isto tako ne znam tko je trinaesti u našoj družbi ni gdje je. Mi znamo da je netko bio, i to je sve.

– Tko je to »mi«?

– Svi mi osim dvojice šefova! Shawnessyja i Jaworskoga.

– Mislio sam da je Shawnessy glavni.

– Uglavnom. Ali Jaworski je također bio zadužen za neke od važnijih poslova. Jedino su oni znali tko je trinaesti čovjek.

– Ako je sef otišao s ostalima, koja je tvoja uloga u svemu?

Quint Tolsen je trenutak šutio. Potom odgovori:

– Određen sam da pazim ako nas netko prati.

– Dobro, Tolsen. Zacijelo si sve pobrkao! Vrijeme je da počnemo ozbiljno razgovarati. Napokon, imaš dvije mogućnosti. Odaberi što ti se više svida. Odluči se! Počni govoriti ili plivati. Svejedno mi je što ti je lakše.

– Nećeš valjda to učiniti? Čak da uspijem do obale, nemam odjeću ni oružje, a ovo je zemlja Indijanaca.

– Možda će oni pomisliti da si bijeli bog kad te vide.

– Čovječe, urazumi se!

– Znam da poslije svega samo ti možeš tražiti da budem razuman!

– Do vraga, nisam ja ubio tvog oca!

– Slušaj, Tolsone, ovako se nešto dogodilo stotinu puta prije, a dogodit će se i ubuduće. Dosad sam samo jednom vidio da je završilo onako kako treba. U San Francisku je prije nekoliko godina opljačkana banka. Banda poput ove tvoje ubila je čovjeka. Svi su pohvatani istog dana. Odmah im je suđeno. I znaš kako?

– Ne znam.

– Sudac je rekao da su pljačka i ubojstvo dio jednog te istog kriminala i sva šestorica koja su opljačkala banku bila su kriva za ubojstvo, bez obzira na to tko ga je počinio. Čak ako je jedan od njih stajao pred bankom i čuvao konje, snosio je podjednako svu krivicu. I znaš što se dogodilo?

– Ne znam, do bijesa!

– Objesili su svu šestoricu, premda je pokojnik bio ustrijeljen sam jednim metkom. Bio sam ondje, Tolsene, i po mome mišljenju, tako se i treba suditi!

– Slušaj, čovječe! Već sam ti rekao! Nisam ubio tvog oca i ne znam tko je to učinio. Nismo planirali nikakvo ubijanje. Čak ne znam kako se to dogodilo.

– Čini se da me nisi shvatio, Tolsene. Trinaest je ljudi krivo za smrt mog oca i Howarda Kanta i dug će svi platiti. A sad, imaš li kakve obavijesti za mene? Gdje je sef? Gdje se skrivaju ostali? Tko je trinaesti?

Ili tko te čeka u Fort Bentonu?

– Rekao sam da će me dočekati kod Helene, a ne u Fort Bentonu.

– To sam već čuo. Možeš početi s plivanjem.

– Polako! Daj mi priliku.

– Dajem ti mnogo više prilika od onih što ste ih vi dali mom ocu ili Kantu. Misha, baci odjeću!

Chris je pogriješio u djeliću sekunde. Pogledao je prema Indijancu i u tom je trenutku Tolsen munjevitom brzinom skočio iz vode. Bila je to gotovo nemoguća kretnja. Chris ga je pokušao dočekati udarcem, no Tolsen je uspio skočiti na noge. Chris je hvatao dah dok ga je Tolsen serijom udaraca držao nemoćnim. Htio se dočepati njegova oružja. Kad mu se učini da se ovaj neće pomaknuti s mjesta, Chris se naglo odbaci nogama i namjerno zakotura prema rubu palube. Znao je da mu ovaj div nije dorastao u borbi u vodi.

Chris je grčevito držao Tolsena za nogu. Skupa su pljusnuli u rijeku i na trenutak nestali pod površinom. Chris je pokušavao da ga što dublje povuče za sobom. Ovaj nije bio spreman na podvodni okršaj. Panično je počeo lupetati rukama tragajući se iz Chrisovih čeličnih kliješta. Snažnim trzajem oslobodio je nogu, no Chris ga je uspio s leđa uhvatiti oko trbuha. Sad ga je plivajući prema površini vukao za sobom. U trenutku dok je htio izgnjuriti iz vode, Chris je podigao lijevu ruku i snažno ga uhvatio za gustu crnu kosu. Tolsen više nije imao snage da se otima. Izgubio je svijest.

Chris je počeo brzo plivati prema brodu. Shvatio je da je prilično daleko i da bi svaki daljnji trenutak mogao biti opasan za njegov život. Bio je odjeven, s teškim čizmama na nogama, a rijeka Missouri opasna je i puna nepredviđenosti.

Balanchavadre je spuštao čamac za spašavanje i jurio prema njemu. Pružio je Chrisu ruku i spretno mu pomogao da skoči u čamac. Chris je osjećao da polako gubi snagu. Pribrao se i pokušavajući održati ravnotežu ustao i pogledao nizvodno. Tražio je pogledom Tolsena. Nije ga vidio.

– Ne brini – reče Misha. – Daleko je otplutao.

Tad začuju dozivanje s broda.

– Hej, što se događa dolje? – vikao je dežurni oficir.

– Sve je dobro – odgovori Misha. – Malo smo švrljali po tovarnoj palubi i jedan je pao u vodu – uvjerljivo će.

– Ponašate se neozbiljno kao da ste u kadi – ljutito dovikne oficir. – Ovo je Missouri, momci. Nemojte se šaliti!

– Sve je dobro, ne brinite. Vraćamo se na brod.

– Da pošaljemo pomoć?

– Hvala, nije potrebno. Možemo sami. Evo nas!

III

Kapetan Carey pristao je da Christopheru Newtonu učini posebnu uslugu. Kad su dva broda, Mounaineer i Wide Frontier bili dovoljno blizu, šerif i Chris bili su specijalnim čamcem prebačeni na drugi brod. Kapetan Carley upoznao ih je s kapetanom Wide Frontiera, Lawrenceom Ottom.

Šerif je u međuvremenu čuo za Tolsenovu smrt. Chris je smatrao da ga o tome svakako mora obavijestiti. Šerif je imao sa sobom potjernice sa slikama pljačkaša što ih je dobio od policije u Kansas Cityju. To je uvelike pomoglo da se kapetan Ott sjeti lica koja je nedavno vidio na svom brodu. Chris ga je podsjetio na to da su osumnjičeni

putnici po svoj prilici bili u zajedničkoj spavaonici, bez posebnih kabina.

Bandit Doberman predstavio se kao liječnik, dok je Unger Harris izigavao težeg bolesnika za sve vrijeme. Imao je slomljenu ruku i Doberman je tražio specijalne povlastice koje se u takvim prilikama osiguravaju pacijenta. Ott se prisjetio da je Pennington imao štake i svaki put luđački urlikao od boli kad bi ga ovaj vidio.

Nakon tridesetak minuta provedenih na Wide Frontieru, kapetan Carey, Chris i šerif vratili su se na Mountaineer.

– Što kažeš na sve ovo? – upita šerifa.

– Moram srediti dojmove – odgovori Royce. – Idem u kabinu da u miru razmislim o svemu. Mislim da sam na putu važnih otkrića.

Chris je bio pomalo iznerviran. Ljutilo ga je što šerif za svaku sitnicu treba papire. Činilo mu se da je to suvišno.

Chris je besposleno sjedio pokraj ograde i razmišljao. Nebo je bilo prozirnomodro. S obje strane rijeke uzdizale su se visoke planine.

Bio je utoliko zadovoljan što su napokon ipak bili na pravom tragu Shawnessyjeve bande i što su svi sudionici pljačke, osim onoga trinaestoga, bili na jednom mjestu, u istom skloništu. Bilo je logično da je Shawnessy s ostalom petoricom plovio na Wide Frontieru i da se nije trudio ostati nezapažen, jer ga se kapetan Ott dobro sjeća. Nisu se skrivali ni privlačili na sebe posebnu pažnju.

Chris se pitao zašto su trojica bandita imala na tom brodu specijalne kabine. Time su bili na nišanu ostalih putnika, napose kapetana Otta, a po Chrisu, to se nipošto nije uklapalo u strategiju bijega.

– Mislim da mi je sve jasno – reče šerif.

Donio je stol i stavio ga tik do Chrisova.

– Izgubljen sam u ovim čudnim kombinacijama – skeptično će Chris.

– Banditi su za svoju pljačku smislili plan kojega se drže do najmanje pojedinosti. Jedino nisu pretpostavili da će biti ranjenih. Za liječnika nisu imali vremena u Kansas Cityju ni drugdje. Harrisa i Penningtona mogli su ostaviti, no to je svakako bilo riskantnije od bilo čega drugog. Poveli su ih na brod, a kako su obojica teško ranjena, nisu ih mogli smjestiti u zajedničke spavaonice. Unajmili su posebne kabine.

– To je ispravno, barem što se tiče ove dvojice – prekine ga Chris. – Ali zašto je Doberman bio s njima? I koga su htjeli vući za nos? Zašto? Mislim na to izigravanje liječnika.

– Prema informacijama koje sam u Kansas Cityju dobio o Dobermanu, neko je vrijeme radio kao bolničar u građanskom ratu. Taj mu je posao pomogao da nauči poprilično toga. zacijelo je često morao svašta raditi, a ne samo prenositi bolesnike i nosila. Po mome mišljeju, mogao je onda pomoći Harrisu i Penningtonu. Ako ne drugo, a ono im barem svaki dan previti rane. Vjerojatno je sam najpravio štake koje je spomenuo kapetan Ott.

– Kako će onda stići do Trnoružice u takvu stanju? – upita Chris. – Čak pod pretpostavkom da je s Harrisom sve najbolje?

– To sam se i ja pitao. Mislim da će neko vrijeme morati pričekati kod Helene dok se ne oporavi. Nadam se da ćemo po lakom postupku provjeriti je li takav tražio pomoć od ijednog liječnika.

Newton se s pratnjom iskrcao u Fort Benronu. Svi su bili na oprezu. Tražili su pogledima bandite ili njihove predstavnike koji su ih možda čekali s najcrnjim namjerama. No, sljedećih nekoliko dana nikoga nisu zapazili.

Vlakom su krenuli prema Heleni. Chris se potrudio da osiguranje bude savršeno. Čak je unajmio nekoliko ljudi koji su naoružani stajali u vagonu čitavo vrijeme putovanja. Oni i sve stvari što su ih nosili sa sobom bili su zaštićeni od svakoga mogućeg napada bandita.

Kad su stigli u Helenu, Trady je ispitivao situaciju u gradu i odmah potražio šerifa. Htio je saznati jesu li banditi tražili liječničku pomoć. Chris je za to vrijeme tražio dobre konje i vodiče. Bez toga nije mogao zamisliti put u nepoznato.

Treće večeri poslije dolaska u grad, od šerifa su saznali nešto određenije.

– Uvjeren sam da je Pennington u gradu. Nevolja je samo u tome što je liječnik trenutno kod nekog pacijenta. Nisam ga vidio i nisam mogao provjeriti.

– Ali si čuo da liječi nekoga sa smrvljenim koljenom? – upita Chris.

– Nekog Smitha.

– Dakle, Royce, što kažeš na ovo? – zapita Chris.

– Ne možemo predugo ostati u gradu ako želimo stići do Trnoružice prije nego počne prava zima. No, svakako imamo jače razloge da ostanemo još koji tjedan.

– Koje?

– Čak ako je Pennington već bio u skloništu, pouzdano je da ga u takvom stanju neće pustiti da ide sâm. Ne znaju koliko će dugo potrajati liječenje koljena. Zato će svakako poslati nekoga da izvidi kako stvari stoje. Osim toga, još očekuju Tolsena. Netko je već u gradu da ga dočeka, pretpostavljam. Tko god da je, zacijelo ima zadatak da Tolsena i Penningtona zajedno odvede u bazu.

– To mi se čini logično, Royce. Prema tome, ti sad predlažeš da ovdje sjedimo i čekamo dok se taj netko ne pojavi?

– Mislim da se isplati. U međuvremenu imam za tebe jedan detektivski posao. Čuo sam da je Penningtonu zapelo oko za neku plesačicu saluna Silver Slipper. U ovoj situaciji može se pretpostaviti da ona posjećuje njega, a ne on nju.

– Zanimljivo, ali ti si šerif. Dosada si sve dobro ispitao. Što ja mogu učiniti?

– Mlad si i zgodan, prijatelju. Imaš naivan izgled lica. Možeš se upoznati s njom i nekako doznati kako izgleda njen mladić. Ako opis odgovara onomu kojega mi imamo, znamo na čemu smo. Bit ćemo mu u tragu. Ali ako saznaš da se nalazi s nekim tko ne nalikuje na Penningtona, onda nema razloga da sjedimo ovdje i gubimo dragocjeno vrijeme.

Te noći Chris je svratio u salun. Pretvarao se da je sâm, premda su Trady, Balanchavadze i Indijanac već prije ušli i sjeli za drugi stol.

Chris je saznao da se plavuša zove Nadia Krespin. Učinilo mu se da je velika prijateljica s drugom plesačicom za koju je Chris prvim pogledom zaključio da je najljepša žena u čitavoj Montani, ako ne i na Zapadu. Zvala se Margot Flaherty.

Margot je izgledala pomalo sramežljiva i zatvorenija od ostalih djevojaka koje su radile u salunu. Bila je i najmlađa. Činilo se da se prema njoj vrlo pažljivo ponašaju. S njom se nisu ophodili kao s drugim djevojkama. Imala je glatku kožu,

velike modre oči, dugu kovrčavu crnu kosu i vitak struk.

Chris nije bio iskusan s djevojkama. Royce ga je uvjeravao da se nema čega bojati, jer ionako nijedna djevojka neće zapaziti njegovu nespretnost. Rekao mu je da mora odabrati djevojku za koju misli da će od nje dobiti najviše informacija, a sve će ostalo ići samo od sebe.

Čitavu večer razmišljao je kako da napravi prvi korak, a da nesreća bude još veća, Margot nijednom nije došla do njegova stola. Opazio je da ga je nekoliko puta kradom pogledala. Nije bio siguran je li taj pogled značio poziv, znatiželju, ili oboje.

Margot je bila vrlo zauzeta. Vidio je da muškarci uglavnom kod nje naručuju pića. I plaćaju dvostruko više nego u ostalih. U noćnom programu ona je plesala, pjevala i obavljala sve ostale poslove koji idu uz njeno zvanje.

Kad je sljedeće večeri došao u salun, Chris je slijedio Tradyjev savjet i uporno čekao priliku za prvi potez. Na veliko iznenađenje, plavuša je došla do bara i sjela tik do njega.

– Ja sam Nadia Krespin – reče smiješeći se. – Radim ovdje, kao što vidiš. Tek si došao u grad, ha?

– Drago mi je što sam vas upoznao, gospođice Krespin – reče Chris i lagano podigne šešir. – Da, nedavno sam stigao u Helenu. Bio sam ovdje prije nekoliko godina. Ja sam Christopher Newton. Mogu li vas počastiti pićem?

– Ne, hvala. Ostajem samo trenutak. Htjela sam reći, sinoć sam te opazila i učinilo mi se da tražiš neko određeno lice. Mislim na Margot Flaherty. I večeras si je tražio pogledom sve dok nisam sjela pokraj tebe. Ona je lijepa, je li?

– Bez sumnje.

– Mogu te upoznati s njom, ako želiš.

– Da, bio bih vam vrlo zahvalan.

– Samo da kažem nešto, kako ne bi bilo nesporazuma. Ona je izuzetna. I ovo prije nikad nije činila... Hoću reći, prije ovoga nisam je upoznavala ni sa kime. Mislim... ne ide gore s gostima, kao mi ostale. Ni sa kime. Jesi li razumio?

– Dakako.

– Idemo, onda – reče Nadia i povede ga u drugu prostoriju salona u kojoj su stolovi bili rezervirani za one koji žele malo više intime i tišine.

– Vraćam se za trenutak – reče mu čim ga smjesti za jedan stol u dnu prostorije.

Trenutak nakon toga pojavi se s Margot Flaherty.

– Mister Newton, dopustite da vas upoznam s Margot Flaherty – reče Nadia.

Chris je ustao.

– Drago mi je – promucao je.

Osjećao je kako mu lice oblijeva crvenilo. Nije znao što da kaže i kamo da gleda. Margot je bila u kostimu za izvođenje umjetničke točke.

Djevojke su stajale pred njim i čekale.

– Da... da li biste mi se pridružili, gospođice Flaherty? – upita na kraju.

– Vrlo rado – odgovori Margot i brzo sklizne u stolac.

– Dobru zabavu – dobaci Nadia i nestane.

Chris ponovo sjedne.

Nekoliko trenutaka šutke su sjedili i buljili jedno u drugo. Chris je bio mrtvački ozbiljan. Na krajevima Margotinih usana drhtao je lagan osmijeh.

– Mogu li nešto naručiti za vas? – upita na kraju.

– Uskoro je na redu moja točka, ples, ako to mogu tako nazvati –

reče Margot. – Kad završim, vrlo rado bih popila piće s vama, mister Newton. Čašu burgunca, recimo. To mi je najmilije piće.

– Izvrsno – složi se Chris. Za sebe poruči pivo.

– Kako vam se sviđa soba? – upita Margot.

Čitavo vrijeme Chris nije zapazio ništa osobito. Brzo je pogledao oko sebe. Nije bio siguran je li zaista sve crveno ili mu se to tek čini. Svjetlo je bilo prigušeno i modrosivo. Na zidovima su visjele goleme slike golih žena.

– Vrlo zgodno – reče.

– I slike?

– I slike.

– Zar vas baš moram zvati mister Newton? Kako vam je ime?

– Christopher. Ili Chris.

– Više mi se sviđa Christopher. Lijepo zvuči. Možete me zvati Margot, ako želite. Ili gospođica Flaherty, ako smo za službenije obraćanje. Čitaš li mnogo Christopher?

– Da, kad sam sređen. Mislim, kad ne putujem i kad imam dovoljno slobodnog vremena.

– Koje su ti najomiljenije knjige?

– Mislim da nisam tako mnogo čitao.

– Dobro, ali koja ti se veoma svidjela?

– Jedna koju sam čitao nekoliko puta i još je čitam, a strašno mi se sviđa.

– Koja?

– Šekspirove drame.

– Sve što je Šekspir napisao?

– Ne. Samo »Hamlet«, »Romeo i Julija« i »Henry V«.

– Samo to! I sve čitaš ispočetka?

– Da. Mi imamo samo te knjige.

– Mi?

– Ja i moj otac.

– S njim živiš?

– Da, majka je umrla kad sam se rodio. Zvala se Jane Christopher.

– Kako ti se sviđaju Romeo i Julija?

– Nikad to nisam nikome priznao, ali uvijek se rasplačem kad čitam tu tragediju.

– Uskoro te moram napustiti. Nastupam za koji trenutak. Ako te zanima, možeš pogledati. Možda ti se svidi. Samo se nemoj uznemiriti ako začuješ kojekakve komentare pijanaca. Svaki posao ima lijepoga i ružnoga. Ili kartaj dok se ne vratim.

Chris je gledao kako djevojka odlazi. Uzeo je pivo i ustao od stola. Pošao je pogledati program. Bio je prilično iznenađen. Na daskama je Margot bila potpuno druga osoba. Nije na njenom licu više bilo sramežljivosti. Izgledala je izazovno. Muškarci su razbijali čaše i urlali.

Kad se vratila za stol, ispitivala je Chrisa o njegovu životu i u tome je prošla večer.

Kad je ujutro susreo Tradyja, Chris se osjećao prilično glupo. Proveo je večer s djevojkom i potpuno zaboravio na razlog zašto je uopće s njom. Nije mu preostalo drugo nego da se ispriča.

– Ne gledaj tako na stvari, Chris – reče Trady. – Sve si dosada obavio izvanredno. Imaš još mnogo vremena. Pričekaj dok situacija bude zrela za to. Možda sljedeći tjedan. Vidjet ćeš, ovisi o tome kako se dalje bude razvijalo. Najgora bi stvar bila da je shvatila što te zapravo zanima.

– Mislim da imaš pravo, Royce – složi se Chris.

Mladi Newton nije se sjećao kad je posljednji put tako željno čekao da dođe večer.

Kad su sljedeći put bili zajedno, Chris se koristio prilikom da je sva tri puta gleda u programu, koliko nastupa za jednu večer.

Nakon nekoliko večeri, Chris je

saznao sve što ga je zanimalo. Momak gospođice Krespin bio je opisan kao čovjek srednje visine, vitak, tamnije puti, lijepa izgleda i ranih tridesetih godina. Bio je šumar i sjekira ga je pogodila u koljeno, pričala je Nadia prijateljici. Nije bilo sumnje u njegov identitet.

Nekoliko su dana šerif i Chris pomno pazili na Nadiu i liječnika sve dok nisu saznali gdje se krije Pennington. Unajmili su nekoliko ljudi koji su danonoćno čekali dolazak jednoga od bandita koji je trebao povesti ranjenog Penningtona u skonište.

Konji i vodiči spremno su čekali da krenu. Prednost je bila u tome što su unajmljenici dobro poznavali kraj.

Idući su dani prolazili u očekivanju. Chris je shvatio da ima više strpljenja nego što je to mislio. Noći je – kao nikad prije toga – provodio u salunu i uživao u društvu lijepe Margot.

Jedne se noći na vratima iznenada pojavio Balanchavadze. Znao je da se moralo dogoditi nešto vrlo važno.

– Šerif je rekao da se svi smjesta nađemo – objasnio je Misha. – Jedan iz bande je došao.

Mjesto u kojemu je Pennington bio skriven ličilo je više na krletku nego na kuću. Bilo je to u zapuštenom predgrađu Helene, u skrovitom zaklonu brijega. Sa svih strana raslo je drveće i žbunje koje je poslužilo i kao dobar zaklon Mishi, Indijancu, Chrisu i šerifu. S njima su bila još dvojica unajmljenih rudara. Pomno su pazili na svaku kretnju.

Plan je bio da se ne miču dok banditi ne krenu prema tajnom skloništu. Potom su ih trebali slijediti. Trady je odlučio da se pridošlom pomno zagleda u lice, a to je prisililo ostale da skupa s njim probdiju čitavu noć. Pred zoru su jednog rudara poslali po hranu, dok su svi ostali nastavili čekati.

Iznenada su se vrata kuće otvorila i napokon se pojavio Pennington. Bio je na štakama. Provirio je i sumnjičavo pogledao oko sebe prije nego što je izišao na svjetlost dana. Nekoliko trenutaka promatrači su gledali bez daha.

– Dovraga, ako se pojavi i Nadia, pokazat ću Tradyju – promuca Chris za sebe.

Nije bila Nadia. Izišao je Roy Wesch. Iz daljine je izgledao veći nego što se učinio Chrisu za vrijeme pljačke banke. Zagladio je rukom kosu i stavio šešir na glavu.

– Hajdemo, Roy – obrati mu se Pennington i na štakama polako krene prema konju koji je čekao iza kolibe.

Wesch je napravio tek jedan korak. Jutarnjom tišinom zagrmi pucanj i on se rukama uhvati za grudi. Uslijedila su još dva pucnja i nekoliko trenutaka nakon toga Wesch i Pennington ležali su mrtvi u grmlju, tik do Newtona.

– Koga vraga ovo znači? – zaurla Chris. – Tko je pucao?

– Ja sam ispalio prvi hitac – reče Trady. U njegovu glasu nije bilo ni truna žaljenja zbog onoga što je učinio. – Mislim da su rudari završili posao.

– A naš plan? – upita Chris, očito nezadovoljan novim ishodom događaja.

– Žao mi je zbog plana, Chris. Moja greška. Ali kad sam vidio toga kučkinog sina... Wescha... nisam mogao drukčije. Chuck Orenson mi je bio kao rođeni sin, a bio sam pokraj njega kad je umirao. Da nije bilo tog Wescha, danas bi bio živ. Zakleo sam se da ću ga ubiti ako ga se ikad dočepam, bez obzira na okolnosti.

– Ako ništa drugo, sad su barem brojčano slabiji. Ima ih zasad osam, uključujući trinaestog, tko god da bio! Mislim da će nam s osmoricom biti lakše nego s desetoricom.

– Drago mi je zbog ovoga, Chris, kunem ti se. Chuck mi je bio sin, rekoh ti, a osim toga najbolji kartaš kojega sam ikad u životu sreo.

– Dobre Royce. Ovo je učinjeno i nema drugog izbora. Ali sad nas Wesch i Pennington više ne mogu odvesti do skloništa bandita. Sami ćemo ga morati pronaći.

IV

Kad je odlazio iz grada, Chris je vodio sa sobom petnaestoricu ljudi, četrdeset pet konja i dvoja kola. Ekspedicija je bila opskrbljena dovoljnom količinom hrane i opreme.

Vjerovali su da će uspjeti. Optimizam je uglavnom proizlazio iz dviju pretpostavki. Indijanac se prije svega nadao da će uspostaviti kontakt s domorocima, Indijancima iz plemena Kutenai, koji su živjeli na području između rijeke Šeherezade i jezera. Mogli bi pomoći da upola lakšim putem dođu do cilja. Tako bi putovanje bilo mnogo brže i lakše. Indijanci će svakako znati na kojim je mjestima moguće ploviti rijekom.

Druga nada bilo je to što Chris ni šerif nisu vjerovali u upozorenja Jaworskoga da je do skloništa nemoguće doći. Znali su i vjerovali u poslovicu da se sve može kad se hoće. S malo sreće i uma mogli su čak obaviti posao prije nego što su planirali. Nisu se jedino mogli složiti oko toga što da se učini ako za nekoliko tjedana ne pronađu skloništе.

Chris je razmišljao da ne odustane dok ih ne pronađe, makar jurnjava trajala čitavu zimu. Zbog toga je i ponio sa sobom stvari i hranu s kojom svi mogu preživjeti najmanje devet mjeseci. Trady je bio pomalo nervozan i zabrinut zbog posla što ga čeka u gradu. Nije htio da sve ovisi samo o okolnostima.

Jedanaest ljudi je bilo na mjesečnoj plaći, osim ove četvorice. Svi su trebali biti isplaćeni na kraju puta, uz specijalne nagrade u slučaju da uhvate bandite. Sedmorica unajmljenih bili su profesionalni vodiči. Svi su dobro poznavali ovaj kraj, premda ni jedan nije prije toga bio na sudbonosnom jezeru.

Glavna oprema bila je u kolima, a ostale su lakše stvari natovarili na konje. Chris je bio izvanredan organizator. Pobrinuo se da ne oskudijevaju u ničemu.

– Kako možemo znati da će nam Indijanci Kutenai čuvati konje i kola dok se ne vratimo? – zabrinuto upita Trady.

– Oni su pošteni ljudi – odgovori Indijanac. – Za kola i konje ne morate brinuti.

– A što se nas tiče? – uporno će Trady. – Hoće li nas pustiti bez ikakve zasjede?

– Razumljivo. Oni su miroljubivi. I ne previše jaki.

– Nisu kao Blackfeeti? – namigne jedan od vodiča.

– Ne – odgovori Indijanac.

– A kakvi su onda Blackfeeti? – uporno će Trady. – Zar će ih biti u blizini? Neki koji ti nisu prijatelji?

– Ne – uvjeri ga ovaj. – Mi smo daleko od Blackfeeta. Daleko prema sjeveru.

– Koliko daleko? – znatiželjno će Trady.

– Nisam siguran. Mislim da smo na teritoriju Washingtona – doda jedan od vodiča, no nitko nije znao jesu li već prešli granicu Montane ili ih to tek očekuje.

Uskoro ih je Indijanac iz pleme-

na Kutenai vodio prema rijeci Šeherezada gdje ih je čekalo mnoštvo kanjona. No, unatoč opasnosti, rijeka im je mogla uštedjeti mnogo vremena.

Na brzinu su iz kola istovarili svu hranu i opremu. Trebalo je to presložiti u indijanske kanoe kako bi se uopće moglo prevesti divljom rijekom.

Za ovaj kraj moglo se reći da je jedan od najljepših na svijetu. Visoke gore što su se izdizale s obje strane rijeke bila su prava gnijezda čudesa. Zelena boja vode stapala se s nijansama neba i okoline. Bio je to put koji čovjek treba poduzeti zbog ljepote prirode, a ne gonjenja razbojnika.

Newtonova se skupina sve više i brže kretala prema sjeveru. Ljudi su bili sve zabrinutiji. Vodiči su bili upoznati s razlogom za taj pothvat. Znali su i za Shawnessyjevu bandu i potjernice. Što su se više približavali jezeru, napetost je bila sve veća. Na svaki čudan šum hvatali su revolvere.

Chris je poduzeo sve mjere opreza. Nitko nije smio glasno govoriti niti se smijati. Logorske su vatre palili u najgušćim skrovištima. Gasili bi ih brzo, tek što bi se ugrijali i spremili jelo. Bilo je zabranjeno da se koriste oružjem, osim ako ne bude ugrožen nečiji život.

U rano poslijepodne ljetnog dana prvi su put ugledali plavičastu površinu jezera. Već na prvi pogled bilo je jasno da samo tako nešto može nositi ime Trnoružice. Sve je bilo toliko savršeno i mirno kao da ljudska stopa još nije kročila ovom zemljom.

Nekoliko je dana trebalo da nadu skrovito mjesto, da se ulogore i srede svu hranu i opremu što su je nosili sa sobom. Zatim su mogli krenuti tragovima u nepoznato. Vodiči su bili raspoređeni u različitim smjerovima. Kad bi se vraćali podnoseći izvještaje, činilo se da svi imaju na umu samo jednu rečenicu koju je Jaworski izgovorio na samrti:

– Nikad to nećeš pronaći!

Chris i Trady razmatrali su mogućnosti kako da se dosjete nekoga pametnog načina i udu u trag razbojnicima. U tome su prolazili dani i tjedni, a ništa nisu postigli. Vodiči više nisu mogli pojedinačno hodati oko jezera, jer bi se lako gubili. Osim toga, bilo je mnoštvo nepredvidenosti u divljini Trnoružice. Ljudima na kraju nije preostalo drugo nego da se polako privikavaju na nove uvjete života. Nisu se obazirali na mnoštvo insekata od kojih im je koža bila gnojna i crvena. Prilično su vremena provodili po močvarnim terenima. Noge su im bile stalno mokre, a osim svega toga noću nisu mogli spavati.

– Mislim da ću uskoro odustati, Chris – reče Trady jedne večeri, dok su sjedili uz vatru i tiho razgovarali.

Chris je nekoliko trenutaka šutio i slušao šerifa kako ga uvjerava da to prokleto skrovište nikad neće pronaći. Nije bio iznenaden, jer Tradyjevo je raspoloženje bilo tako loše u posljednje vrijeme da nešto drugo i nije mogao očekivati.

– Htio bih da to ne učiniš, Trady – bilo je najbolje što je Chris mogao smisliti. – Nikad te nisam toliko trebao kao sad.

– Shvati da ne mogu ovdje vječno ostati. čeka me moj posao. Ako se uskoro ne pojavim u gradu, možda dovedu drugog šerifa. A što ću tad? Imam i ženu. Odlučio sam. Mislim da bi se i ti trebao vratiti. O ovome nisam nikome rekao ni riječi i ne bih nipošto htio da svojim odlaskom djelujem na ostale.

– Kad planiraš otići?

– Sutra, ako mi ne daš dobar razlog koji me može zaustaviti.

– Bit će ti potrebno nekoliko ljudi što misliš, koliko će ih biti dovoljno?

– Pretpostavimo da mi trebaju trojica da se vratim na mjesto gdje su ostavljeni konji i kola. Dvojica se mogu vratiti. Ljut sam što mi uopće itko treba. Znam da ti je sad važan svaki čovjek. Ali ne mislim da bih se sâm uspio vratiti u kanjon Posljednje nade.

– To je sve valjano, ako si odlučio otići. Samo, molim te, učini mi uslugu kad se vratiš kući, hoćeš li?

– Kakvu uslugu?

– Reci Sandri Macefield da ostajem nešto duže nego što sam planirao, ali da je sve dobro.

– Ne brini, reći ću joj. A što je s onom djevojkom u Heleni? Margot Flaherty? Bi li i njoj nešto rekao?

Isto što i Sandri. Možeš je počastiti čašom vina.

– Koliko ćeš ostati ovdje, Chris?

– Dok ne pronađem kučkine sinove.

– Čak ako to potraje čitavu zimu? Znaš da neće biti ni malo ugodnije kad nastupi prava hladnoća.

– Zahvaljujem ti za svu pomoć, Royce. Ne znam kako da ti se odužim za sve što si učinio dosad.

– Ako ikad poželiš da se baviš mojim poslom, dat ću ti najbolje preporuke.

Trady je otišao sljedećeg jutra sa još trojicom. Za nekoliko dana dvojica su se vratila u bazu.

Postajalo je sve hladnije, a to je bilo bolje utoliko što su s toplinom nestajali insekti. Bilo je podnošljivije. Jedino je šuma i dalje ostala neprohodna, a stijene velike kao i prije.

Nedugo nakon Tradyjeva odlaska Chris reče Balanchavadzeu, Indijancu i još jednom vodiču da prestanu s traganjem. Ostale je pustio da istražuju oko jezera.

– Dokle smo stigli? – upita ih. – Čini se da se neprestano vrtimo u krugu. Ovako dalje ne ide. Trebamo smisliti nešto pametnije. Ima li tko kakvu ideju?

Svi su šutke sjedili gledajući u jednu točku.

– Zar baš nitko nema nikakav prijedlog? – molio ih je.

– Imam ja – reče Misha.

– Napokon! – s olakšanjem će Chris.

– Trebamo napraviti nekakav plan i voditi zabilješke o dnevnom istraživanju.

Chris se namršti prije nego što je ovaj uspio reći do kraja. Sjetio se brata Wallyja koji je volio črčkati po papirima. No sjetio se dobro Tradyja. Njegove bilješke svakako su koristile.

– Kako to zamišljaš, Misha? – upita ga.

– Zapravo uopće ne znamo gdje smo, a svaki dan prelazimo tolike kilometre. Ne znam gdje smo dosad bili. Svaki put kad krenemo oko jezera čini se kao da prije toga nismo bili ondje, a udaljenost je možda samo nekoliko metara. Moramo biti otvoreni jedan prema drugomu. Da smo pronašli bandite, to bi značilo da smo imali vražju sreću i ništa više. Ne možemo se osloniti na neko znanje. Sve ovo što radimo ovisi o slučaju, a tako ne ide dalje.

– Slažete li se s njim? – upita Chris.

Svi su mislili poput Mishe.

– Dobro – nastavi Chris. – Što onda da radimo? Kažeš da trebamo nekakav plan, Misha. Kako to zamišljaš? Nešto na papiru ili kako? I neku vrstu dnevnika o tome što smo učinili u toku dana?

– Čak i to može pomoći – nastavi Misca. – No ovo čime se bavimo čini se poput vojne operacije. I prvo što nam nedostaje jest obična zemljopisna karta. Osnovni alat! Bez nje se nemoguće snaći u ovom kraju.

Jedini papir koji je Chris imao kod sebe bio je notes u koji je bilježio sve račune i troškove za ovo putovanje.

– Misliš na veliku kartu, Misha? A kako da je napravimo ovdje?

– Šatorsko bi krilo bilo idealno. Možemo ga raširiti na zemlju a umjesto olovke upotrijebiti izgoreni prut ili slično. Tako možemo rasjeckati teritorij na sekcije i napokon početi sve sistematično istraživati.

U ovom poslu prošao je gotovo čitav tjedan.

– Izvrsno – zadovoljno je uzviknuo Chris. – Karta je bila gotova.

Sljedeće jutro Chris je zapanjeno gledao na raširenu šatorsko krilo u koje su uložili toliko truda i nade. Noću je pao snijeg. Nitko to nije predvidio. Sad je trebalo spasiti ono što je ostalo od ugljenih tragova.

Navečer su Misha, Indijanac i Chris sjedili pokraj vatre.

– Što ćemo sad? – pitao je Chris. – Nešto smo uspjeli spasiti, no to nije konačno.

– Trebaju nam zimske cipele – reče Indijanac.

– Možemo li ih sami napraviti?

– Razumljivo. Ali bolje je da se snađemo uz pomoć Kutenaia. Oni rade izvanredne cipele. Bit će im od koristi da nam nešto prodaju. Do njih možemo lako doći.

– Izvanredno. Možete krenuti već sutra. A što se tiče daljnje potrage, možemo li imati ikakve koristi od karte sad kad je snijeg pao?

Indijanac i Misha ništa ne rekoše.

– Mislio sam da razbijemo područje jezera na sekcije i da potanko istražujemo dio po dio. Tako bismo na kartu docrtavali ono što otkrijemo preko dana. Ali zbog snijega možda nećemo moći tako nastaviti. Moramo dobro razmisliti smijemo li tako olako ostavljati naše tragove na snijegu. Nisam potpuno razradio plan u slučaju zime. Ima li netko nekakav prijedlog?

– Slažem se da moramo biti oprezni zbog snijega, čak ako i dobijemo specijalne cipele od Kutenaia. Inače, s većim snijegom bit će lakše jer neće postojati opasnost od močvara. A što se tiče sekcija, mislim da to temeljito istraživanje ne ovisi o vremenskim prilikama. Postoje i drugi načini da se to valjano obavi, a ne samo da se hoda okolo i traži.

– Na što ciljaš, Misha? – znatiželjno će Chris.

– Mislim da shvaćam što namjerava – značajno se nasmiješi Indijanac. – To sam i sâm radio.

Misha je ustao i protegnuo se.

– Sutra ujutro sve ću ti objasniti, Chris – reče mirno i odgega prema svom ležaju.

– Što ovaj govori, Indijanče? – znatiželjno će Chris.

– Možda misli na dim – reče ovaj i ostavi mladog Newtona da sâm razmisli o svemu.

– Zašto su tako tajanstveni? – reče samom sebi.

Prije nego što je zaspao, učinilo mu se da pogađa na što ciljaju ona dvojica.

V

Sljedećeg je jutra Christopher Newton zamolio Indijanca da odgodi put dotle dok Michael Balanchavadze ne objasni kako zamišlja da pod snijegom nastave potjeru. Po-

slije doručka sjeli su pokraj vatre s otvorenom kartom pred sobom.

– Cesta uglavnom vodi prema nekoj nastambi. Ljeti ju je lako slijediti. No, kad padne dubok snijeg, ako put nije nekako obilježen, nema načina da se otkrije. Dakle, kako onda otkriti zimi put do kuća?

Balanchavadze je zašutio, premda se činilo kao da sâm želi odgovoriti na svoje pitanje.

– Navečer se uglavnom mora vidjeti svjetlo u kućama, i to je jedan od načina da se otkrije ima li života u blizini. Ali u ovoj divljini čovjek ne može daleko noću. Cesta praktički nema. Što onda?

– Dim. Zimi čovjek ne može preživjeti bez vatre. Kad je jak vjetar, teže ga je otkriti. Ali kad je mirno vrijeme, može se utvrditi pozicija kuće na petnaestak kilometara udaljenosti. Čak i dalje. Shvaćaš li što želim reći, Chris?

– Polako počinjem shvaćati. O tome nisam razmišljao. Dok je bilo toplo, po dimu ih nismo mogli otkriti osim da smo doslovno naletjeli na njihovu kolibu, a sad kad se i mi smrzavamo, očito i oni moraju paliti veće vatre. Stoga ih moramo ugledati, osim ako su daleko odavde.

– Možemo početi s druge strane jezera. Ondje smo već postavili osmatračnice.

– Jasno mi je – reče Chris. – Morat ćemo se rasporediti u nekoliko skupina. Pratit ćemo situaciju s nekoliko različitih mjesta i polako se kretati prema novima. Ni jedan pedalj ne smije ostati zaboravljen.

– Unaprijed moramo odrediti koliko se dugo zadržavamo na jednomu mjestu – nastavi Misha ondje gdje je Chris stao. – I sastajemo se na dogovorenu mjestu.

– Dok pokrijemo cjelokupno područje jezera – dovrši Chris.

– Za to je, dakako, potrebno pomno isplanirati svaku kretnju.

– Mislim da je vrijeme da potražim Kutenaie – reče Indijanac.

– Još nešto moramo imati na umu – brzo će Misha. – Nije sigurno da će sve ići glatko. Možda je skonište bandita smješteno tako da je sad u zaklonu pod nanosima snijega.

– Zanima te što ćemo onda? – upita Chris. – Ne brini. Imamo dovoljno lopata, a Indijanac će nam donijeti cipele za snijeg.

– Smatrao sam da bi nam mogle biti od koristi motke s kojima Kutenai grade svoje šatore – reče Misha. – Možeš li donijeti koju? – upita Indijanca.

– Koliko ih trebaš?

– Koliko god možeš donijeti.

S već kupljenim zalihama hrane i opreme Chris je podmirivao sve nepredviđene troškove. Kad je čamac krenuo rijekom prema jugu, Misha i Chris pomno su odstranili svaki trag koji je ostao na raskvašenoj zemlji.

Kad su ostali sami, imali su pune ruke posla. Sve ono o čemu su sinoć razgovarali nije bilo nimalo jednostavno. Zima je bila ipak najveći neprijatelj. Pokušali su razraditi plan. Da bi straža mogla biti osigurana čitav dan, ljude su podijelili u skupine.

Sve je trebalo pomno izračunati. Nije bilo svejedno koliko će se zadržati na pojedinim mjestima. Svaka i najmanja pogreška mogla je biti kobna za čitav pothvat.

Indijanac se vratio s potrebnim stvarima. Donio je čak lukove i strijele koje su podijelili nekolicini vodiča Indijanaca. To im je svakako više koristilo od pušaka.

Sve su skupine podjednako dobile hranu i ostalu opremu koja im je

bila nužna. Chris se potrudio da ni jedna stvarčica ne bude zaboravljena. Pozicije su bile određene prema jezeru. Prva i središnja skupina bila je Chrisova. Sastojala se od pet članova. Naznačena je kao skupina A, dok su ostale dvije, predvođene Mishom i Indijancem, bile B i C. Nakon dva tjedna skupina A trebala se pripojiti skupini B i dalje nastaviti izviđanje i sastati se sa skupinom C. Ta je kombinacija trebala potrajati najmanje pola mjeseca, ne uzimajući u obzir mnoštvo nepredviđenosti.

– Kojih li muka imamo zbog najobičnijeg dima! – uzvikne Chris kad je čitav plan bio napokon gotov i razrađen.

Snijeg je jednolično padao. Svi su bili spremni. Sad su samo isprobavali nove cipele za snijeg i čekali znak da krenu.

Mishina je skupina krenula prema istočnoj strani. Prešli su rijeku koja je već bila smrznuta i na planinama zauzeli mjesta. Pokrivali su tako s južne strane dio jezera i rijeke. Indijančeva je skupina krenula na sjever.

Tako je počela planska potjera. Ljudi su bili prilično mirni, premda su znali što ih sve čeka. Unatoč teškoćama koje u ovoj divljini nipošto ne mogu izbjeći, nikad se nije znalo što sve mogu doživjeti ako se sukobe s odmetnicima.

Nakon prvog dana osmatranja – a te ih rutinske radnje očekuju gotovo svakog dana, bez većih promjena – trebali su se najprije prilagoditi na jednoličnu snježnu bjelinu. Sve je izgledalo mirno i beskrajno. Nitko nije mogao zapaziti ni najmanju kretnju.

Dok su dvojica pazila i motrila okolinu, ostali su imali zadaću da spreme jelo, a to nije bilo jednostavno. Vatru nisu palili. To ih je moglo odati te su se snalazili kako su najbolje znali.

Chrisova je skupina izviđala istočnu stranu jezera i također pokrivala dio rijeke. Chris je bio ponosan što je baš on prvi zapazio da se nešto miče na drugoj strani rijeke. No, uz pomoć ostalih, shvatio je da je dalekozorom vidio vidru koja je od hladnoće tražila neko sklonište.

Sljedećeg tjedna opet mu se nešto dogodilo. Skinuo je naočale i obrisavši stakla ponovo se zagledao u daljinu. Ovaj put nije se prevario. Posrijedi je mogao biti samo čovjek. Srce mu je luđački zakucalo. Nije mogao biti nitko drugi osim netko od Shawnessyjeve bande. Nije mu bilo jasno zašto su izišli iz skoništa i što rade na ledenoj površini jezera.

Postojalo je samo jedno objašnjenje. Banditi su izišli iz rupa zbog istog razloga zbog kojega su se nakon pljačke ponovo vratili u banku. Netko im je očito nedostajao. Zbog toga se Wesch vratio u Helenu da bi doveo Tolsena i Penningtona.

Ako je zaista vidio trojicu Shawnessyjevih ljudi, Chris je bio uvjeren da idu u Helenu. Očito im nije bilo svejedno što se dogodilo trojici ortaka. Netko je to morao izvidjeti. A sad je bio pravi trenutak. Da su se ona dvojica namjeravala vratiti s Penningtonom, učinili bi to zacijelo prije nego što počne snijeg. Nešto im je moralo biti sumnjivo.

Tri crne točkice polako su se kretale u daljini. Chris je pretpostavio da su se zaputili prema rijeci Šeherezada. To je bio jedini način da stignu do Helene.

Za nekoliko trenutaka procijenio je situaciju. Brzom akcijom njegovi su ljudi mogli u zasjedi dočekati bandite. Petorica članova druge skupine mogla ih je svladati.

Točke su postajale sve veće. Više nije bilo sumnje u to jesu li to ljudi. Za nekoliko minuta Chris je morao donijeti odluku i stvoriti plan. Bilo bi glupo propustiti takvu priliku. Pitanje je hoće li je ikad više imati.

Pokušao se smiriti. Bio je vrlo uzbuđen. A što ako oni nisu banditi? Iz daljine to nipošto nije mogao procijeniti. No, nikome neće naškoditi ako se spusti do rijeke i dočeka ih u zasjedi, pa makar ne bili razbojnici.

– Spremite se za pokret – naredio je ljudima. – Samo brzo! Vrlo je hitno. Spuštamo se prema rijeci.

Objasnio je što je vidio. Više nisu imali vremena da provjeravaju. Svaki je trenutak bio dragocjen.

Spustili su se u podnožje planine. Svim su se snagama probijali naprijed, prema zavoju rijeke. Chris je svakog trenutka očekivao pucanj s obale. Banditi su ih mogli opaziti.

Kad su se dočepali obale, Chris je panično pogledao na zemlju ne bi li vidio kakve tragove. Strepio je da nisu umakli.

– Imali smo sreće – reče hvatajući zrak. – Još nisu prošli.

Pronašli su zaklon za svu petoricu.

– A sad pažljivo poslušajte – tiho im reče. – Nitko neka ne puca, osim ako ja ne počnem. Ponavljam: nitko. Jasno? Za sada još ne znamo jesu li posrijedi banditi ili ne. Čak ako i jesu, ne namjeravam ih odmah ubiti.

Trojica su se svakog trenutka mogla pojaviti na sjevernoj strani rijeke. Chrisovi su ljudi zauzeli položaje a prije toga zameli su svaki trag koji bi ih mogao odati.

Chris je uzeo dalekozor i pogledao niz rijeku. Nitko još nije dolazio. Ako nisu promijenili smjer kretanja, morali su se svakog trenutka pojaviti na obzoru.

Na snijegu su se jasno vidjele figure trojice muškaraca. Približavale su se Chrisovoj skupini. On je zurio u dalekozor. Osjećao je kako mu srce ubrzano kuca. Učinilo mu se nešto poznato u kretnjama čovjeka koji je išao ravno prema njemu. Bio je prilično visok i skladno građen. Čak i pod debelom bundom nazirale su se jake mišice. Kad je bio nešto bliže, Chris ga je napokon prepoznao.

Bio je iz one skupine za isporuku koju je predvodio Viktor Jaworski. Shawnessy mu je u jednom trenutku naredio da zajedno s Tolsenom odvede starog Newtona u prostoriju u kojoj je bio sef. Poslije, kad mu je šerif pokazao potjernicu sa slikom, saznao je da se zove Curly Messerschmidt.

Nekoliko mu je trenutaka trebalo da prepozna drugog bandita. Bio je to Fred Gort, također sudionik u napadu. Chris se sjećao da je Gort izgledao najmlađi od svih. Trećega nije trebao prepoznavati. Bio je to Bill Shawnessy. Čuperci crvene kose virili su ispod crne vunene kape.

Zasjeda nije bila pogodna. Banditi nisu koračali u skupini. Kretali su se na određenoj udaljenosti jedan od drugoga.

Prvi je metak odredio za Billa. Ali to nije bilo najpametnije što je mogao učiniti. Tako bi dao velike izglede ostaloj dvojici da umaknu. Ili da ostane bez nekoliko ljudi. Sva trojica bandita bila su spretni revolveraši, lukavi i puni trikova.

Uvlačeći se sve dublje u snijeg, Chris je mirno gledao kako banditi prolaze, jedan iza drugoga, na desetak metara od zasjede. Sva trojica brzo su koračala. Nije u njihovim kretnjama bilo traga umora, premda se najmanje nekoliko sati neprekidno probijaju kroz snijeg.

Pošto su prošli, znao je da će mu

trebati najmanje dvadesetak minuta da se sredi i odluči što treba učiniti. Bio je ljut i nezadovoljan. Nije se usudio ni pogledati ostalu četvoricu. Prisilio ih je da beskorisno prevaljuju sav taj put, a kad im se pružila prilika da nešto učine, Chris se kao vođa nije mogao odlučiti za ono najpametnije...

I što sada? Da jure za njima? Trebalo mu je vremena da razmisli o svemu. Sunce se spuštalo prema obzoru kad su svi izišli iz skloništa.

– Sreća! – uzviknuo je. – Vide se tragovi.

– Što mu je sad preostalo? Riskirao je svoj život i živote ostalih. Sad mu je preostalo da pokuša ispraviti pogrešku. Po tragovima bandita mogli su s malo sreće doći do njihova skloništa i srediti preostalu četvoricu pljačkaša.

A to je bilo moguće jedino pod uvjetom da snijeg ne pada barem idućih desetak sati. I da izdrže njegove noge.

– Prokletstvo! – psovao je. – Barem da smo odmah krenuli prema skloništu! Ovo mi nije trebalo!

U jednome je ipak uspio. Sad je bio siguran da je Bill Shawnessy s dvojicom razbojnika zaista bio skriven u brdima. Na nekoliko metara vidio ih je vlastitim očima. Prepoznao ih je. Još bi stravičniju pogrešku učinio da je bez provjeravanja krenuo tragom u divljinu i nakon dugoga i iscrpljujućeg probijanja kroz neprohodne gore shvatio da bandita uopće nema.

Bilo je moguće da se trinaesti član pljačkaša Newtonove banke nalazi u skloništu. Ali to nije moglo utjecati na Chrisov plan, jer je namjeravao povesti sa sobom sve ljude. U tom slučaju jedan bandit više ne znači ništa. Bilo je malo vjerojatno da je lukavi Shawnessy dovodio nekoga sa strane, ako se zna kako je sav ulov od pljačke bio na tom mjestu.

Chrisova namjera bila je da kompletno uništi Shawnessyjevu bandu, no isto je tako htio vratiti ukradeni sef, tim više što je još netaknut. Tako je barem Chris pretpostavljao, premda je imao razloga misliti i drugačije. Možda je sve u Kansas Cityju ili u Fort Bentonu skriveno na nekomu mjestu. Chris je ipak vjerovao da su sve ponijeli sa sobom. Imali su tako na raspolaganju čitavu zimu za otvaranje sefa. Nisu morali riskirati s dinamitom.

Chris je bio siguran da sad s više odlučnosti mora krenuti u akciju. Nije smio odugovlačiti. Svaka i najmanja greška mogla je kobno završiti za sve njih.

Izvlačeći se iz snježne rupe, pomno je osmatrao okolicu. Pratio je tok rijeke i u daljini trojicu muškaraca kako polako nestaju iz vidokruga.

– Dakle, momci! – obrati se svima. – Teren je slobodan. Možete izići iz zaklona.

Četiri čovjeka puzala su iz skloništa. Stresli su snijeg sa sebe i, očistivši čizme, pošli prema gazdi.

– Ona trojica koji su prošli... To su bili banditi – reče im. – Sad njihovim tragom idemo natrag prema skloništu. Pokušat ćemo najbrže što možemo. Ako ne počne snijeg, sve će biti dobro. Moramo povesti i ostale momke.

Misha i Indijanac trebali su napustiti osmatračka mjesta i čim prije pridružiti se ostalima. Tragovi su vodili prema sjeveru i trebalo ih je slijediti, gdje god da završili.

Chris je poslao poruku Mishi i Indijancu. Sad se probijao samo s dvojicom ljudi pokraj sebe. To je bilo prilično riskantno. Nisu znali na

kojoj se udaljenosti skrivaju banditi i koje nepredvidenosti mogu prirediti. Najgore što ih može zadesiti jest da počne padati snijeg i zametne sve tragove. Tad bi bili zaista izgubljeni i teško bi pronašli put, čak i onaj što vodi prema vodi njihovu skloništu.

Chris je razmišljao i o tome da se uspiju probiti do bandita unatoč snijegu. To bi im opet otežalo situaciju, jer bi se ostali mogli lako izgubiti. Samo njegova skupina nije mogla uraditi mnogo toga.

Zato je u poruci naznačio da se, u slučaju snijega ili bilo koje nepogde, na kraju nadu na osmatračkomu mjestu broj dva.

Trebali su krenuti sljedeće jutro, čim se razdani. Nije očekivao od ljudi da se po mraku spuštaju niz strme planine. Tako ništa ne bi postigao. Svaki čovjek sad mu je bio vrlo važan, a svaku novu pogrešku očito bi sam morao plaćati.

Kad su kuriri otišli s porukama, Chris je s preostalom dvojicom krenuo niz rijeku.

– Nikamo nam se ne žuri. Laganim ćemo korakom – reče im. – Ako se umorimo, stat ćemo. Napokon, svaki sat vremena možemo praviti stanke. Sve ćemo teže stvari sakriti tako da se previše ne zamaramo prtljagom.

– Znači, krećemo već noćas?

– Dok god vidimo tragove bandita, ja sam za to da ne stajemo. Noćas će biti dovoljno mjesečine, pa ćemo lako slijediti put prema banditima.

– A da večeramo?

– Možete jesti za vrijeme stanki. Ali ne želim da palimo vatru. To je opasno. Rekao sam da želim stići prije nego što počne snijeg! Ako propustimo ovu priliku, znate li što nam se može dogoditi? – upita ih.

– Što?

– Možemo se još nekoliko mjeseci smrzavati u onim osmatračnicama i čekati da nam se odnekud pojavi tračak dima!

– Na kojoj ćemo se razdaljini kretati?

– Slijedit ćemo njihov primjer. Točno po njihovim stopama sve do jezera. Zatim ćemo vidjeti.

Kad su stigli do Trnoružice, mrak je već davno pao. Osjećali su se nelagodno i panično. Opet su bili na nekoj točki koja nikamo ne vodi. Mogli su biti podjednako pred vratima odmetničke kolibe ili na nekoj stazi kojom davno nije nitko kročio.

Šutke su sjedili i žvakali hladnu govedinu što su je imali u torbama. Za iduću noć trebalo im je mnogo snage.

Neko vrijeme bilo je nemoguće vidjeti prst pred okom. Nitko nije predlagao da se pomaknu s mjesta. Čekali su da se nešto dogodi, makar i padne snijeg. Malo-pomalo na nebu su se pojavljivale blijede zvijezde, a nedugo zatim izišao je i mjesec. Sad je već sve bilo lakše. Po zvijezdama Chris se mogao snaći.

Sve su više odmicali na sjever.

Oko ponoći došli su do središnjeg dijela jezera koje je imalo oblik bumeranga. Svi su pomalo osjećali umor. Usporili su. Hodali su tek toliko da bi se i dalje kretali. Ma koliko da bili iznemogli, nitko nije htio stati i to pokazati ostalima.

Nakon jedan sat hodanja tragovi su naglo skretali na sjeveroistok. To je na sve djelovalo obrabrujuće. Ubrzali su korak i zaboravili na svaki umor. Kretali su se stazom uz visoke planine. Prema onomu što su ucrtali u kartu, to su bila mjesta broj deset i jedanaest, na koja su trebali stići tek za nekoliko tjedana.Bili su oko dva kilometra daleko od obale rijeke kad ih je zateklo pr-

vo jutarnje svjetlo. Svi su bili uzbuđeni. Uskoro se nešto moralo dogoditi. To su svi osjećali.

Svud uokolo prostirale su se beskrajne bijele površine. Na jednoj se strani protezala smrznuta rijeka, a s druge su se uzdizale visoke planine. Chris je sa skupinom bio u uvali na pola puta od jednoga do drugoga.

Prvi sunčani traci lomili su se o caklenu površinu. Ljudima je trebalo neko vrijeme da se naviknu na promjenu. Oči su im suzile i bilo je teško gledati, tim više što čitavu noć nisu sklopili oči ni za trenutak.

Iznenada, na nekoliko metara ispred njih, svaki je trag potpuno nestao.

Svi su stali. Ovo je bilo malo čudo. Chris je koracao prvi. Pozvao je ostalu dvojicu da pogledaju.

– Što bi to moglo biti? – upita ih.

– Mislim da se moraju skrivati u nekom tunelu ili tako nešto – reče jedan od izviđača. – Želiš li da se popnem gore i provjerim? – upita Chrisa.

– Idemo svi – reče Chris. – Držimo se uglavnom na okupu, bez prevelikog udaljavanja. I što je moguće pažljivije. Ovdje se svašta može dogoditi! Ništa ne znamo.

Chris je provjerio je li s njegovom puškom sve valjano. Ostali su slijedili njegov primjer. Revolveri su također bili napunjeni i spremni za nepredviđenu upotrebu.

– Idemo u razmaku od pet metara, zasad – reče im Chris kad su krenuli.

Pažljivo se probijao s puškom u ruci. Svakog trenutka bio je spreman opaliti. Ovako nešto već je vidio. Dogadalo se za vrijeme lova, kad su tragovi životinja iznenada nestajali u zemlji. Životinje bi se valjda tako skrivale. Ovo ga je jedino moglo podsjetiti na životinje. Pažljivo se približio mjestu na kojemu su tragovi nestali. Pazio je na svaku kretnju. Ni jedan jedini šum nije mu mogao promaći.

U prvi trenutak nije slutio što se skriva iza ove tajne. No, na njegovo iznenađenje, sve su pretpostavke o životinjskim klopkama bile krive. Nije bilo nikakve rupe. Tragovi su doslovno nestali! I jednostavno ih više nije bilo!

Chris je dao znak ostalima da mu se priključe.

– Mislim da je netko obavio vraški posao! – reče. – Nema traga daljnjeg puta, momci. Sad ne znamo je li to vražje leglo deset metara ili deset kilometara daleko odavde. Ostaje nam da nagađamo. Zacijelo je ovdje negdje... no... Predlažem da sjednemo i nešto pojedemo. Rasporedimo se tako da jednim metkom ne pogode svu trojicu, ako smo im možda na nišanu. Ako netko ugleda dim kako izlazi iz zemlje, neka ne stvara paniku!

– Do bijesa! – rečejedan od izviđača. – Mogao bih tjednima spavati, samo da mi se omogući...

– Svi smo umorni – utješi ga Chris. – Od jučer smo puno propješačili.

Izvukao je iz džepa notes koji je u posljednje vrijeme neprestano nosio sa sobom. Nekoliko je stranica pomno proučavao. Zatim uzme olovku i na sredini ucrta veliko x. Oko njega zacrta potom dva koncentrična kruga. Kad je završio, pružio je papir dvojici suputnika.

– Pogledajte ovo – reče im. – Možda vam se to čini razumno. Ako je ispravno, možemo pokušati. Ili možda imate bolju zamisao?

Obojica izviđača blijedo su ga gledala. U prvi trenutak nisu znali što bi mu trebao značiti taj znak s

dva kruga. Značajno su se pogledavali.

– Ovo znači trag? – ohrabri se napokon jedan od njih i upita Chrisa.

– Tako je – potvrdi drugi. – A ovi krugovi znače da bi preko njih trebali doznati gdje leži tajna svega.

– Smatrate li da je taj način ispravan? – upita Chris.

– Mislim da jest – odgovori prvi. – Držim da si to dobro zamislio. Ako temeljito pretražimo ova dva kruga, skrovište nam ne može promaći.

– Izvrsno. Radit ćemo tako da jedan od nas neprestano upisuje krugove, dok ostala dvojica pomno pregledavaju svaki pedalj. Istodobno će pazitida nas ništa ne iznenadi. Moramo biti vraški oprezni jer zapravo ne znamo gdje smo. Najteža je zadaća zapravo onoga tko pravi krugove. Mora paziti na svaki centimetar kojim prolazi. Razbojnici su možda postavili ulaz u rupu na najgorem terenu. Dakako, to su izveli vrlo vješto da se moramo vraški namučiti da ga otkrijemo. Zato oprez, momci! Ako ne drugo, moramo barem otkriti gdje su počeli prikrivati tragove. I to će nas nekamo dovesti!

Polako su počeli s planom. Činilo se da svaki od njih ulaže u to najviše pažnje i sposobnosti. Oko podneva promjer završnog kruga iznosio je nešto manje od dvjesta metara.

Sunce im više nije smetalo. Privikli su se na blještavilo sa svih strana. Činilo se da im posao dobro napreduje. No, sve dotle dok nešto ne otkriju, sav će trud i temeljitost biti uzaludni. Cilj im je bio pronaći razbojnike, a ne igrati se prućem po snijegu.

S jezera je prema sjeveru počeo puhati hladan vjetar. Nebo se pomalo mračilo. To ih nije veselilo. Naviještalo je nešto što im je najmanje moglo pomoći u divljini poput ove.

– Samo da ne padne prokleti snijeg! Samo to ne! – govorio je Chris. Nadao se da su ostale dvije skupine rano krenule te da će se sastati još za dobra vremena.

Ako su krenuli rano u zoru, pretpostavljao je da će jedva stići prije noći, ako uopće stignu. Sve je ovisilo o tome hoće li u idućih desetak sati snijeg padati ili ne.

Chris je bio toliko zaokupljen razmišljanjima o vremenu da nije opazio kako s druge strane izvidač na dužnosti uporno maše i šalje znakove za upozorenje.

– Pazi okolo dok ja ne vidim što je pronašao – reče čovjeku koji je dežurao s njim.

Zatim je već utrtom stazom krenuo prema onome koji je mahao.

– Imali su prilično muke da prikriju tragove, ako je to pronašao onaj ondje – promrmlja Chris. – Ako je posrijedi neka rupa, onda su Shawnessy, Curly Messerschmidt i Fred Gort krenuli nekih dvjesta metara dalje od mjesta u kojemu su se doista skrivali, tek da bi zavarali trag i ostavili dojam da su pali s neba.

Chris je stigao do posljednjeg kruga. Malo podalje, s desne strane, stajao je izvidač i značajno pokazivao prema jednomu mjestu. Chris u prvi mah nije mogao ništa shvatiti. Posvuda oko sebe vidio je samo beskrajne bijele plahte.

Oči su ga vraški pekle. Svaki je trenutak morao zažmiriti da se odmori.

Zašto mu je ovaj mahao da odmah dođe do njega? Dijelilo ih je nekoliko stotina metara. S obzirom na umor, to nije bilo prijeći tek tako! Ljutio se jer mu je sve to bilo glupo i jer je ovaj i dalje nepomično

stajao i značajno čekao. Pokušao se ipak urazumiti, jer ni onaj jadnik nije bio nimalo odmorniji.

– Što je? – mirno ga upita.

Ponašao se hladno i sabrano.

– Pogledaj ondje onu gomilu snijega! – reče i pokaže rukom, dok mu je Chris prilazio sasvim blizu.

– Da, vidim – odgovori. – I što, do vraga, očekuješ od mene? Da ti se divim kako si to zapazio, ha?

– Zanimljivo je što do sada nismo ugledali ni jedno jedino mjesto na kojemu su pokušavali zamesti svoje tragove. A znaš zašto? – mirno će čovjek. – Vjetar im je napravio veliku uslugu. Sve je to napravio umjesto njih. Da smo propustili samo još jedan dan, nikad ne bismo stigli ovamo! S obzirom na to kako ovdje vraški puše, bilo bi dobro da ostali požure. Inače, neće ništa vidjeti, čak ako više ne padne ni jedna pahuljica.

Chris napravi nekoliko koraka prema snježnom nanosu. Vrškom puške pomno datakne površinu. Trenutak nakon toga, pokušavši je gurnuti dublje, napipa nešto tvrdo. Kleknuo je i rukom zagnjurio u snijeg. Skinuo je zatim rukavicu i probao golom rukom.

– Glatka površina – prošapta. – Čini mi se kao da je drvo. Ne znam. Ali jamčim da su neka vrata.

Obojica su uzbudeno počeli odgrtati snijeg. Uskoro su mogli doista vidjeti položena drvena vrata.

Chris opet pokuša rukavicama napipati metalne šarke ili nešto slično. Zanimalo ga je mogu li se vrata zaista podići i otvoriti. Pokušao je i druge strane, a zatim bacio rukavice i lagano povukao prste preko hladne i gotovo smrznute drvene površine.

Na jednoj strani učini mu se kao da je nešto napipao. Čeprkao je noktima sve dok nije otkrio ono što ga je zanimalo.

– Ako nije zaključano, vjerojatno je vraški teško – reče jedva čujno. Glas mu je podrhtavao, a ruke nervozno drhtale od hladnoće i uzbuđenja.

Uhvatio je za nešto što je moglo poslužiti kao ručka ili kvaka. Svom snagom povukao je prema gore. Savijena noga poslužila je kao oslonac. Trenutak poslije toga, vrata su zacviljela. Čuo se još jedan »krak«. Ovaj drugi priskočio je u pomoć.

Obojica su gledala prema dolje. Činilo se kao da je pred njima jama bez dna. Bila je crna poput pakla, osim dvadesetak centimetara pri samom vrhu što se bjelasalo od snijega.

Zapanjeno su se pogledali. Zatim su pomno zatvorili poklopac i vratili se na mjesto gdje ih je čekao treći čovjek na straži.

– Sve sam otkrio – ponosno će izvidač kad su se vratili. – Pronašao sam vrata koja vode u njihovo gnijezdo.

– Momci, da se malo odmorimo? – predloži Chris. – Zauzmimo položaje tako da nas nitko ne iznenadi, kao što smo to radili i do sada. Vraški sam umoran. Mislim kao da bih mogao pasti i spavati mjesecima.

Iz torbi su izvukli suhu govedinu.

– Zar smo zaista pronašli to prokleto leglo? – upita treći.

– Kao što smo vidjeli – počne Chris – vrata su ondje. A to mnogo odaje. Vjerojatno ni banditi nisu daleko. Što još da ti kažem? Dvanaestorica su opljačkala banku, no smatramo da ih je bilo trinaest. Ephron i Jaworski ubijeni su prije nego što su uspjeli pobjeći iz grada. Tolsen je sreden nakon toga. Pennington i Wesch završili su kod Last Chance Gulcha. To ste čuli, je

li? Sve skupa, znači da su ostali bez petero ljudi. Gorta, Messerschmidta i Shawnessyja sreli smo jučer. Pretpostavljam da su krenuli prema Heleni da izvide što je s Tolsenom, Penningtonom i Weschom.

– Znači, znamo koliko ih je još ostalo. Petero, ili čak četvero ih je negdje dolje, pod našim nogama. Lijepo provode zimu i uživaju. Zacijelo planiraju kako će tko potrošiti zarađeni novac čim grane prvo proljetno sunce.

– Kako samo pamtiš sva ta imena? – upita jedan izviđač.

– Mislim da bi i ti pamtio da su ti mozak rodena oca raznijeli. No, napokon, nisam ovdje da odgovaram na kojekakva pitanja. Mislim da smo ih ipak pronašli – zadovoljno će. – Istina, stajalo je truda, ali se isplatilo.

– Je li to sve, gazda? – upita jedan.

– Što si htio reći? – značajno će Chris.

– Mislim, da li ćemo ih juriti dokraja? – upita. Nagonski se mašio puške kao da istog trenutka očekuje nalog za kretanje. – Ili ćemo pričekati dok se ne pojave ostali?

– Pričekat ćemo ih, prijatelju – odgovori Chris. – Sami ne možemo. Opasno je. Kad stignu ostali, ući ćemo unutra ili pak smisliti neki trik da štakori sami izađu iz svojih rupa. Zasada ne znam. Vidjet ćemo.

Popodne je polako odmicalo. Osjećalo se da će uskoro zasnježiti.

Chris je sa svojom skupinom stajao nekoliko metara dalje od ulaza u tajno skrovište. S nestrpljenjem su gledali prema jezeru od kojega im je svakog trenutka trebao stići spas.

Vjetar je počeo zlokobno puhati.

VI

Prije nego što je pala noć, Chris se sa svojim ljudima našao u samom vrtlogu mećave...

– Prokletstvo! – psovao je. – Ovo nam baš nije trebalo!

Sjedili su nedaleko od ulaza u tajno sklonište bandita i čekali. Drugog izbora nisu imali.

I nakon sat vremena čekanja, nitko se nije pojavio.

– Ne znam je li pametno da se mičemo odavde – reče Chris. – Po svemu sudeći, ovo mjesto više nikad nećemo pronaći. Nema nikakva znaka u blizini. Zato ostajem ovdje. Vas dvojica krenite na sjever, prema planinama. Pokušajte se popeti gore i zapaliti signalnu vatru. Možda će pomoći ostalima da se priključe. Poslije će možda biti mjesečine, no bude li neprestano ovako padao snijeg, sumnjam... Gore prenoćite i vratite se sutra ujutro. Ili poslije, kad prestane snijeg, ako me ne budete odmah pronašli.

– Uskoro ćeš biti zatrpan, ostaneš li ovdje! – zabrinuto će obojica.

Chris se nije obazirao na njihovo upozorenje. Tvrdoglavo je odlučio prenoćiti na tomu mjestu. Bio je suviše umoran da bi o bilo čemu mogao razmišljati. Bilo mu je glavno da se malo odmori i da ne izgubi ono što mu je bilo najvažnije: ulaz u banditsko gnijezdo.

Nije se ni pomakao do sljedećeg jutra. Spavao je kao najbezbrižnije dijete. Snijeg je napadao visoko iznad njega. S nekoliko kretnji izvukao se iz svoje rupe. Ostala dvojica sad su ga vidjela i pridružila mu se. Prošle noći nisu imali mnogo sreće. Nije im uspjelo zapaliti vatru i poslati signal ostalima.

Najprije su pronašli neko stablo i granom označili ulaz u banditsko skonište. Proveli su sat vremena

uzaludno tumarajući okolo. Tad je Chris poslao obojicu da pronađu Balanchavadzea i Indijanca.

– Vjerojatno su se vratili na osmatračko mjesto broj dva. A to nije najgore što im se moglo dogoditi – reče im. – Trebali bi iz logora donijeti nešto hrane i ostale opreme. Kad stignu ovamo, napravit ćemo si logor ondje gdje ste prenoćila vas dvojica. Ne bi nam trebalo biti loše! A zatim ćemo se spustiti i srediti one štakore. Mislim da je Shawnessy s onom dvojicom krenuo u Helenu. Ali u svakom slučaju budite na oprezu. Nikad se ne zna.

– A ti?

– Ne mičem se odavde. Dovoljno smo se namučili da im udemo u trag. Ne smijemo ga izgubiti tek tako...

– Što ćeš jesti? Ne možeš živjeti od snijega. Dat ćemo ti nešto govedine.

– Hvala. I požurite, momci. Najvažnije je da pronađete ostale. Bez njihove pomoći ne možemo daleko stići.

– Što sve moramo ponijeti iz logora?

– Sve što je potrebno za normalan život u ovim planinama, koji može potrajati i nekoliko mjeseci. Ono što vam se ne učini potrebnim, ostavite. Dočekat će nas kad se vratimo. Ne zaboravite samo da mi treba sva užad koju imamo i sav petrolej.

– I svjetiljke?

– Nisu potrebne.

Vodiči mu dadoše gotovo svu zalihu suhe govedine. Nekoliko trenutaka nakon toga, Chris je ostao sâm. Preostalo mu je da se snalazi kako zna i umije. Gotovo čitavo popodne proveo je proučavajući visoko uzdignute stijene nedaleko od tajnog ulaza. Tražio je najobičniju granu da ga obilježi i usput pogleda najprikladnije mjesto na kojemu bi se mogli utaboriti.

Do večeri uspjelo mu je riješiti i jedno i drugo.

Granu je zabio duboko u snijeg iznad tajnih vrata. Zatim se vratio prema stijenama i zaspao u zaklonu. Snagu je štedio što je god mogao više. Znao je da mora izdržati s hranom što mu je preostala. Nije točno znao kad će se pojaviti ostali. Mogao je proći i čitav tjedan prije nego što uspiju prenijeti sve potrebne stvari.

Snijeg je ponovo počeo padati. Učestali su nesnošljivo hladni i vjetroviti dani. Chris se osjećao usamljeno i izgubljeno. Ovako nešto nije doživio nikad prije tôga.

Jednog dana, provirivši iz svog skloništa, opazio je kolonu kako polako odmiče duž obale jezera.

Uskoro je sav materijal za postavljanje novog logora bio prenesen na odgovarajuće mjesto koje je Chris odredio. Svi su užurbano radili dok na kraju nisu imali barem krov nad glavom i sve ostalo što im je u takvim okolnostima bilo dostupno. Mjesto je bilo suho i zaštićeno od snijega i vjetra, a to je bilo ono najvažnije. Sad su mogli ložiti vatru i više nije bilo nesnošljivo hladno.

Organizacija života bila je izvanredna. Svatko je imao svoju zadaću. Jedna se skupina brinula za opskrbljivanje drvima, druga za dnevni ulov divljači i tako redom.

Danonoćno je dežuralo nekoliko straža. Pazilo se na ulaz u banditsku rupu i na sve strane oko nje. U ovoj situaciji nitko nije želio iznenađenje. Sveukupno bilo ih je trinaestero. Svaka smjena dežurala bi po dva sata. Ljudi su još imali dovoljno vremena da se odmore. Tempo je bio razuman. Istodobno stvarali su planove i dogovarali se što

bi mogli učiniti u različitim situacijama.

Chris je poveo sa sobom Mishu i Indijanca. Htjeli su provjeriti ima li kakvih izmjena na tajnim vratima. Po njihovoj procjeni, morala su voditi u okomit, mračan rov koji je završavao podzemnom kolibom. Ljeti je, pretpostavljali su, bilo nešto drukčije. Rov je izlazio u žbunje te nije bilo potrebno da ga prikriju. Mogao je biti neprestano otvoren. No, zimi su stavljali vrata da ga snijeg ne zatrpa.

Pretpostavljali su da su dolje još četvorica bandita. Razmatrali su pojedine prijedloge o tome koji bi način bio najbolji da ih srede. Uskoro su očekivali da će se ona trojica vratiti iz grada. No, Chris nije htio ništa poduzimati dok potpuno ne ispita sklonište bandita.

U međuvremenu, ljudi su se potpuno privikli na nove uvjete života. Bez panike i uzbuđenja obavljali su svoje poslove. Već je bilo prošlo desetak dana i Chris je odlučio da se pozabave glavnim poslom.

Sagradili su priručnu dizalicu. Na jedan su kraj privezali uže i povukli ga sve do tajnih vrata. Nekoliko ljudi spremno je čekalo dok ga je Misha vezao za vrata.

Chris se polako spuštao u rov. Bio je napravljen od drveta. Lako je izdržao Chrisovu težinu, no pri svakom učinjenom koraku savijao se i podrhtavao. Bio je prilično strm, no Chris ugleda posebnu ogradu koja je služila za pridržavanje.

Chris je imao uza se jedino revolver. Kretao se je vrlo oprezno, korak po korak. Trebalo mu je nekoliko trenutaka da privikne oči na posvemašnji mrak u rovu.

Nakon dvadesetak minuta osjetio je napokon čvrsto tlo pod nogama. Sve su daske naposljetku bile stopljene u vodoravnu površinu. Više nije bilo toliko mračno.

Chris je jednim užetom bio vezan oko pasa. Drugi je kraj držao Misha. Stajao je uz podignuta vrata i pomno pratio svaki šum koji bi čuo iznutra.

Chris je napravio trzaj užetom. To je bio znak da je stigao na dno. Zatim je polako krenuo naprijed. Bio je okružen drvenim zidovima. Osjećao se kao u labirintu. Nije znao kamo ga vodi sljedeća kretnja. Koračao je gotovo na prstima.

Vratio se na početno mjesto i zatim krenuo u suprotnom smjeru. Dočekao ga je još jedan zid, gotovo jednak onome s druge strane. Nekoliko koraka dalje zabljesnula ga je svjetlost. Bili su to prozori.

Chrisova ruka nagonski krene prema revolveru. Učini još nekoliko koraka naprijed. Sad je mogao pogledati unutra. Bila je to udobno uređena i osvjetljena soba. Na jednoj je strani bio kamin. Vatra je polako tinjala i činilo se kao da je netko upravo stavio u nj nekoliko komada drva. U drugom kutu sobe odmah je prepoznao golemi sef na kojemu su bila ugravirana slova Newtonove banke.

Chris pomno pogleda oko sebe. Htio je biti siguran da ga iz sobe nitko ne može opaziti.

Privukao se još bliže prozoru. Jasno je mogao vidjeti četvoricu muškaraca kako sjede za okruglim stolom. Bili su zaokupljeni igranjem pokera. Chris se brzo povukao. To što je vidio, bilo mu je dovoljno. Jednim letimičnim pogledom uspio je sve zabilježiti. Unger Harris dijelio je karte. Na glavi je imao žutu vunenu kapu ispod koje su provirivali masni čuperci crne kose. Ovdje je bilo i Linc Isaacs. Njemu desno sjedio je Otto Dobeman. Njegove sitne ruke spretno su premiještale karte. Njegov je trbuh

toliko velik da se činilo kao da na njemu neprestalno odmara čitav gornji dio tijela. Prema prozoru bio je okrenut leđima čovjek kojega je zbog njegova karakteristična izgleda odmah prepoznao: Zeke Ackerhouse. Bio je snažan i debeo. Žuta kosa padala mu je preko ramena. Sva četvorica bila su toplo odjevena.

Četvorica! Chris osim njih nije vidio više nikoga.

Osjećao je da nije najpogodniji trenutak da ispituje gdje je trinaesti bandit. Polako se vukao natrag sve dok nije ušao u potpuno mračni dio rova.

Povratak je bio mnogo teži od ulaska u rupu. Ništa nije vidio pred sobom. Opet mu je trebalo nekoliko minuta da se oči priviknu na tamu.

Ostali su ga nestrpljivo čekali. Kad se izukao iz rova, pomno su zatvorili poklopac i povukli se u svoj logor. Chris je nekoliko puta morao prepričavati što je vidio. Ljudi su bili zainteresirani za svaku pojedinost. Svatko je odmah i predlagao kako da pograbe bandite. Chris je opisao četvoricu za kartaškim stolom. Sef nije spomenuo.

– Predlažem da odmah idemo dolje i da ih zauvijek najurimo iz te rupe – govorljivo će jedan čim je Chris završio sa svojom pričom.

– Cijenim dobrovoljce, ako si na to mislio – reče Chris. – Ali ne mogu dopustiti da idete dolje. Vidio sam puške položene uza zid. Pretpostavljam da ondje ne stoje zbog ukrasa.

Nisam vas doveo u ovu divljinu da bi u okršaju s tim nitkovima izgubili živote. A s onima dolje ne može se šaliti. – Ima li tko prijedlog? – upita Misha.

– Da. Sad mi je jasno zašto nismo opazili ni tračak dima čitavo vrijeme osmatranja. Očito da im kamin gori jedino po noći. Ako tad čak i ne spavaju, od tog pucketanja drva očito ne čuju slične zvukove što dopiru izvana.

– Time želiš reći da ih možemo uništiti vatrom? – upita Indijanac.

– Da. Svuda su okruženi drvetom. Mnoštvom cjepanica. Zapalimo li vatru, na primjer prije mraka, lako ćemo se pobrinuti za njih kad izađu iz rupe. Ako uopće izidu!

Malo-pomalo plan je bio razrađen. Chris je bio zadovoljan ishodom događaja. S olakšanjem je zaspao, jer sad je već mnogo toga imao u rukama.

Slijedeće večeri trebali su u akciju. U rov se spustio najprije Chris, a za njim Indijanac. Nosili su sa sobom revolvere i gorivo. Poslije njih slijedili su najsnažniji izviđači. Imali su zadaću da ponesu što je moguće više goriva. Kad su to učinili, odmah su izlazili van. Raspored je bio takav da se dvojica nikad ne nađu istodobno u rovu.

Chris je najprije polio daske i zidove skloništa.

Polako se primicao do prozora. Imao je pravo kad je pretpostavljao da ovi dolje pale vatru jedino noću. Iz kamina je dopiralo bučno pucketanje, jasno se moglo čuti s druge strane zida. Kad je sve dobro nakvasio petrolejem, Chris je krenuo prema stražnjem dijelu mračnog labirinta da bi napokon zapalio vatru. Tek tad se počeo užurbano kretati. Ostavljao bi plamene pečate po hrpama dasaka i jurio dalje.

Na vrijeme je izišao iz rova. Misha mu je s dvojicom pomogao da se s pomoću užeta što prije izvuče. Trenutak nakon toga, poklopac je bio spušten. Svi su bili na okupu i čekali. Jedino se straža redovito izmjenjivala.

Chris je rasporedio nekoliko ljudi oko ulaza u rov a trojicu je poslao da zauzmu položaje gore na stijenama i prate situaciju uperenih pušaka.

Polako je svitalo. Ljudi su vadili suhu govedinu i doručkovali. Dolje se nije ništa događalo. Ni jedan jedini znak nije nagovijestio da je izbila vatra. No, kako se razdanjivao, jasno su mogli vidjeti kako iz zemlje suklja dim. Bio je to sablasan prizor. Tad su opazili kako tlo lagano, podrhtava. a što je sukljanje dima bilo sve veće, čuli su se nerazgovjetni i stravični glasovi zapomaganja.

Poklopac se naglo podigao. Pojavio se Zeke Ackerhouse. Bio je gologlav. Žuta kosa stršala mu je kao da je tog trenutka izjurio iz kreveta. Nitko nije povukao obarač, premda je Zeke držao revolver u desnoj ruci. Čim je vidio jednog čovjeka u snijegu, podigao je ruku u visini ramena i opalio nekamo u daljinu.

Bio je to posljednji metak koji je Zeke ispalio. Dvojica koja su dežurala na stijenama ispalili su gotovo istodobno. Zeke je zateturao i stropoštao se na snijeg.

Trenutak prije toga dim je počeo sukljati kroz poklopac. Otto Doberman bio je slijedeći. Očito više nije mogao izdržati.Bio je kompletno odjeven. Imao je čizme, kaput, kapu i – pušku. Grcao je, hvatajući zrak. Činilo se kao da u prvi trenutak ne zapaža publiku. Nitko nije zapucao, pustili su ga da obide oko poklopca i da psuje. To je možda bila najveća pogreška što su je mogli počiniti.

Čim je Doberman ugledao ljude skrivene u snijegu, munjevitom se brzinom bacio na zemlju. Nitko nije mogao očekivati takvu spretnost i snalažljivost. Puška mu se našla na ramenu gotovo istog trenutka kad je zagnjurio u snijeg... Jedan je metak pogodio Chrisova čovjeka u rame.

Doberman je svom snagom tonuo u snijeg. Repetirka je sablasno štektala u njegovim rukama. Ljudi su se pobojali za svoju kožu.

Za sve to vrijeme iz zemlje je dopirao sve glasnije zapomaganje. Čula se lomljava i prasak, a kroz otvor je još sukljao dim. Bilo je tako stravično da su iznenada svi, čak i Doberman, prestali pucati. Slušali su.

Odjeća je na Lincu Isaacsu gorjela dok je izjurio iz podzemlja. Ludački je urlikao. Bacio se na snijeg i počeo se koturati. Kad je ugasio vatru po sebi, nastupila je još stravičnija serija zapomaganja. Ustao je i zateturao, razjaren poput podivljale zvjeri. Tek tad je opazio Dobermana kako leži na snijegu.

– Ubij me, Dobermane! – vikao je. – Do vraga čovječe spasi me ove muke, molim te! Ne mogu ovo više podnositi! Ionako su već tri četvrtine moga tijela mrtve!

Doberman ga je nijemo gledao. Nije se ni pomaknuo. Jauk se odvaljao nekamo prema planinama i djelić sekunde nakog toga zaorio se još stravičnije.

– Urazumi se, čovječe! – vriskao je Linc. – Oslobodi me ovoga, ne mogu dalje.

Doberman se pridigao. Uperio je pušku točno u Isacosovu glavu. Ovaj je ispustio svoj posljedni jauk.

Nitko nije zapucao na Dobermana sve dok se ponovo nije bacio u snijeg i počeo pucati prema ljudima koji su bili na stijenama. To je omogućilo jednom Chrisovom čovjeku koji je ležao u snijegu s druge strane bandita da ustane i smiono krene naprijed. Preciznim pogotkom u leđa zauvijek je sredio Dobermana.

Iz unutrašnjosti je dopiralo stravično pucketanje. Mjesto na kojemu su bila vrata za ulaz u rov sad je polako tonulo. Para je šikljala kao iz lokomotive. Očekivali su da će se svakog trenutka pojaviti četvrti bandit – Unger Harris.

Malopomalo snijeg se oko poklopca topio, sve dok čitava konstrukcija nije skliznula u dubinu. Ostao je samo savršeno pravilan krug koji je sve progutao.

Ljudi su panično potrčali u stranu. Bojali su se da im klizne tlo pod nogama.

Sad je kroz veliki otvor sablasno šikljao dim i para. Chris je s ljudi- čekao da vatra prestane. Vrućа masa zapaljenog skloništa gutala je goleme količine snijega. Voda se u potocima slijevala u Zemlju i postupno gasila ostatke plamena.

Te je noći prilično zahladnjelo. Ujutro je divovska jama bila zaleđena. Chris je promatrao ostatke do skorašnjeg banditskog carstva. Rov nije bio potpuno uništen. Plameni jezici nisu ga stigli dokraja izlizati. Štoviše, kad je stao na jednu dasku, učinilo mu se da je sad stabilnija. Nije se više svijala.

Okolina lijevka što je izgledao kao da vodi pakao bila je ukrašena najrazličitijim oblicima leda.

Mladog je Newtona od svega najviše zanimalo je li šef čitav i na istomu mjestu. Nagnuo se prema ostacima banditske sobe. Kroz plahte leda naslućivo se poznati oblik maslinove škrinje. Pokraj nje ležalo je tijelo Ungera Harrisa.

Na prvi pogled nije znao kako je završio četvrti bandit. Možda se ugušio od dima, ili se utopio u rijeci otopijena snijega. Možda ga je struja odbacila na drugu stranu sobe te je od udarca umro bez mnogo muke. Ili mu je strop pao na glavu. Što god bilo, sad je ležao smrznut pokraj Newtonova sefa. Košulja mu je bila raskopčana te je Chris mogao vidjeti zavoje oko ramena, a to je značilo da mu rana od Tradyjeva metka nije bila zarasla.

Unger Harris imao je izgleda da tek na proljeće bude pokopan. Prije se zacijelo neće odmrznuti. Uostalom, njemu se ionako nikamo nije žurilo.

Što se tiče trinaestog bandita, Chris je bio siguran da taj uopće nije dolazio u ovo leglo. Da je bio s njima, više se ne bi mogao skrivati. Dosad je bilo nekoliko prilika da ga zapazi. Chris je pomno pregledao svaki kutak banditskog skrovišta. Nije ga uspio pronaći. Svi su se ljudi dobro osjećali. Uspjeh s četvoricom bandita podigao im je moral i dao snage da izdrže dokraja. Više nije bilo osobitih poteškoća. Odavno su se već privikli na surovost ove divljivne, a zima je polako prolazila. Još su imali samo trojicu odmetnika s kojima je trebalo srediti račune. Trinaestog su računali zasebno.

Razmotrili su ideju da odmah krenu prema Heleni i na putu prema gradu ili u samom gradu Shawnessyja, Gorta i Messerschidta. No odustali su od toga. Razlog je bio dovoljno za obje mogućnosti, ali je Chris na kraju odlučio da se ne miču. Znajući gdje je sef, bio je siguran da će se lakomni Shawnessy vratiti po svaku cijenu. Premda je pretpostavljao da će se pljačkaši vratiti istim putem kojim su i otišli, imao je na umu da su uvijek moguća nepoželjna iznenađenja. A to svakako povlači za sobom niz drugih neprlika. Zato je straža bila postavljena na važnijim točkama i danonoćno dežurala. Svi su bili spremni na sve.

Vrijeme je prolazilo u čekanju. Za nepuna dva tjedna snijeg je potpu-

no prekrio provaliju nastalu poslije vatre. Sklonište je sad izgledalo netaknuto i tajanstveno kao kad su ga vidjeli prvi put. Prošla su još dva tjedna da se ništa nije promijenilo. Zima je bila na izmaku.

Chris je gotovo napamet znao svaki kvadratni metar okoliša. Više mu nisu bili potrebni znakovi da bi znao na kojemu je mjestu postavljen tajni ulaz za podzemlje. Kad nije znao što da radi, vježbao bi svoje pamćenje i snalažljivost u prostoru odlazeći daleko od svih. Uvijek se točno vraćao na planiranu točku. Saživio se s divljinom Montane i polako je upoznavao.

Znao je da je Shawnessy u tome mnogo sposobniji od njega. Nije se zato iznenadio kad je jednog jutra opazio svježe tragove što su od jezera vodili ravno prema tajnom ulazu. Chris je istog trenutka naredio ljudima da zauzmu položaje. Raspored je bio isti kao kad su čekali pljačkaše da ih vatra istjera iz jazbine.

Chris je očekivao da će se crvenokosi voda bande brzo izvući iz ruševine. Nije mogao imati više sreće od ostalih koji su iza mračnog rova pobjednički čuvali Newtonovo blago.

Istodobno, Chris je sumnjičavo postavljao samom sebi mnoštvo pitanja na koja nije znao odmah odgovoriti. Prigovarao je Mishi što noću nisu držali stražu podjednako oprezno kako je to bilo danju. Na najistureniim stijenama s kojih se na veliku udaljenost moglo osmatrati, straža se izmjenjivala svakih nekoliko sati, no nitko nije držao da je to nužno i noću. I zato nitko nije opazio kad je i s koje strane osvanuo Shawnessy. Noć je bila vrlo mračna, a vidljivost slaba.

Chris je dopuštao mogućnost da čak nisu posrijedi Shawnessyjevi banditi.

Isto je tako nagadao da se Shawnessy vratio s Messerschmidtom i Gortom, te da je s njima zasad još nepoznati trinaesti pljačkaš. To bi trebalo značiti da nisu poveli druge, zainteresirane za bogati ulov u Newtonovoj banci. Svoja je nagađanja temeljio na pretpostavci da lakomi Shawnessy ne može tek tako otkriti gdje drži sef. Sve je moralo ostati u krugu bande. Plijen je još bio na istomu mjestu. Bit će zacijelo podijeljen samo sudionicima pljačke.

Ostali su sumnjičavo pogledavali prema ulazu u podzemlje i s nestrpljenjem čekali što će se dogoditi. Mislili su, kao i Chris, da se vratio veliki šef. Bilo je jasno da je najveći okršaj tek na vidiku. A to će početi onog trenutka kad pljačkaši izrone iz zemlje i shvate da su opkoljeni. Ili su već prije osjetili miris paljevine i shvatili da nešto nije uobičajeno. U tom slučaju bili su spremni na najgore i Chrisovi ljudi ih nisu mogli tek tako iznenaditi.

Ljudi su skriveni ležali u snijegu i čekali. Puške su im bile spremne i uperene u istu točku. Budno su pazili na svaku kretnju i svaki šum. Otto Doberman ranio je jednoga od njih, i to je bila dobra pouka da im se takva pogreška ubuduće ne dogodi. Imali su dovoljno sreće što je nastradao samo jedan.

Tako je dan tekao u najvećoj napetosti i vrijeme je sporo prolazilo. Činilo se kao da će stoljećima tako potrajati i da se ništa neće promijeniti. Mračilo se. Nijedan se bandit još nije pojavio. Straža je prišla sasvim blizu kako bi lakše vidjela kad izide Shawnessy sa svojim ljudima. Bilo je vrlo mračno te su jedva uspijevali razabirati jedan drugoga. Zato su odlučili da zapale vatru ne-

daleko od ulaza. Repetirke su opet imale jasno postavljen cilj. Chris je postajao sve nervozniji. Nije mogao dokučiti što se zbiva pod zemljom, tek nekoliko metara dalje. Pokušao se staviti u Shawnessyjevu kožu i s te strane razmotriti situaciju. Što bi on uopće radio da je prošao sav taj put preko divljih i snijegom zatrpanih planina, od Helene do ovoga mjesta? Odgovor je bio vrlo jednostavan. Čim bi se sredio od šoka vidjevši što ga je dočekalo, odlučio bi da se najprije dobro naspava i zaboravi na sve. Chrisu se to isto dogodilo kad je prije nekoliko tjedana, nakon dugoga i iscrpljujućeg lutanja po planinama, napokon pronašao tajni ulaz u banditsko gnijezdo.

Zna da je tad od svega na svijetu najviše čeznuo za dugim snom. No, to ga ipak nije učinilo mirnijim. Nije se mogao opustiti. Bio je na oprezu. Shawnessyjev sljedeći potez nitko nije mogao predvidjeti.

Noć je mirno prošla. Ništa se nije dogodilo. Jutarnja svjetlost prelijevala se beskrajnim snježnim predjelima. U tom trenutku sa stijena se prolomi povik.

Na snijegu su se jasno vidjeli tragovi! Činilo se kao da odjednom odnekud izlaze i nestaju u daljinu, prema planinama istočno od jezera.

Shawnessy je pobjegao!

VII

Svi su kroz snijeg pojurili prema mjestu s kojega su počinjali tragovi. Bili su zbunjeni. Nikomu nije bilo jasno što se uopće dogodilo. Christopher Newton na vrijeme je shvatio da nije prilika za čudenje. Za nekoliko trenutaka morao se spremiti da krene. Drugo mu ništa nije preostalo. Uzeo je sa sobom tek ono najpotrebnije. Najvažnije je bilo da se opskrbi dovoljnom količinom municije. Znao je da će ovo biti najžešća utrka. Indijanac i Misha pomagali su mu da se što prije spremi i krene. Ovdje je bila puška za bizone, specijalne čizme, hrana...

Shawnessy, Gort i Messerschmidt su umakli. Chris nije štedio snagu. Za manje od sat vremena počeo se penjati strmom planinom. To je, dakle, bilo mjesto na kojemu su zapazili bjegunce.

Prije nego što je krenuo u potjeru, Chris je rekao Balanchavadzeu da petorica ljudi i dalje stražare nad ulazom u podzemlje. Ostala petorica, koje je vodio Indijanac, krenula su za Chrisom. Trebalo im je nešto vremena da se opreme, no za jedan sat mogli su biti spremni.

Planine što su se protezale s južne strane jezera Trnoružica završavale su na istočnoj strani s dva veličanstvena vrha. Chris se sjetio što mu je Indijanac pričao o tim planinama: Na jugoistočnoj strani uzdizao se Mount Carabosse, a onaj drugi vrh, bliže jezeru, bio je Lilac Fairy Peak. Indijancu su Kutenai spominjali gotovo neprohodan prolaz između tih divljih ljepotica. Jedino su se Kutenai znali nekako snaći u tim predjelima kad bi ih zadesila nevolja.

Dok mu je Indijanac to pričao, Chris nije pokazivao nikakvo zanimanje za otkrivanje tajnovitih ljepota što su se na sve strane gordo izdizale pred njima. Požalio je zbog toga. Sad bi mu svaka sitnica bila važna.

Penjanje je bilo gotovo nemoguće, no Chris nije štedio snagu. Imao je na umu da su se banditi tek vratili iz Helene. Prevalili su golem put i iscrpli se. Bilo im je znači teže nego njemu. Uostalom, njegova želja za osvetom bila je jača od bilo koje prepreke. S malo sreće izdržat će

deset puta veće napore od njih. Vjerovao je da ih može stići za dandva. Po njegovim proračunima, dulje nisu mogli izdržati.

Oko podne stigao je do mjesta na uzvisini koje mu se činilo poput raskrižja. Ili je tako trebalo izgledati ljeti dok se ceste mogu raspoznati.

Jedan je put bio očigledno brži i kraći, ali zato opasniji. Po nagibu se jasno vidjelo kako u okomitim crtama reže zračnu daljinu. Drugi je, nasuprot tomu, bio manje opasan. Zaobilazio je oštrije stijene i u blagim spustovima nestajao u daljini.

Chris podigne pušku na rame i zagleda se kroz njen durbin najprije u jedan, a potom u drugi put. Na udaljenosti od oko pet kilometara opazi crne točkice na snijegu. Bili su to banditi.

Odlučili su se za strmiji i kraći put. Sa svim zavojima i strminama, bili su desetak kilometara daleko od njega. Chris je odmah prepoznao crvenokosog Shawnessyja. Malo dalje od njega koracao je snažni Fred.

– Ipak su trojica! – promrmlja Chris kad zapazi Messerschmidta. – Ali što je s Curlyjem?

Messerschmidt se jedva vukao. Bilo je očigledno da ulaže posljednje snage kako ne bi zadržavao ostalu dvojicu. Nije uspijevao.

– Crvenokosi ne ostavlja nikad svog čovjeka! – reče Chris sjetivši se njegova ponašanja kad se vratio u banku po Ephrona. Riskirao je tad vlastiti život, no od svog nacela nije odustao. Vidio je kako pomaže Ungeru Harrisu da se popne u sedlo pošto ga je Orenson ranio u rame. Ponudio je također pomoć Jaworskom koji je gotovo umirao, premda su Chris i šerif pucali ravno u njega. Nedavno je prevalio čitav put do Helene, u najgore vrijeme, preko snijegom zatrpanih planina da bi izvidio što je s njegovim ljudima.

Kad se Chris uvjerio da su pred njim samo trojica bandita i da je jedan od njih – Messerschmidt – teško ozlijeden, odlučio se za smion pothvat. Odabrao je i on onaj strmi, opasniji put. Bio je kraći a, osim toga, znao je da se može kretati brže od bandita i da ih tako može stići. Smatrao je da će im do večeri biti za petama. Možda će im se uspjeti približiti na neznatnu udaljenost i prisiliti ih da stanu i da se brane. Ili barem zauzeti obrambene položaje. Tako će dobiti na vremenu. Indijanac će stići s ljudima! Bit će i brojčano nadmoćniji.

To će obezglaviti bandite!

Probijajući se, Chris je često požalio zbog svoje hrabrosti. Put je bio nemoguć. Na pojedinim mjestima bio je toliko uzak da se jedva mogao provući. Zatim bi se desetak metara rušio u dubinu. Snijeg je bio najveća opasnost. Nikad nije znao hoće li ga sljedeći korak odvesti u provaliju. Ipak, nije očajavao ni jednog trenutka. Znao je da mora uspjeti, jer je i Shawnessyjeva banda uspjela, barem dio puta.

Chris je bio odlučan. Hrabro se probijao naprijed. Žurio je što je više mogao.

Nakon nešto manje od tri sata poprečni je put izbio na glavni. Chris je slijedio trag bandita. Sad im je već bio mnogo bliže i lakše je raspoznavao stope u snijegu što je neprekidno padao. Žurio je. Gušći snijeg mogao je pobrkati njegove planove. Nikad nije mogao pretpostaviti što će smisliti ljudi koji ionako nemaju što izgubiti.

Iznenada, na mjestu gdje se jedna stijena postavila poput ukrasnih vrata na putu, tik do grebena ispod kojega se ruši provalija, Chrisu se

učini kao da čuje čudne zvukove oko sebe. Okrenuo se.

Crvenokosi Shawnessy svom se snagom bacio na nj i Chris je pao u snijeg. Nekoliko trenutaka trebalo mu je da ponovo počne disati. Zavaljao se u snijegu i munjevitom brzinom skočio.

Shawnessy je stajao uz stijenu. uspio je istrgnuti Chrisovu pušku i opremu i baciti ih niz stijenu. Zgrabio je za revolver. U trenutku kad je izvukao revolver, Chris je jednom rukom uhvatio za cijev, a drugom za Shawnessyjevu ruku.

Crvenokosi je bandit u svakom pogledu bio u prednosti. Bio je oslobođen svih tereta, uključujući čak i pušku i revolver. Bio je samo u košulji. Njegove kretnje bile su vješte i nadasve brze. Chris je s objema rukama pokušavao istrgnuti revolver. Crvenokosi je iskoristio slobodnu ruku i snažno ga opalio šakom u bradu. Krv je šiknula iz Chrisovih usta. Sljedeći udarac dobio je ispod rebara. No ipak mu uspije da napokon oslobodi oružje.

Crvenokosi je riknuo poput razdražene zvijeri. Zamahnuo je prema Chrisu i srušio ga. Udarac je bio snažan. Nogu je gurnuo prema revolveru i izbio ga iz Chrisovih ruku. Kad je ovaj pokušao ustati, šaka crvenokosog bacala ga je ponovo na tlo. Ovaj je put odletio u stranu i samo ga je nekoliko koraka dijelilo od ruba stijene što se strmoglavljivala u provaliju.

Kad je pogledao prema razdraženom protivniku, Chris je vidio kako stoji iznad njega i čeka s nožem u ruci. Oči su mu plamtjele od mržnje. Izgledao je jak poput diva. Pogledom je parao rub stijene s kojom je Chrisovo zgrčeno tijelo ležalo usporedo tek na nekoliko koraka.

Chris je krajičkom oka registrirao opasnost. Samo pogrešna kretnja mogla ga je zauvijek odvesti u provaliju. Poput kobre piljio je u Shawnessyja i naglo povukavši nož u jednom je skoku bio na koljenima.

– Izvrsno, mali – procijedi Shawnessy. – Da vidimo što ćeš sad učiniti! Izvuci se iz ovoga, ako možeš! Dajem ti priliku!

Znao je da prije svega mora biti spreman na Shawnessyjev zamah nožem. Nagonski je podigao ruku i zanjihao se prema razjarenoj grdosiji. Mimoišao je seriju sigurnih rezova. Ovoj ga je vještini davno poučio Indijanac, kad je kao mlad momak bio s njim na Gornjem Missouriju.

Shawnessy je napravio nekoliko koraka do svog protivnika.

Chris je dobio na vremenu. Prikupljao je snagu za sljedeću kretnju. A tad crvenokosom ispadne iz ruke nož i on objema rukama uhvati Chrisa za ruku. Poput vreće bacio je protivnika u stranu.

Chris je poletio preko ruba stijene.

Panično je zaurlao. U tom trenutku golema bijela masa zaslijepila ga. Bučno se survala pokraj njega. Debela naslaga snijega pala je s isturene grane kad je pao na nju. Ostao je vodoravno ležati na grani. Osjetio je pod rukama ledenu, hrapavu površinu i ostao ležati. Nekoliko sekundi bio je nepomičan. Nije se usudio pogledati oko sebe. Snaga mu se pomalo vraćala. I prisebnost. Doskliznuo je do golema debla i objeručke se uhvatio za njega. Na vrijeme je bacio pogled prema Shawnessyju. Ovaj je krvoločno buljio prema njemu. Imao je toliko razboritosti da procijeni njegovu namjeru i sljedeću kretnju. Pokretao je ruku preko ruke i gmizao

prema rubu stijene što je strŝala nekoliko metara niže.

Chrisu je trebao gotovo čitav sat da se ponovo probije do staze. Morao je zaobilaznim putem. Stijene su bile neobičnih oblika te je, odlučujući se za blaže nagibe, išao i u unutrašnjost planine pa se ponovo vraćao na staro mjesto, s tek nekoliko postignutih koraka naprijed.

Osjećao je bol u ledima. Shawnessyjeva šaka bila je čelična. Ruke su mu bile izgrebene i oblivene krvlju. Polako je osjećao da gubi snagu. Sve ga je ovo iscrplo. No, tješilo ga je što će uskoro naići Indijanac s ostalim ljudima. Na vremenu je dobio, a to je bio najveći razlog što se poslije svega ipak osjeća miran i zadovoljan.

Osim skrivenog noža u stražnjem dijelu hlača nije imao uza se nikakva oružja.

Oklijevao je tek toliko da bi još jednom sredio u glavi sve što se dogodilo priteklih nekoliko sati i odlučio se za novi progon.

Staza se sad u zavojima blago spuštala i bilo je lakše probijati se naprijed. Banditi su morali biti negdje ispred njega. Nakon nekog vremena opazio je u daljini njihov očiti cilj koji su postavili kao završetak toga dana. Golema provalija spuštala se i dijelila strane Lilac Fairy Peaka i Mount Carabossea. Prema gore provalija se sužavala, a preko nje netko je izgradio most.

Chris nije imao vremena da razmotri sve pojedinosti. Iz daljine nije ni mogao sve jasno vidjeti, te je nagađao jesu li banditi uopće prešli na drugu stranu. Hvatao je zrak i grabio naprijed. Noga ga je vraški boljela. No, još se nadao da će ih stići. Ostalo je samo nejasno što da goloruk učini ako mu to uspije. Svi su banditi bili naoružani, čak i Messerschmidt koji je bio ranjen i jedva se vukao.

Minute su prolazile. Chris je gledao most koji mu je bio sve bliže. Netko je stajao ondje. Sad mu se učinilo da je most načinjen od užadi.

Trenutak nakon toga jasno je vidio kako još jedan čovjek prelazi most. Lilac Fairy Peak s druge se strane ledene raspukline blago i postupno spuštao. Činilo se da banditi još nisu ugledali Chrisa. Na udaljenosti od nekoliko stotina metara jasno je vidio kako i posljednji iz skupine prelazi preko užeta. Bio je to Fred Gort.

Kad se našao na samom vrhu stijene, tek tad je shvatio što se događa dolje. Ponor nad kojim su napravili prijelaz od užadi bio je jedini i najuži u tom području. Fred Gort je upravo prešao i sad je nožem rezao užad. Nije više bilo načina da se prijeđe na drugu stranu! Chris bi sa svojim ljudima morao daleko zaobilaziti da bi stigao do Helene, kamo su se banditi najvjerojatnije zaputili.

Chris je procijenio da bi put preko mosta do Helene bio upola manji od onoga naokolo i preko Lilac Fairy Peaka, Šeherezade i gorskim prolazom mnogo južnije do puta kojim su prošli prvi put.

Kretao se što je mogao tiše. Uspio se dovući do vrha što se izdizao visoko iznad mosta. Sad je bio na rubu snage. Tad je shvatio da je Shawnessy napokon uspio pobjeći. Jedino je znao u kojemu je smjeru naumio. Strahovao je da Gort u krivom trenutku ne pogleda gore i ne zapuca u njega.

U očaju je pomislio kako bi se s tog vrha mogao baciti preko ponora do izbočine što se iz daljine činila pitoma oblika, poput nekog krova. Bila je to tek iluzija oborjela op-

timista. Ali je litica i na nesreću stršila ispod mosta, na mjestu gdje je širina ponora bila nepregledna.

Litica je Chrisa dovela Gortu iza leđa. Mogao je pratiti banditove kretnje iz visine, na udaljenosti od nekoliko metara.

Nadajući se da nije prekasno, Chris se naglo povukao u stranu da ga ovaj ne zapazi. Zagnjurio je u snijeg i rukom potražio kamen dovoljno velik da posluži namjeri kad ga baci za mladim razbojnikom. Panično je tapkao dok napokon nije pronašao ono što je tražio.

Pogledao je oko sebe. Bilo je važno provjeriti nije li ga možda ugledao Shawnessy. Kad se uvjerio da ga s lijeve strane nitko ne drži na nišanu, Chris se prišuljao do ruba stijene. Gort je rezao zadnji konop viseći s mosta.

Chris je raširio noge i zauzeo čvrst stav. Podigao je kamen visoko iznad glave i usmjeravao ga. Zatim je snažno zamahnuo objema rukama. Kamen je poletio. Da je pao samo desetak centimetara više nadesno, pogodio bi Gortona u vrat; malo više, raznio bi mu lubanju; malo niže, pogodilo bi ga u kralježnicu i slomio je. No, kamen se nečujno odbio od Gortova lijeva ramena.

– Prokletstvo! – procijedi Chris. Očito nije imao previše sreće.

Prerano je progovorio. Gort je klečao na jednom koljenu i rezao uže. Pad kamena bio je dovoljan da se neznatno nagne naprijed. A to je značilo da ga od beskrajne dubine dijeli poluprerezano uže.

Da se sve to dogodilo pet minuta prije ili bar jednu minutu, sve bi bilo završeno. Most bi izdržao njegovu težinu. Gort bi se spasio. No, sad se grčevito uhvatio za skoro sasvim prerezano uže. Trenutak nakon toga njegovo je tijelo kliznulo i u velikom se luku svom brzinom snažno zabilo u stijenu Lilac Fairy Peaka.

Shawnessy je zacijelo morao čuti Gortov urlik. Chris se brzo povlačio. Plašio se crvenokosoga, napose njegove repetirke. Znao je da ovako nešto ne može više ponoviti. Bacanje kamena na banditskog vođu bio bi za nj samoubilački čin. Tako daleko nije smio! A sreća je bila jedino oružje što ga je imao.

Puzao je oko stijene vraćajući se putelјkom kojim se popeo gore. Prošao je mjestom na kojem se uhvatio u koštac sa Shawnessyjem. Nije se zaustavljao. Nedugo zatim opazio je Indijanca kako s još petoricom polako dolazi iz daljine.

Obavijestio ih je o Shawnessyjevu bijegu. Kad se počelo mračiti, odlučili su da prenoće visoko na Lilac Fairy Peaku. Sljedećeg dana našli su se s Balanchavadzeovom skupinom. Chris je ostao sa svojim ljudima tek toliko dugo da bi ih upozorio na daljnje opasnosti kakvi su planovi.

Trebali su se povući iz dosadašnjeg logora zajedno sa svom opremom i hranom. Od Šeherezade će nastaviti južnim kanjonom čim se rijeka dovoljno otopi da mogu ploviti. S Kutenaima će se dogovoriti o najmu specijalnih čamaca. U Heleni će, prema dogovoru, svi biti isplaćeni i tako će završiti ova dugotrajna i iscrpljujuća jurnjava kroz divljinu. Ako Chris u to vrijeme ne bude u gradu, Balanchavadze će sve poslove obaviti umjesto njega i pričekati dok se svi ne vrate.

Na čelu s Indijancem i Mishom, Chris je krenuo u posljednji progon. Nisu sa sobom nosili mnogo stvari. Imali su ono najpotrebnije kako bi se lakše mogli kretati. Išli su umjerenom brzinom, no kako je sve trajalo danima, osjećali su umor. Kilometri su zaostajali za nji-

ma. Kanjonom su se spustili do rijeke. Krenuli su potom istočno od Šeherezade prema gradu. Teškoća je bilo u izobilju. Snijeg se topio i zbog golemih voda sve je izgledalo poput beskrajne močvare.

Jednoga kasnog popodneva stigli su u Helenu. Bio je to posljednji trenutak da Chris kupi nešto nove odjeće. Na njemu su ostale samo iznošene, smrdljive krpe.

Poslije devet mjeseci uživao je u čistoj sobi. Kupanje je za sve bio pravi događaj. Ljudi su bili preporođeni.

Nakon večere u boljem restoranu u gradu, Chris je stao pred Silver Slipper. Zatražio je stol u pokrajnjoj prostoriji saluna i po konobarici poručio da pozove Margot Flaherty. Neko je vrijeme čekao, a tad se ona iznenada pojavila. Na njenom licu nije opazio znakove radosti što ga vidi. Chris je ustao i pričekao da dođe do njega.

– Da? – upita Margot.

On ne reče ni riječi i ona se naljuti na njegovu šutnju, a zatim joj donja usna zapanjeno zadrhti.

– Zar si to ti, Chris? Što si to, do bijesa, učinio od sebe? Nisam te uopće prepoznala s tom kosom i bradom!

Bacila mu se u zagrljaj.

– Tako sam sretna što si došao! – uzviknula je.

Chris je osjećao da ne laže.

Proveli su ugodnu večer. Chris je uglavnom pričao o svojim pustolovinama. Saznao je da ga Royce Trady nije iznevjerio. Vraćajući se u grad, pronašao je Margot i prenio joj Chrisovu poruku. Razgovarao je s njom između njenih nastupa.

– Budeš li ovdje sljedeći tjedan, možeš me gledati u jednoj predstavi, ako te to zanima – ponosno će Margot. – Putujuće društvo bit će ovdje i ja ću imati nekoliko manjih točaka najprije ovdje a zatim u Alder Gulchu.

Tako su obnovili svoje prijateljstvo. Premda joj je Chris nekoliko puta ponovio da u Heleni želi ostati gotovo nezapažen, odlučio je da se noću ipak nalaze u najskrovitijem kutu Silver Slippera. Ona mu je osigurala ulaz kroz posebna vrata kojima se koristi samo osoblje. Tako su Shawnessy i Messerschmidt imali malo izgleda da saznaju za njegov dolazak u Helenu.

Sljedećeg dana je odlučio da potraži šerifa Aarona Listera. Bio je s njim u gotovo prijateljskim odnosima zahvaljujući Royceu Tradyju koji ih je upoznao prije desetak mjeseci. Prije povratka u grad, Trady je ostao s njim nekoliko dana čekajući vezu za Kansas City.

Chris je izvijestio Listera o svim pojedinostima u vezi s progonom pljačkaša Newtonove banke, od trenutka kad ih je Trady napustio. Istaknuo je da su Shawnessy i Messerschmidt po svoj prilici skrivali negdje u Heleni. Iz Mount Carabossea, gdje ih je Chris posljednji put vidio, put ih je jedino mogao odvesti u Helenu. Zabrinuto je rekao šerifu da će ga banditi možda prepoznati, jer su ga obojica vidjeli prilikom pljačke u Newtonovoj banci.

– Dakako, to im neće tek tak poći za rukom! – uzvikne, sjetivši se Margot Flaherty kad ga je vidjela nakon povratka. – S ovom kosom i bradom ...ne znam tko bi me prepoznao!

– Prema onome što je moj prijatelj Trady rekao, Shawnessy je pravi umjetnik u prerušavanju – napomene šerif Lister. – Zašto se i ti ne bi prerušio?

– Ne znam kako bih počeo?

– Već si počeo s tom dugom kosom!

– Možeš li mi pomoći da to izve-

dem do kraja?

– Mislim da nisam osobit stručnjak za te stvari, ali poznam jednu damu koja te može srediti. Ima specijalnu radnju. Mislim da će biti sretna kad joj se obratiš za pomoć. Usput, zanimljiva djevojka. Potječe s istoka, iz vrlo bogate obitelji. Otac ju je razbaštinio kad je počela nastupati, a zatim se predomislio i poslao po nju nekoliko siledžija da je pošto-poto vrate kući.

– I jesu li uspjeli?

– Oko toga ne brini. Kad mi je rekla da bi radije ostala ovdje gdje je, smjesta sam ih najurio iz Montane. Vidjet ćeš je. Zove se Margot Flaherty. U salunu je. Unaprijed te upozoravam, nije poput ostalih što rade – ondje. Zato pazi kako se ponašaš s njom u društvu. Reci joj da te ja šaljem.

– Upoznao sam gospođicu Flaherty kad sam bi ovdje prije nekoliko mjeseci ili, točnije, prošlog ljeta. Zamolit ću je da mi pomogne.

Za dan i pol Aaron Lister je otkrio Curlyia Messerschmidta i strpao ga u zatvor. Šerif je pomno pregledao svaku stvar koju je našao kod bandita i u sobi u kojoj se skrivao daleko u predgrađu. Ispitao je nekoliko osoba koje su tih dana kontaktirale s Messerschmidtom.

Šerif Lister je zaključio da je Shawnessy došao u grad zajedno s Messerschmidtom. Ostao je nekoliko dana, a zatim otišao. Smjer nepoznat. Još je zanimljiviji Listerov zaključak da su obojica planirala prvim brodom otploviti na jug, čim to vremenske prilike dopuste. Rijeka Missouri je još većim dijelom toka bila zamrznuta.

– Dakle, šerife, kažeš kako si zaključio da planiraju otputovati – reče Chris. – Imaš li jaču osnovu za taj zaključak?

– Teško da postoji jača – reče Lister, gurnuvši ruku u ladicu pisaćeg stola i izvuče kartu za prvi parobrod od Ford Bentona do St. Louisa.

– I to si našao među Messerschmidtovim stvarima, a čovjek koji je to izdao kune se da je prodao dvije. Mislim da to potvrđuje tvoj zaključak, je li?

– Koliko ja poznajem Shawnessyja, odnosno, koliko sam čuo o njemu, taj nikad ne ostavlja ni jednoga svog čovjeka. Ako Messerschmidt ostane dulje u zatvoru, crvenokosi će se vratiti da ga pokuša izvući. S kartom ili bez nje, Shawnessy neće krenuti. U St. Louis bez Curlyja.

– Ne miješam ti se u posao, šerife Newton. Radi kako misliš da je najbolje, ali zašto ne razmotriti i ovo. Na ovom teritoriju ni jednoga od ove dvojice ne gone zbog kriminala, ali su zato raspisane potjerice za njima u Kansasu i Missouriju, koliko se sjećam onoga što mi je Trady rekao. Prvi parobrod kreće za nekoliko tjedana, pretpostavljam. Možeš krenuti i ti. Royce će biti presretan ako mu dovedeš Messerchmidta. Što kažeš na to, ha?

– U tom slučaju, prođe li sve u dobro, silazim u Kansas Cityju i vodim Curlyja u Chisholm umjesto da ga pratim do St. Louisa, kamo se zaputio?

– O tome sâm odluči, kako ti više odgovara. Ja sam za to da lukavo namamiš Shawnessyja i onoga trinaestog bandita, tko god da bio!

– Brine me što ću biti previše zaokupljen Messerschmidtom te se neću moći baviti traženjem Shawnessyja. Ako se crvenokosi prerušio, bit će u sosu. Ne mogu dopustiti se poslije svega nađem u škripcu i da stavljam život na kocku. Ako su uspjeli prozreti našu klopku nedaleko od jezera, onda imaju izgleda

da se izvuku iz bilo koje klopke. Mislim da bi mi bilo jednostavnije da se prerušen dočepam crvenokosoga, bez pratnje Messerschmidta. Newtonova banka plaća troškove čovjeku koji će se pobrinuti da Curly bude prebačen na jug.

– Poslat ću svog čovjeka. Danas Messerschmidtu stavljam lance na noge. Tebi dajem ključ. Kad ga predaš Royceu, tvoja je zadaća završena. Mislim da ih malo može pobjeći sa željezom na nogama. Moram ti reći nešto! Bez obzira na to je li sred Missourija ili bilo gdje drugdje, mali su mu izgledi da sa željezom ispliva.

– Moram te upozoriti na nešto, šerife! Sazna li da je Curly na Mountaineeru, kladim se za sto dolara da će se i on naći ondje.

– Možda. On se vjerojatno skriva u nekoj rupi u Alder Guschu i dobiva izvještaje. Netko dolazi njemu ili obratno: on dolazi u grad. A što si ti zapravo htio reći? Da ga netko odvede u Chisholm? Ili Kansas City? Ili St. Louis?

Chris je trenutak razmišljao. Nije točno znao što je Lister htio reći.

– Pretpostavljam da savjetuješ kako sam u prednosti ako izjavim da idem onamo kamo zapravo ne idem? Reci mi na što si ciljao, šerife.

– Pretpostavljam da se Shawnessy ukrca na Montaineer u Fort Bentonu u jednom od svojih prerušenih izdanja. I pretpostavimo da ga ti sve do Kansas Cityja ne uspiješ prepoznati između ostalih ljudi koji plove zapravo s tobom. Dakle, ti si proučio popis putnika i sve putnike. Znaš točno tko silazi u Kansas Cityju, ali na tom popisu ne nalaziš ni crvenokosoga ako si odlučio za St. Louis. Slijediš li što ti govorim?

– Dakle, ako Curlyja povede tvoj čovjek, crvenokosi će to vidjeti i slijedit će ga. A budem li ja pomno proučio sve putnike, točno ću znati tko je trebao sići u St. Louisu i tko bi prema tome morao biti Shawnessy.

– Točno. Zvuči li ti to prihvatljivo? Da procuri kako Messerschmidt ide u St. Louis?

– Mislim da je to izvanredna ideja, šerife!

VIII

Putujuća družina T. E. Janningsa pojavila se u Heleni. Margot Flaherty je u dvije predstave »Hamleta« glumila Ofeliju i Lady Anu u Ričardu III. Svaki put kad bi se pojavila na pozornici, publika ju je oduševljeno pozdravljala. Chrisu se svidjela predstava, a pogotovu način na koji je Margot glumila. Tek tad je shvatio koliko je morala biti nesretna zabavljajući pijane goste u Silver Slipperu. Margot je bila nadarena djevojka, s mnogo smisla za lijepo. Čak i sad, dok je glumila u ozbiljnom djelu, nekolicina se nedolično ponašala.

– Žao mi je što se ovi divljaci ne znaju lijepo ponašati – reče joj Chris. – Nadam se da te sve to nije previše dekoncentriralo. Vjerojatno je teško znati sve to napamet!

– Uopće mi nije smetalo što su vikali i pljeskali, Chris – nasmije se Margot. – Naprotiv, svidjelo mi se. Mislim da bi se Shakespeare osjećao kao i ja da je bio ovdje.

Sljedeći tjedan Margot je otputovala s Janningsovom družinom. Davali su predstavu u Virginia Cityju. Chris je tek sad osjetio koliko mu nedostaje Margot. Nije mu se dalo otići do Alder Gulcha. Vrijeme je brzo odmicalo i uskoro je Mountaineer trebao isploviti. Margot mu je, prije odlaska u Virginia City, izradila izvanrednu masku s nešto cr-

venila na obrazima, a nos je sad bio mnogo veći od prirodnoga. Dobio je čak i naočale. Imala je posla i s koljenom. Specijalno ga je umotala tako da je Chris teže hodao i vukao nogu kao da hramlje.

– Kad se privikneš na ove kretnje – reče mu Margot – možeš skinuti daščicu. Hodat ćeš još i tad kao pravi invalid.

Premda je bio protiv papira, Chris je na kraju ipak odlučio da uzme notes i pomno vodi bilješke o ljudima koje će pratiti na Mountaineeru.

Šerif mu je dao dovoljno vremena da razradi plan ukrcavanja s Messerschmidtom, u nadu da će nadmudriti Shawnessyja i izvući ga iz mišje rupe.

Malo-pomalo sve pojedinosti su bile pomno isplanirane i Chris je sve više vjerovao da će uspjeti.

Chris je jednoga dana posjetio katastarski ured teritorija Montane i podnio zahtjev za vlasništvo zemlje na mjestu gdje je bilo smješteno banditsko sklonište. Prema katastarskim spisima, nitko prije njega nije postavio takav zahtjev te je Chris postao vlasnik zemljišta u okrugu jezera Trnoružica.

Margot je još bila u Virginia Cityju kad se pronio glas da će svi putnici s područja Helene, koji su prvim brodom u toj sezoni trebali krenuti Mountaineerom, smjesta otputovati kopnom u Benton. Chris joj je poslao poruku i vlakom otputovao sljedećeg jutra. Ušao je u vagon u kojemu se nalazio Messerschmidt. Šerif je kao pratnju poslao svog pomoćnika mladog Arta Youngera. Ovaj je trebo biti s banditom sve do kraja putovanja. Poslao je osim toga nekoliko ljudi koji su imali zadatak da od Helene do Bentona paze na Curlyjevu sigurnost. Svi su bili naoružani sačmaricama i svaki se trenutak javno igrali mecima, stavljajući ih u ležišta smrtonosnog oružja.

Chris je zamolio svog prijatelja kapetana Claudea Careyja da u Fort Bentonu izađe na obalu. Sastao se s njim zbog tajna dogovora. Chris je objasnio kapetanu tko je skriven iza maske i rekao sve o svojim planovima za daljnju akciju. Ne samo da je kapetan htio sudjelovati u svemu što je Chris predložio, nego je imao i neke svoje zamisli.

Chris je htio da Messerschmidt, koji je još bio u lancima, bude smješten u jednu kabinu, a šerifov pomoćnik do njega. Predložio je da obojici donose jelo u kabine. Htio je također da kabina na komandnomu mostu bude pristupačna samo nekim putnicima. Stranci su bili isključeni. Od kapetana je tražio popis svih putnika s podacima o smještaju i naznačenim relacijama plovidbe.

Carey se složio sa svim iznesenim zahtjevima. Messerschmidtu je dopušteno da se na brod ukrca prije, u vrijeme kad je sve vrvjelo od ljudi, tako da se za njegovu prisutnost na Mountaineeru prije sazna. Naime, onaj koga je to zanimalo, mogao je pravodobno saznati da putuje.

– Mogao bi razmotriti moj prijedlog, Newtone – reče Carey. – U Teksasu možemo staviti zarobljenika točno ispod kabine na komandnomu mostu. Imamo prostoriju koja je više slična podrumu nego kabini za putnike. Sagrađena je da bismo u njoj čuvali dragocjeni teret. Vrata i zidovi su od čelika, a osim toga, na vratima je rupa dovoljno velika da mu stavljamo hranu unutra tako da uopće ne treba izlaziti. Kabina do ove prostorije također je slobodna.

– Fantastično! – zadovoljno je uzviknuo Chris.

– Dakako, upozorit ću oficire da će možda biti ukrcan i jedan razbojnik koji će svašta pokušati. Dat ću naredenje da u toku čitave plovidbe svi nose oružje. Ako Shawnessy bilo što pokuša, možda doživi neugodno iznenadenje.

Plovidba je bila brza i ugodna. Chris se odmarao uživajući u slikovitoj okolini. Neko je vrijeme provodio u kapetanovoj kabini pomno proučavajući podatke o svim putnicima. Radio je što je brže mogao. Putnici su bili na popisu razvrstani po lukama u kojima su se iskrcavali. Osobitu je pažnju posvetio onima koji su putovali do Kanzas Cityja.

Polako i strpljivo identificirao je gotovo sve ljude. Svaki put kad je lice putnika pokušao povezati s imenom s papira, pitao se ne krije li se možda iza neke maske crvenokosi Shawnessy. No, nije bilo mnogo onih koji su mogli potvrditi njegovu sumnjičavost.

Iz Sioux Cityja poslao je telegram policiji u Kansas City. Naveo je Tradyjevo ime i zamolio ih da dočekaju brod Mountaineer i osiguraju policajce koji će do zatvora sporvesti Messerschmidta, do trenutka kad će zatvorenik biti prebačen u Chisholm. Telegramom je također upozorio policiju da će Shawnessy pokušati osloboditi ortaka te da policija bude spremna na to.

Ako je čuveni voda bande bio na Mountaineeru, Chris nije mogao ni naslutiti iza kojeg putnika se krije. Šerifov pomoćnik doveo je na palubu Curlyja Messerschmidta oko dva sata prije nego što je brod stigao u Teksas tako da su ga svi putnici mogli vidjeti. Zatim je polako krenuo s njim prema tovarnoj palubi. Curly je još imao lisice na rukama.

Sve je to rađeno s namjerom da ga svi zapaze, napose onaj koga to zanima, ako je taj bio među putnicima. Bilo je jasno da Messerschmidt neće produžiti do St. Louisa, nego da silazi u Cansas Cityju.

U toku plovidbe Chris je često izvlačio iz kabine mali drveni stolić i sjedio na palubi. Tako mu je bilo ugodnije i zabavnije. Gledajući kako se ljudi spremaju za iskrcavanje, uzeo je svoj popis putnika i kontrolirao izlaze li svi koji su naznačeni. Prije se već dogovorio da njegovu prtljagu istovare tako da je u miru mogao obavljati svoj posao.

– Možda se pojavi trinaesti bandit – razmišljao je. – Ovo bi bilo idealno vrijeme. Možda je na brodu zajedno sa Shawnessyjem čitavo vrijeme plovidbe.

Chris je sve više gubio vjeru i nadu da će nešto pronaći. Osjećao je da poznaje Shawnessyjevo lice i njegove kretnje i da bi ga zacijelo prepoznao da je na brodu.

Tek kad je Messerschmidt prebačen u gradski zatvor, Chris je očajno pomislio kako nikad neće uhvatiti banditskog vodu. Bio je siguran da je dobro proučio svakog putnika i da Shawnessy nije imao prilike proći nezapažen, osim ako se nije skrivao u nekoj rupi na brodu. No, bez hrane nije mogao preživjeti, jer su i kuhari bili upozoreni da paze na odmetnika.

Dok je parobrod bio nekoliko stotina metara daleko od pristaništa u Kansas Cityju, Chris je provjeravao zadnje putnike koji su trebali sići s broda. Požurio je da vrati stolić u praznu kabinu. Revolver je bio spreman u navlaci i Chris je pojurio prema svjetini. Prema prijašnjem dogovoru, Chris je trebao sići s broda među prvima, odmah iza Messerschmidta i šerifova pomoćnika.

Chris je stajao na pristaništu i promatrao kako putnici silaze s broda. Imao je dovoljno vremena da još dobro pogleda svako lice. Nekoliko koraka dalje stajao je šerifov pomoćnik i čekao da se pojavi policija i preuzme bandita. Curly je besposleno stajao i čekao.

Jedina osoba koja se našla na pristaništu a nije bila na Chrisovu popisu putnika koji silaze u Kansas Cityju bila je neka žena koja je izazovnim kretnjama izazivala pažnju muškaraca.

Chrisa očito nije zanimala.

Kad se napokon pojavila policija, Chris je pružio ruku kapetanu Careyju i zahvalio mu na svemu što je učinio za njega.

– Jesi li imao imalo sreće? – upita ga kapetan.

– Ne previše – odgovori Chris slegnuvši ramenima.

– No, barem smo se trudili, je li? – pokuša ga uvjeriti da još sve nije propalo. – Možda u slijedećem naletu ipak dolija!

– Hvala, kapetane. Imaš pravo, barem smo pokušali!

Chrisova prtljaga već je bila poslana u hotel koji mu je bio rezerviran telegramom. Kola su već čekala da ga prevezu do hotela. On se pravio kao da će mu svakog trenutka donijeti prtljagu te odgada krenuti. Dokono je stajao promatrajući usput Messerschmidta dok ga odvodi policija.

– Pomaknite se više na lijevu stranu sjedala i slijedite ona kola ispred – reče vozaču, pokazujući na smjer kojim je upravo odvezen bandit. – Držite se kola s lijeve stražnje strane. Samo lagano i kako vam kažem! I ne iznenadite se ako iznenada skočim sa sjedala.

Policajac je smjestio Curlyja na stražnje sjedalo. Art Younger je po dogovoru trebao obavijestiti policajce da ih Chris slijedi i da se oni drže desne strane ulice. Bilo je malo vjerojatno da će netko s pločnika pokušati osloboditi bandita te su ga smjestili na desnu stranu sjedala. Ako pak netko pokuša s konja izvući Curlyja, naći će se između Chrisa i policajca koji je sjedio s lijeve strane.

Chris je tražio da policija ide usporedo s kolima u kojima je bandit. To je svakako sigurnije nego da su ispred njih. Nadao se da je Art Younger pravilno prenio poruku. No, policija je to u ovom trenutku obavljala drukčije. Očito su imali svoje razloge i svoja pravila.

– No, možda čak i uživam u vožnji – razočarano će Chris. – Ništa se neće dogoditi.

Ipak mu je ruka nesvjesno skliznula pod kaput i napipala kolt u navlaci pod pazuhom. Htio je biti spreman na svako iznenađenje.

Krajičkom lijevog oka Chris zapazi kako se približava kočija. Okrenuo se. Nešto ga je privuklo onamo. Bila je to žena s Mountaineera!

Uljudno je podigao šešir u trenutku dok je prolazila pokraj njegove kočije, kao što je to često činio i na brodu. Ona uzvrati istom gestom i tek tad Chris opazi ispod debele šminke i crnog vela golem nos i očito muške crte lica.

– Mislim da ste znatiželjni kao i ja! – vulgarno se naceri žena. – Onaj prijatelj s broda jedan je od pljačkaša banke, ha?

Još jednom se nasmiješi, mahne rukom i reče vozaču da požuri. Istoga se trenutka njena kočija nade ispred Chrisove.

– Što ta stara traži u Kansas Cityju? – promrmlja glasno da ga je vozač čuo.

– Ima na sebi sve ratne boje, zar ne?

Chris tek tad počne shvaćati da je žena – prijavljena na brodu pod imenom Nora Ryon iz St. Louisa – gledala izravno u vozača kad je govorila s njim. A odgovor na pitanje što ta babuskara radi u Kansas Cityju sine mu iznenada kad njena kočija munjevito klizne nadesno.

– Hej, Younger! Pazi iza sebe! – zagrmi Chrisov glas dok je skočio sa sjedala i izvukao kolt.

Younger je reagirao istog trenutka. No kad je pogledao preko ramena, prvi hici odjeknuli su iz kočije u kojoj se vozila nakaradna žena. Pucala je lijevom rukom i ciljala ne u Youngera, nego u dvojicu policajaca koji su sjedili na stražnjem sjedalu.

– Hej, Curly – poviče žena izvukavši derringer iz ručne torbice. Ciljala je točno u Youngerovo lice. Udaljenost je bila neznatna, tek jedan metar. Istodobno, vatrom iz drugog revolvera tukla je dvojicu policajaca.

Chris opali prvi metak i Art Younger se baci na pod kočije djelić sekunde prije nego što žena povuče obarač pištolja. Metak silovito raznese Messerschmidtovo lice.

Chris nastavi s paljbom što je brže mogao. Žena se u jednom trenutku zanjiše naprijed i oružje padne iz njenih ruku. Ispala je iz kočije našavši se nasred ulice.

– Jesi li ranjen, Art? – poviče Chris i iskoči iz kočije. Vozaču je dao znak da stane. – Vozači, stanite! Pucanje je završeno.

– Sve je dobro, Chris, ali Messerschmidt je gotov. Da pogledam što je s policajcima.

Chris uperi revolver prema ženi koja je ležala na zemlji. Nogom izbije oružje iz njenih ruku.

– Da li je ovo tajanstveni trinaesti bandit koji se skriva iza maske žene? – upita naginjući se nad njom. – Ili je to možda netko drugi?

Chris se sagnuo i skinuo sa žene sivozeleni golemi šešir i s njime punu šaku kose. Zatim je potezao pramenove sve dok najveći dio perike ne padne s glave. A ispod nje pojavi se lice i glava crvenokosog Shawnessyja.

Polako su se otvarale oči umirućeg bandita. Gledao je s velikim naporom u Chrisa, kao da ga traži u nekoj maglovitoj daljini.

– To si ti, momče? – reče jedva čujno, pokušavajući zadržati osmijeh na licu. – Ne trati vrijeme i ne pozivaj liječnika. Pun sam rupa. Nitko mi više ne može pomoći. Usput, maska ti je dobra, gotovo kao i moja. Nisam ni sumnjao da si to ti sve do trenutka kad si počeo pucati. A onoga zadnjeg nećeš nikad pronaći – reče s naporom. Usta su mu bila puna krvi.

– Nećeš mi reći tko je trinaesti, Crveni? Njegovo ime, ili njezino ime?

Shawnessy je gledao Chrisa. Oči su mu se maglile a lice poprimilo stravičnu grimasu. Napeo je svu snagu da nastavi govoriti.

– Našao si naše sklonište, lukavi kučkin sine. Onda sâm možeš pronaći i trinaestoga.

Tijelo crvenokosog Shawnessyja potpuno se umirilo. Ležao je nasred ulice, a oko njega razbacana šminka i perika.

Kad je sve bilo završeno, Chris Newton je odlučio da po običaju proslavi uspjeh. Bio je to, naime, ipak dio dobro obavljena posla koji možda nikad neće okončati. Bio je ovdje još tajanstveni trinaesti čovjek iz Shawnessyjeve bande koja je opljačkala Newtonovu banku. Chris nije više znao odakle da počne. Osjećao je nezadovoljstvo i razočarenje, unatoč ovom trenutku koji

mu je bio važniji od svega u životu. Shawnessy je napokon bio sređen.

Chris nije uživao u Kansas Cityju. Sljedećeg dana zahvalio je na pomoći policiji i Artu Youngeru i krenuo prema željezničkoj stanici. Vlakom je namjeravao otputovati u Chisholm.

Sjedio je u polupraznom vagonu i osjećao sav umor što se posljednjih mjeseci nagomilao u njemu. Lijepi krajolici i pašnjaci nisu mu popravili raspoloženje i mrzovolju. Sve ga je to samo podsjećalo na povratak u grad koji će mu odsad nadalje biti stran i prazan, jer u njemu neće više naći oca, čovjeka koji mu je u životu najviše značio. Tek sad je osjećao svu težinu i gubitak zbog njegove smrti.

Znao je da je učinio sve što je mogao. Gonio je bandite gotovo čitavu godinu i s malo sreće što ju je imao sredio dvanaestoricu. Sad je sve to bila samo prošlost. Osjećao se bijedno i usamljeno.

– Ne preostaje mi drugo nego da se oženim – reče samom sebi. – Tako ću se valjda srediti. Ne mogu li ostati u Chisholmu, Sandra Macefield bit će sretna da odselimo bilo kamo.

Nije joj se javljao od prošlog ljeta kad je otišao prema Heleni. Ali bio je uvjeren da to nije promijenilo njihove odnose. Napokon, znala je razlog zbog kojega je bio odsutan i mora to shvatiti. Nije joj ni mogao pisati. Iz one divljine nema načina da čovjek pošalje pismo.

Chris nije javio nikome da se vraća. Nadao se da na željezničkoj stanici neće biti nikoga, jer vlak u Chisholm stiže kasno navečer. Iznenadilo ga je zato kad je vidio Roycea kako korača prema njemu i maše u znak pozdrava i dobrodošlice.

– Prošlo je mnogo vremena, Royce – reče Chris stisnuvši mu ruku. – Kako to da si na stanici ovako kasno?

– Momci iz Kansas Cityja rekoše mi da si krenuo prije nekoliko dana. Čuo sam da je gotovo sa zatvorenikom iz Shawnessyjeve bande.

– Ostaje nam jedino trinaesti za kojega ionako ne znamo tko je. Možeš li prevesti umorna čovjeka, Royce?

– Nećeš valjda da te najprije ponudim hladnim pivom u salunu Yellow Dog?

Chris je ispričao šerifu sve događaje od dana kad je otišao iz divljine i vratio se u Chisholm. Sjedili su za stolom u salunu i uživajući u hladnom pivu razgovarali o svemu što se zbivalo od prošlog ljeta do sada. Salun je u ovo doba godine bio gotovo pust. Nije bila sezona kad sve vrvi od stranaca i kad farmeri pristižu u grad sa svih strana.

– Chris, ima još jedan razlog zbog čega sam te morao dočekati na željezničkoj stanici – reče Royce na kraju. Glas mu je postao ozbiljniji i tiši.

– O čemu je riječ, Royce? – upita Chris. Sjedio je udobno zavaljen u stolcu.

– Tvoja prijateljica, Sandra Macefield...

– Jesi li joj predao poruku onako kako sam te zamolio?

– Jesam, dakako. Istog dana kad sam se vratio u grad.

– Što si mi htio reći u vezi s njom? Ako je otišla s nekim drugim, ubit ću toga kučkinog sina! – ljutito će Chris; ispijajući zadnji gutljaj piva.

– Nije pobjegla nikamo.

– No, što je posrijedi?

IX

– Ima drugoga, i to ovdje, u Chisholmu.

Chris se podigne u stolcu. Nagnuo se nad stol i ludački pogledao šerifa.

– Koga? – upita. Činilo se da u tom trenutku ništa pametnije ne zna izgovoriti.

– Wally. Tvoj brat.

– Koliko su dugo zajedno?

– Već prilično dugo, Chris. Najmanje od prošle zime. A to, dakako, nije slučajno. Priča se da su se zaručili. Nije bilo nikakve objave vjenčanja i nitko nije vidio da nose prstenje. No, priča se svašta.

– Sjajno!

– Slušaj, Chris. Zadnja mi je stvar da se miješam u tako nešto, pogotovu sad kad su posrijedi dvojica braće. No, pretpostavio sam da će ti biti lakše ako ti otvoreno sve kažem. I ako ti ja to kažem. Mislim da će Wally biti bijesan što sam se umiješao i rekao ti. Možda je smislio poseban način da ti to sâm saopći.

– Možda. A možda i ne.

– Chris, znam da ti je teško, ali ovako je bolje. Sve to prespavaj. Sutra je novi dan. Bilo bi gore da si to saznao od krive osobe, u krivo vrijeme.

– Ne brini, Royce. Nisam toliko šokiran. Od Wallyja ništa bolje i nisam mogao očekivati.

– Brinem, prijatelju. Ja sam šerif. I nije mi svejedno kad mi se prijatelj nade s druge strane zakona. Ovo je Chrisholm, Kansas, Chris.

– I?

– I bio bi budala kad bi se i sad ponašao kao da si još u divljini Montane. Veoma dobro znaš da su se pravila izmijenila.

– I?

– I bila bi puka sramota da mladić poput tebe utone u neka glupa sjećanja i da ga progoni gdje je bio i što je sve radio. I što tek mora uraditi!

– I da ga zbog toga stari prijatelj Royce mora strpati u zatvor?

– Sad shvaćaš što sam htio reći.

– Čini se da Newtonove poznaješ prilično dobro. Svakako si mi učinio veliku uslugu. Ali ne brini, znam se suzdržati kad to ustreba.

– K vragu, čovječe, zar ja to najbolje ne znam!

* * *

Sljedećeg jutra Chris je poželio projahati oko ranča. Imao je čitav dan da se tako odmara i usput o svemu dobro promisli. Objedovao je s Lesterom i gospođom Bains. Nije se odmah mogao priviknuti na mirni život kod kuće, na ranču. Tek dan nakon dolaska otišao je u grad i posjetio banku. S Wallyjem i novim namještenikom Kaltenbourneom pregledao je tekuće poslove.

Odnos s bratom bio je vrlo poslovan i rezerviran s obje strane. No, tako su se i prije uvijek ponašali jedan prema drugome.

Prvi put u životu Chrisu je bilo teško da se usredotoči na bankarske izvještaje, činjenice i brojke koje čine svakidašnjicu bankarskog života. Bilo je to uglavnom zbog toga što ga je svaki predmet podsjećao na pljačku. Nije mogao zaboraviti trenutak kad je banda izvukla revolvere i zaprijetila da se nitko ne miče s mjesta. Od toga dana prošla je puna godina, no Chrisova rana još nije bila zaliječena. Shvatio je to tek sad kad je nakon nemilog događaja prvi put zakoračio u banku. Činilo mu se kao da se sve jučer dogodilo i što je dulje bio za stolom, slike su mu postajale sve jasnije u sjećanju. Htio je o tome razgovarati s nekim tko bi ga razumio, tko je tad proživljavao isto što i on. A to su bili jedino Wally i Ralph Peacock.

Znao je da s bratom ne može raz-

govarati onako kako želi, a Ralph Peacock više nije radio u njihovoj banci.

Tog popodneva nije mogao ništa raditi. Kad je isteklo radno vrijeme, sklonio je papire sa stola i došao do Wallyja.

– Htio bih te pozvati na večeru na moj ranč, Wally – reče Chris, nastojeći da odnekud izvuče osmijeh na licu. – Da li bi ti odgovaralo, recimo, sutra navečer, oko šest? Gospoda Bains izvanredna je kuharica. Siguran sam da nećeš otići gladan od njezina stola. Što kažeš na to? Možeš li doći?

– Sredit ću već nekako svoje obaveze. Doći ću – reče Wally. Bio je očito iznenađen, premda je vješto skrivao svoje osjećaje. – Bit ću kod tebe u šest.

Chris je krenuo prema izlazu. Brojio je vlastite korake. Prije nego što se zaustavio, okrenuo se i nasmiješio bratu.

– Oh, da, Wally. Zamalo sam zaboravio. Gospoda Bains bi se radovala kad bismo za večerom imali barem jednu damu, osim nje same. Kako sam i ja dugo lutao po divljini, uživao bih također u ženskom društvu. Zašto ne povedeš i svoju prijateljicu, gospodicu Macefield?

– Hvala ti na pozivu, dovest ću je – odgovori Wally prije nego što je to Chris očekivao.

Odvjetnik Doly Wedgewood zastupao je Franca i Chrisa Newtona, Michaela Balanchavadzea i Indijanca Red Crowa od prvog dana kad su stigli u Chisholm. Između odvjetnika i njegovih klijenata nije bilo tajni kad je bio posrijedi posao.

– Ti znaš što bi me moglo zanimati – obrati se Chris odvjetniku – jer nemam uvid u poslove banke punu godinu dana.

Doyle je prekriženih ruku sjedio na stolcu, zagledan u strop kao da s njega čita neke tajne znakove koje jedino on može vidjeti.

– Nakon smrti Franka Newtona tvoj je brat bio u žalosti najmanje dva mjeseca. Bila je to žalost koju čovjek rijetko nalazi na zapadu. Nosio je crno odijelo, crnu kravatu, crni šešir, čarape i cipele, s crnom vrpcom oko rukava bijele košulje, u slučaju da skine kaput. No s tim je jednog dana završio i tad iznenada postao glavni kicoš u Chisholmu, Kansasu, ako je grad uopće imao takvih. Chris, da si ga samo vidio! Ponašao se kao vlasnik čitavoga grada i okoline, kao da je sve njegovo, pa čak i ljudi!

– Kako to objašnjavaš?

– Samo na temelju onoga što ja znam, a to nije mnogo. Wally je očekivao veću svotu gotova novca. Prije nego što je završio oplakivati oca, pokušao je organizirati prodaju bankarskog kapitala što je bio u rukama nekim privatnika.

– Nije bio zadovoljan s dionicama koje mu je otac ostavio? Ma koga je vraga htio? S polovinom očeve ostavštine mogao bi čitav život lagodno živjeti.

– Sve je to i mene zapanjilo. O ničemu nisam imao pojma sve dok mi Frank nije bio rekao. Wally je neko vrijeme salijetao Franka, a zatim mu otvoreno rekao da će banka znatno napredovati ako njega zaposli kao jednog od direktora. Wally je tvrdio kako može voditi najvažnije poslove, a pri tom je, dakako, imao na umu i u planu da mora postati pravi vlasnik banke – partner s Frankom, s tobom, Indijancem i Balanchavadzeom.

– Što se toga tiče, imao je pravo. Bez pravog ortaštva bio je običan namještenik, bez obzira na to koje mu je titule otac dodijelio.

– Dakako Frank se trgao između ljubavi prema sinu i zdrave pameti.

Znao je da je banka stečena krvavim radom četvorice ljudi – tebe, Indijanca, Balanchavadzea i njega samoga – i nije držao da je pošteno tek tako ubaciti petoga!

– Znam. Iznenadio bih se da je otac mislio drukčije.

– Wally je, dakle, mislio kako je skuhao starog Franka. Da ga je zaista uspio nagovoriti da postane suvlasnik banke, to bi se vjerojatno odrazilo na oporuci koju je Frank ostavio. Nedugo nakon pogreba došao je meni rekavši da je stari u meduvremenu promijenio prije sastavljenu oporuku.

– I? – upita Chris, naginjući se naprijed. – je li to i učinio?

Odvjetnik ustane od stola i izide iz sobe. Za nekoliko minuta vratio se sa svežnjem dokumenata koje mu pruži.

– Pogledaj sâm – reče Chrisu.

– Ne bih sve čitao, ako nemaš ništa protiv.

– Ne moraš, ako te Frank već upoznao s nekim stavkama.

– Je li ovo njegova napromijenjena oporuka? Napisana prije nekoliko godina, dok Wally još nje stigao na zapad?

– Točno.

– Onda, ne samo da sam je čitao nego imam i kopiju koju mi je otac dao.

– Onda će ti, znači, biti zanimljiv dokument koji upravo držiš u ruci. Pogledaj zadnju stranu. To nisi vidio.

Wedgewood je čekao dok se Chrisov pogled ne zaustavi na zadnjoj stranici s krupno ispisanim slovima: DODATAK OPORUCI.

– Znači, otac je ipak nešto dopisao?

– Neznatna izmjena. To je oporučni zapis o dionicama Newtonove banke.

– I sve ih je ostavio Wallyju, ipak?

– Jedva. Mislio je kako je glupo da mu ostavi čak pola dionica.

– Znam, razgovarali smo o tome.

– Želiš li da ti u nekoliko riječi skupim što sadrži ovaj oporučni dodatak? Ili ćeš sâm sve pročitati?

– Molim te, reci mi ono najvažnije, a poslije mi pošalji kopiju.

– Vrlo rado. Frank je pola dionica ostavio Wallyju, a pola tebi. To je definitivno i nema mogućnosti za izmjenu te odluke. Ti si već sad vlasnik svojih dionica. Wally je ovlašten na dobitak od svojih dionica, ali nema prava vlasnika burzovnih papira i ne može ih prodati sve dok se s tim ne suglase ostali opunomoćenici. Oni, naime, moraju o tome biti obaviješteni i izjasniti se jesu li zainteresirani za kupnju.

– Drugim riječima, kontroliraju ga.

– Točno.

– A tko su opunomoćenici?

– Ti, Indijanac, Balanchavadze i ja.

– Znači, otac je shvatio njegovu ambiciju da se dočepa Newtonova novca.

– Da. Tvoj je brat poludio kad je čuo za to. Izjurio je iz moga ureda poput podivljale životinje i odmah nakon toga potražio pomoć skupog odvjetnika Leaveanwortha u nadi da će ovaj poništiti oporuku.

– Kakve je rezultate postigao?

– Ne značajne. A po mome, niti neće.

Chris vrati oporuku Wedgewoodu i spremi se da ode.

– Još nešto, Doyle. Možeš li mi reći što se dogodilo s mojim starim prijateljem Ralphom Peacockom, starim službenikom u našoj banci. Bio sam iznenaden kad sam vidio da više ne radi.

– Otišao je u Kansas City nedu-

go nakon pljačke. Pisao sam preporuku za njega, Chris. U uglednoj je trgovačkoj banci.

X

Chris je posjetio Ralpha Peacocka. Svratili su u obližnji salun. Razgovarali su o pokojnom Franku Newtonu i vremenu kad je bila pljačka. Chris je bio ganut što je stari službenik još i sad odan Newtonovima i što za njegova oca nalazi toliko lijepih riječi. Više od svega iznenadilo ga je što se Peacock sjeća pljačke kao da je izvedena prije dan-dva.

– Nikad nisam saznao, Ralph, što se događalo kad sam otišao po šerifa – reče Chris naručivši još po jedno pivo za svakoga. – Možeš li mi to ispričati?

– Ja sam se tad vratio u sobu sa sefom. Frank je ležao na podu sav u krvi. Glava mu je bila razmrskana. Ostali su ušli za mnom i sve vidjeli. Svi smo bili toliko zapanjeni da smo... stajali smo i nemoćno gledali. Nismo više ništa mogli učiniti. Zatim su ušli ostali banditi. Sjećam se da su svi ušli unutra, a jedan je vani čekao na konju.

– Shawnessy je ušao s Jaworskim, Penningtonom i Harrisom. Wesch je vani stražario! – Sjećam se jedino crvenokosoga. Znam da su i ostali bili unutra, ali se samo kroz maglu sjećam gdje je koji stajao. Crvenokosi se ponašao kao vođa, isključujući onoga starijeg čovjeka kojem sam poslije donio vode.

– Crvenokosi je bio Shawnessy, a taj drugi Jaworski.

– Shawnessy je ušao i upitao: »Tko je ovo učinio mom prijatelju, Ephrone?« Gledao nas je. Zatim se vratio u sobu sa sefom. »Gdje je mladić? Kamo je otišao?« Ja sam rekao, vrlo glupo, pretpostavljam: »Mislim da je otišao po šerifa.« Shawnessy reče: »K vragu, ako je tako, onda nemam mnogo vremena da bilo što učinim, je li?« Gledao je gospodina Newtona.

– Gospodina Newtona?

– Gospodina Wallyja Newtona. Uvijek sam ga zvao gospodin Newton. Tako je zahtijevao od mene.

– Nevjerojatno. Oca si zvao Frank, a njega gospodin.

– Sve se izmijenilo kad nam je on postao šef – gorko će Peacock, otpivši gutljaj piva.

– Wally ti nije bio šef. Ili ne barem toliko koliko smo to bili otac i ja.

– Nije vrijeme da mi sad to govoriš! Svim nas je silama uvjeravao da je on jedini šef. Nitko od službenika nije imao razloga da sumnja u to. Uvijek nam je bio za petama, njuškao po spisima i tobože nešto nadgledao. To je bilo strašno, ukratko!

– Jesi li zato dao otkaz?

– Otkaz? Vjerojatno sam to učinio. No, bila je to zapravo zadnja kap. Odmah nakon pljačke banke, dok je još nosio crnu kravatu i crnu vrpcu oko rukava na bijeloj košulji, prišao mi je i rekao: »Ima nekih nejasnoća u tvojim brojkama.« Odgovorio sam mu: »Dakako, ima ih, jer sam učinio točno onako kako ste mi rekli, gospodine Newton. Prema tome, vi ste odgovorni za to, a ne ja! Učinio sam samo ono što ste mi naredili.«

– Nisam imao pojma da ti se Wally toliko miješa u posao – reče Chris. Osjetio je da je Peacock emotivno vezan za sve što se dogodilo u banci te je s nešto više rezerve gledao na njegove izjave. Na kraju krajeva, bio je ogorčen i izigran. Odanost i poštovanje prema Franku Newtonu bila je nagrađena

drzništvom samozvanog nasljednika.

– Gospodin Newton mi je rekao da dođem u njegov ured kad završim s poslom. Rekao mi je da sam nesposoban za posao koji radim, nepouzdan i sve ostalo i da me zato smjesta otpušta. Usput je rekao da bi bilo bolje za mene da uopće ne tražim zaposlenje u bankarskim poslovima. To nije za mene, po njegovu mišljenju. Isplatio me i ja sam istog dana otišao iz grada.

– Zanimljivo, Doyle Wedgewood nije ništa od ovoga spominjao kad smo jučer razgovarali – napomene Chris. Nastojao je svojim riječima dati ton zabrinutosti zbog Peacockove situacije, što je na kraju i počeo osjećati.

– Gospodin Doyle to i nije mogao saznati, osim ako mu gospodin Newton nije ispričao. O tome nisam nikome rekao ni riječi. Govorim samo tebi jer si bio dio banke.

Ovaj put Ralph Peacock da znak konobaru da donese još jednu rundu piva. Chris se pitao što mu još želi reći. Odlučio je Peacocku postaviti još nekoliko pitanja dok ne bude kasno. Bivši činovnik u Newtonovoj banci brzo je pio i jezik mu se sve više zapletao.

– Znaš, Ralph, jedno nikad nisam mogao shvatiti – reče Chris, pokušavajući iz daljine, razgovorom o drugoj strani bankarskih poslova, razniježiti Peacockovo gorko srce. – Otac je bio vrlo iskusan, znao je bandite i njihovo ponašanje, pogotovu onih koji pljačkaju banke. Oni razumiju samo jedan jezik, a to je jezik revolvera. Baš ta[illegible]an moj revolver nije bio u ladici. Vrlo neobično! Jednu stvar još ni sad ne mogu shvatiti. Zašto tata nije pucao kad je imao priliku za to? Mogao je spriječiti bandu da učini ono najgore. Samo zbog toga smo uvijek i držali u ladicama napunjene revolvere. O banditskim prepadima često smo razgovarali i bili smo spremni na to. Složili smo se da taj mali komad olova izbačen u pravi trenutak može spriječiti bandite da opljačkaju banku.

– To ti mogu odgovoriti – reče Peacock i otpije dugi gutljaj piva.

– Zanima me što mi imaš reći – nastavi Chris, pokušavajući izvući još nešto od bivšeg Newtonovog činovnika.

– Svega se veoma dobro sjećam. Bilo je to prije njihove velike svađe. Mislim na Franka i gospodina Newtona.

– Kakva velika svađa? – upita iznenada Chris.

– Kad su se posvađali Frank i gospodin Newton. Onog jutra kad je bila pljačka.

– Ne sjećam se da su se tad svađali.

– Ni ne možeš. Bio si vani.

– Vani? Ne sjećam se da sam izlazio tog jutra.

– Jesi, bez obzira na to sjećaš li se ili ne. Otišao si u salun Carolini.

– Oh, da. Sjećam se. Imaš pravo!

– Tad su se posvađali.

– Oko čega?

– Gospodin Newton je rekao Franku da otvori sef kako bi ovaj mogao napraviti inventuru. Frank je odbio, premda je već bilo vrijeme za inventuru. Kad ga je gospodin Newton upitao zašto ne želi otvoriti sef, ovaj nije ništa odgovorio. Jednostavno je odbio. Gospodin Newton je zatim pitao kako se otvara sef, koja je kombinacija. Frank ni to nije htio reći pa se gospodin Newton razbjesnio. Frank ga je nepomično gledao. I sef je ostao zatvoren. Da nije tako bilo, banditi bi

imali manje muke s njim. Uzeli bi samo novac, a Frank bi bio živ. Eto!

– A što je s onim što sam te pitao, Ralph?

– Misliš zašto Frank nije upotrijebio revolver? To je vrlo jednostavno. Upravo prije njihove svađe, gospodin Newton je posudio njegov revolver. Čuo sam ga dok je govorio. Rekao je da mu treba, jer će poslije ručka vježbati gađanje. Frank je bio vrlo iznenađen, no ipak mu je pružio revolver.

– Wally je molio oca da mu posudi revolver i ovaj je to učinio? I to se dogodilo dok sam bio u salunu? – upita Chris gledajući ga prodorno u oči.

– Točno. I još bih nešto htio reći. A zatim idem, jer mi ova galama probija uši. Osim toga, ne želim dobiti šaku u nos.

– Zašto, Ralph? Da živim milijun godina ne bih te udario u nos ili bilo gdje drugdje. Jesi li poludio?

– Možda budeš kad ti kažem još nešto. Ne treba mi još mnogo vremena da završim i odgovorim na tvoje pitanje. Shawnessy se za korak odmaknuo od gospodina Newtona, a to je bilo nedaleko od njegova stola, i došao do zida uz koji smo stajali Howard i ja. Rekao je Howardu: »Što ćemo sad, stari? Tko je ubio mog prijatelja Ephrona?« Howard mu na to reče: »Chris Newton ga je ubio. Razbojnik je dobio ono što ga je išlo.«

Peacock je zašutio tek da bi otpio još jedan gutljaj piva. Obrisao je usta i nastavio.

– Shawnessy se zagrozio Howardu: »Dakle, kučkin sine, tako i ti dobivaš ono što te ide, a to će biti moja poruka mladiću.« I ustrijelio je Howarda ravno u čelo. Mislio sam da će ubiti i mene. Toliko sam se bojao da sam... nema veze. Otišli su na ulicu i tad se opet začula pucnjava. Izišao sam na ulicu i zatim otišao po vodu za Jaworskog koji je umirao. Čuo sam samo dio onoga što je govorio.

Ralph Peacock je ustao. Segnuo je rukom u džep i izvukao novac da plati piće.

– Čekaj, Ralph. Ja ću se pobrinuti za piće.

– Zar poslije svega što si čuo? Da, još dvije stvari. Gospodin Newton doveo je u banku Sandru Macefield. Sjedila je uz njega i zabavljala ga, a nisu prošla ni dva dana od pljačke. Mislim da su tad ostali zajedno najmanje dva sata. Govorili su vrlo tiho tako da ih je bilo teško čuti. Drugo, čuo sam da je Jaworski spomenuo trinaestog bandita koji je sudjelovao u pljački. Ti si ga pitao tko je taj. Ako ga još nisi pronašao, mislim da ne trebaš ići veoma daleko.

Ralph Peacock brzim je korakom krenuo prema vratima saluna i preko ramena rekao ostatak onoga što mu je ležalo na srcu.

– Ne moraš tražiti izvan svoje obitelji. Kunem se svime na svijetu da je istinita svaka riječ koju sam večeras izgovorio!

– Čekaj trenutak, Ralph – poviče Chris za njim, no bilo je prekasno. Bivši bankarski činovnik nestao je u trenu.

Chris je bio šokiran onim što mu je rekao toliko da se nije mogao pomaknuti s mjesta. Ostao je sjedeći u stolcu, naslonjen uza zid. Trebalo mu je neko vrijeme da se sredi. Pogledao je u jednom trenutku na sat, popio piće i žurnim korakom odjurio na željezničku stanicu da bi još istog dana uhvatio vlak za Chisholm.

Unatoč svemu što mu je Ralph rekao, Chris se nipošto nije mogao pomiriti s time da je njegov brat su-

djelovao u pljački banke. Trinaesti bandit. Za vrijeme vožnje vlakom pokušavao je ne misliti o svemu tome i uvjeravao se da su sve one pojedinosti što mu ih je Ralph ispričao – posvemašnja slučajnost. Ujutro je došao u ured Doylea Wedgewooda.

– U vezi s onim što smo prije dva dana razgovarali o Wallyju htio bih s tobom raščistiti nekoliko stvari – reče Chris kad se nađe nasamo s odvjetnikom. – Sjećaš se kad si rekao da se Wally raspitivao o kapitalu i dionicama kao da neke želi prodati?

– Dakako, sjećam se. Znam da je to svakako htio učiniti, uvjeren sam. Nekolicina je to slučajno zapazila i obavijestila me o tome. Nema sumnje da je sve istina.

– Izvrsno. Pretpostavimo da je tako, nije to ništa neobično. Najprirodnija je stvar na svijetu da netko počne razmišljati o tome kako da potroši novac koji još uopće nema.

– Razumljivo. To je u ljudskoj prirodi..

– Što je onda toliko neobično u Wallyjevu ponašanju?

– Bojim se da ne shvaćam što želiš reći. Osim toga, ne sjećam se da sam spomenuo bilo što neobično u njegovu zanimanju za Newtonovu banku i dionice. Jedino utoliko da ti objasnim kako je očekivao veliku svotu gotova novca, iz nekog izvora.

– Dakle, Wally je imao razloga da nakon očeve smrti očekuje tako nešto, je li? Posljednje što većina ljudi u takvim situacijama očekuje jest da će trebati najmanje godina dana da se sve to sredi. Nije li tako?

– Bojim se da Wally nije poput ostalih ljudi, Chris. U uglednoj tvrtki radio je gotovo dvije godine na pravnim poslovima i, kako i sam znaš, veoma dobro zna sve o oporukama i ostavštinama. Osim toga, potražio me dan pošto je Frank Newton ubijen da bi se raspitao o oporuci. Otvoreno sam mu rekao da nema izgleda dobiti ni jedne jedine pare dok svi papiri ne budu sređeni, a to će potrajati najmanje godinu dana.

– Znači, točno je znao što traži.

– Dakako. Kad se obratio odvjetniku Leavenworthu, prvo što su učinili bilo je da se dočepaju nešto gotova novca.

Wally je bio siguran da je Frank u različitim bankama u zemlji imao prilično deponirana novca. Nešto od toga htio je odmah dobiti. S tim je namjeravao podmiriti i mene i drugog odvjetnika, a sam izvući što želi. No, nisam pristao ni na kakav sporazum i plan mu je propao.

– Kad se sve to događalo?

– Leavenworth me ubrzo posjetio. Bilo je to tjedan nakon Frankove smrti. Poslije toga obojica smo rekli Wallyju da će morati pričekati najmanje godinu dana.

– Unatoč tome, Wally se ponašao nakon toga hirovito kao da odnekud ipak očekuje veliku svotu gotovine?

– Točno.

– S druge strane, je li otac imao jačih razloga da čuva gotov novac upravo u vrijeme kad je bila izvršena pljačka? Osobito na dan pljačke?

– Jest, svakako. Mislim da je u to vrijeme prihod bio nekoliko puta veći nego obično. Sjeti se njegovih pričanja da bi se preselio u neki drugi grad kad jednom Chisholm prestane biti glavno stjecište farmera i kad posao ne bude cvjetao. Često je o tome raspravljao na poslovnim sastancima banke.

– Da, sjećam se.

– Frank je imao posao u gradu koji je postao glavna raskrsnica na sjeveru nakon produžetka željezničke pruge. Mislim da je baš tad htio ponuditi gotovinu i staviti depozit upravo u tu svrhu.

– Sjećam se svega. Uvijek je bilo prilično gotova novca, no nisam siguran u stanje baš na dan pljačke. Jesi li možda pregledao papire?

– Razumljivo, jesam. Gledao i pregledao!

– Je li otac imao razloga da na dan pljačke ne otvara sef?

– Do bijesa, jest! Nije namjeravao otvarati sef ne samo taj dan, nego čitav tjedan.

Chris je odjahao na ranč. Proveo je ondje dva dana. U miru je pokušao razmisliti o svemu. Bilo je očigledno da je Wally najprije »posudio« očev a zatim i njegov revolver upravo na dan pljačke. Banditi su isplanirali posjet banci u vrijeme kad je sef obično otvoren, a to je znano jedino trojici članova Newtonove banke: Chrisu, Wallyju i ocu. Wally je sve učinio da sef bude otvoren, i to u trenutku kad su trebali doći pljačkaši. Poslije, kad nije bilo izgleda da odmah dobije gotov novac, ponašao se ipak kao da ga odnekud očekuje.

Činilo se: da je Shawnessy pronašao Chrisa kad se vratio u banku, ubio bi ga čak i prije nego što sazna da je Chris ubio Ephrona. Zašto je iskalio bijes na jednomu starom Howardu Kantu? Nije li bilo logičnije da ubije Chrisova brata? Ili je dogovor bio baš takav!

Chris je proveo dugu večer pijući u salunu Yellow Dog. Razmišljao je što da učini. Osjećao je da Wallyja mrzi više od bilo kojega člana Shawnessyjeve bande zbog koje je izgubio čitavu godinu svoga života. Bio bi sretan da je imao pravog prijatelja s kojim bi mogao o svemu otvoreno razgovarati i koji bi mu mogao dati nekakav savjet. Ali bio je sam.

Prema Sandri Macefield osjećao je gotovo isto kao i prema Wallyju. Prezirao ju je i mrzio iz dna duše.

– Drolja... – ponavljao je samome sebi stotine puta.

Chris je potpuno zaboravio na upozorenja Tradyja Roycea. Donekle se ponašao kao da se još nalazi u beskrajnim divljinama Montane. No bilo je ipak neke razlike. Ondje je otvoreno planirao kako da se dočepa bandita i pomogne zakonu da pobijedi pravda. Sad je sve smišljao sâm i potajno i više ga nije zanimalo hoće li njegovi sljedeći potezi biti u skladu sa zakonom ili ne.

– Pozvani su na večeru idući tjedan – promrmlja zagledan u posljednji vrč piva. – Njih dvoje zajedno! Pa, neka samo izvole! Čekam ih.

Dvoumio se bi li potražio šerifa ili Doylea. Obojici se mogao povjeriti ili barem imati strpljivog prijatelja koji će ga saslušati dokraja.

Umjesto toga, počeo je naglas razmišljati o kojekakvim planovima za večer kad se Wally sa Sandrom pojavi na njegovu ranču. Bilo je već kasno i salun se uskoro zatvarao. Chris je govorio toliko glasno da su se ljudi znatiželjno okretali prema njemu i slušali.

– Prema onome što mi je Doyle rekao, taj sef u Montani jamačno je krcat novcem – mumljao je. – A prilično toga naslijedit će taj kučkin sin, moj brat. Da otac nije bio mudar, trinaesti bi bandit to već imao u džepu.

– Zatvaramo, gospodine Newton – reče mu vlasnik saluna, prišavši k njegovu stolu.

– Daj mi još jedno pivo – promrmlja Chris i pogleda na ručni sat.

– Žao mi je, ali zaista zatvaramo.

– Ne, ne. Još jedno pivo. Ovdje se moram sastati sa šerifom. A taj će se veoma razljutiti ako dođe i nađe pred nosom zatvorena vrata saluna.

Vlasnik je otišao po pivo. Kad se vrati, Chris mu reče:

– A što ti misliš o svemu? Šutiš, ha? A toliko se toga dogodilo. Iza mene su smrt, krv, smrzavanje, patnje...

Vlasnik saluna zapanjeno je gledao Chrisa Newtona. Svi su već davno otišli i sad je buljio u zadnjeg gosta misleći da je zaista poludio.

Čekajući goste, uživao je u čaši crnog vina s gospođom Bains. Upitao je Lestera ima li viskija u kući. Nakon treće čaše začuo je kako netko kuca na vrata.

– Želiš li pozdraviti goste, Chris? – upita gospođa Bains. – Ili da to ja učinim?

– Trenutak, gospođo Bains – poviče skočivši sa stolca. – Ipak bih ja otvorio vrata.

U glavi mu je šumjelo od uzbuđenja. Zamišljao je stravičnu sliku pred sobom. No u trenutku kad je otvorio vrata pred njim je stajao šerif Royce.

– Odakle ti, šerife – iznenađeno će Chris. U prvi trenutak nije mogao otkriti razlog njegova dolaska.

– No, dobro si pogodio. Baš je vrijeme večere. Uđi. Mislim da poznaš gospođu Bains i Lestera?

– Dobra večer svima – poviče Trady ne mičući se s praga. – I hvala na pozivu, Chris, ali moram odmah u grad. Mogu li s tobom razgovarati na trenutak?

– Dakako. Izvoli unutra.

– Imaš li vremena da dođeš sa mnom u moj ured, Chris? – upita Royce. Izraz njegova lica odavao je da s neizvjesnošću čeka Chrisovu reakciju.

Mislio je da bi svako prenemaganje bilo suvišno. Obojica su znala što je posrijedi.

Kad su se našli u šerifovom uredu, ovaj mu pruži stolac.

– Ponekad se moraš živ rastrgati da obaviš neki posao – reče šerif. – A drugi put mirno sjediš za stolom i čekaš. Tad se uglavnom sve bolje završi! Čovjek nikad ne zna što je bolje. Imam za tebe neke vijesti, i poruku. Da živiš još milijun godina, ne bi pogodio što je posrijedi. Vijesti su malo dobre, malo loše. Pola-pola. Dobra je ta što sam napokon saznao, uz materijalne dokaze, tko je trinaesti član bande koja je opljačkala Newtonovu banku. U to više nema sumnje!

Trady je zašutio, očekujući neke divljačke izljeve veselja, no Chris je mirno sjedio, ne rekavši ni riječi. Gledao je u šerifa očekujući drugi dio novosti. Pitao se kakva je iznenađenja Royce mogao još imati u rezervi.

– Loša je vijest ta što slučajno obojica poznajemo toga trinaestog bandita i što smo mu željeli mnogo ljepše stvari u životu od onoga što ga tek sad očekuje.

– Na koga sumnjaš, Royce?

– Ne sumnjam. Znam tko je taj tajanstveni trinaesti. Imam ga. Danas mi je došao svjedok i zakleo se da je sve vidio.

– Svjedok?

– Ralph Peacock. Proveo je sa mnom veći dio dana. Došao je iz Kansas Cityja.

– Šteta što nije došao jučer.

– Zašto?

– Zato što si već mogao uhvatiti trinaestog bandita.

– Ali, ja sam ga uhvatio!

– Da? A gdje je?

– U susjednoj sobi. To je naju-

dobnija ćelija koju ovdje imamo.

– Zaista? Mogu li pogledati?

– Bolje ne. Barem ne odmah.

– Kakvu to igru igraš, Royce? Ako si baš mene našao... onda nije osobito smiješno...

– Sad ima posjet. Stoga ne može primiti još nekoga.

– Mogu li samo proviriti?

– Ako nemaš ništa protiv, ja ću ti reći tko je s druge strane zida.

– Bolje da pogledam sâm.

– Onda idi. I ja bih bio znatiželjan da sam na tvome mjestu. Šokirat ćeš se, ipak.

– Sumnjam.

Chris je na prstima pošao iz Tradyjeva ureda prema zatvorskim vratima. Pomno pritisne kvaku. Neznatno je otvorio vrata i provirio unutra.

Sandra Macefield sjedila je na stolcu ispred ćelije i razgovarala sa zatvorenikom, Wallaceom Newtonom. Nije ih htio ometati. Gotovo bešumno pritvorio je vrata i vratio se u šerifov ured.

– Ne izgledaš mi veoma iznenađen – reče Trady.

– Prekjučer sam bio u Kansas Cityju. Posjetio sam Ralpha Peacocka, Royce – reče Chris. – Pretpostavljam da mi je rekao isto što i tebi.

– Žao mi je što je to morao biti baš tvoj rođeni brat, Chris. Želiš li razgovarati s njime?

– Ne. Barem ne sad.

– A što je s djevojkom?

– Kako to misliš?

– Kad završi razgovor, želiš li razgovarati s njom?

– K vragu, Royce! Zašto me to pitaš? Razumljivo, ne želim.

– Nema razloga. Tek tako sam pitao.

– Ima li ona neku poruku koju si spomenuo?

– Ne. Bi li ti se tako nešto svidalo?

– O čemu to govoriš, čovječe? Mogu provesti čitav život da ne poželim nikakvu poruku ni od jedne žene.

– Osoba koja je ostavila poruku nije došla u Chisholm da vidi mene. Isključivo je ti zanimaš, mladiću!

– Kako to?

– Ne zanimaju me tajanstvenosti. Bila je ovdje stranka i pitala za »gospodina Newtona«, misleći pri tom na tebe.

– Nitko me tako ne zove. Vjerojatno je neki stranac.

– Upravo sam stavljao Wallyja u ćeliju. Pokušavao sam da to prođe što je moguće tiše, no on je iz svega napravio pravi cirkus. Urlikao je poput divlje zvijeri i tražio svog odvjetnika. Optužio me za nasilje, a vijesti brzo putuju. Tako je ta osoba, koja je tražila »gospodina Newtona«, odmah bila upućena u zatvor. Na žalost, u tom trenutku nisam bio u uredu. Moj je zamjenik rekao da »gospodin Newton« ima posjet i predložio stranci da pričeka u »Carolini«. Kad »gospodin Newton« bude slobodan, obećao je da će doći po tu stranku.

Trady iz ladice izvuče presavijen komad papira i pruži ga Chrisu.

S vanjske je strane pisalo: CHRISTOPHER NEWTON

– Mislim da je za tebe, Chris, a ne za Wallyja – reče šerif. – Na sreću, moj pomoćnik brzo je otišao. Inače, ovo bi predao u krive ruke. Znaš, nemaran je, ali ga obožavam. Izvrsno igra karte. Mislim da je prvi u našem kraju, odmah poslije mene.

Chris pogleda u poruku i pročita:

»Christophere,

Neću otići dok ne porazgovara-

mo. Nadam se da nisi učinio ništa strašno.

Tvoja odana djevojka
iz Last Chance Gulcha«

– Royce! – zaurla Chris i pojuri prema vratima. – Pa zar ne shvaćaš, to je Margot!

Trady je slušao kako Chrisovi koraci odzvanjaju pločnikom. Jurio je prema salunu gdje ga je čekala Margot.

Don P. Jenison:

VELIKA KONJSKA TRKA

Stojeći na balkonu hotela »Semiramida« u Sandvilleu, malom mjestu američke države Nebraske, John Upton je uperio pištolj uvis i viknuo devetorici jahača koji su se poredali ispod balkona:

– Momci, došlo je vrijeme da počne trka od Sandvillea do Mockingtowna! Vjerujem da ćete paziti na konje. Osim toga momci, nadam se da ćete se ponašati kao džentlmeni i opravdavati povjerenje svoga gradića!

Tada je opalio iz pištolja. Bilo je 5.33 sati poslije podne, 13. srpnja 1893. godine.

Među devetoricom hrabrih jahača nalazio se i poznati revolveraš Isaac Blackson, zatim misteriozni neznanac Looney, pa Berry, poznati vozač diližanse, i šest punokrvnih kauboja.

Bila je noć kad su stigli u Ruskville. Isaac Blackson se odmah povukao u hotel i legao a da nije skinuo čizme, traperice i šareni rubac oko vrata. Bijelim sombrerom je pokrio lice i odmah zaspao. Njegova dva konja Jimmy i Jeronimo prenoćila su u najboljoj staji. I ostali jahači odmarali su se u hotelskim sobama. Svi osim Joea Gilespieja, simpatičnoga sjedokosog kauboja, koji je projahao kroz Rusehville i nekoliko kilometara dalje prenoćio na otvorenom. Ujutro je bio prvi na nogama i preuzeo vodstvo.

Najdulja konjska trka koja je ikada održana – od Sandvillea do Mockingtowna, 1700 km – počela je zapravo kao šala. Emet Olbrait, kauboj iz Sandvillea, smislio je s nekim novinarom šalu. Objavio je u mjesnim novinama da se trista najuglednijih građana sprema da na konjima pode na izložbu u Mockingtownu, kako bi tamo pokazali kvalitetu konja koje uzgajaju. U novinama su čak bile

objavljene slike i imena građana koji će jahati do Mockingtowna, što je izazvalo pomutnju u gradu. Mnogi su htjeli izmlatiti Olbraita, ali je većina prihvatila šalu. Ona je ipak zainteresirala neke ljude koji su objavili nagradu od 1000 dolara onome tko prvi stigne do Mockingtowna. Tako je slučaj postao ozbiljniji.

U to je vrijeme slavni Buffalo Bill na izložbi u Mockingtownu održavao predstave sa svojim cirkusom. Čuo je nešto o prijedlogu za tu trku pa je telegrafirao u Sandville: »Prilažem još 500 dolara za pobjednika. Cilj trke neka bude pred mojim cirkuskim šatorom. Buffalo Bill.«

Više nije bilo uzmicanja. Trka je objavljena i devet hrabrih jahača krenulo je sa starta. U posljednji čas prisilili su i Emeta Olbraita da pristupi kao jahač.

Rano ujutro drugoga dana trke, Joe Gilespie natovario je svojih 90 kilograma na Billyja Meka i poveo sa sobom Billyja Shefera. Jahači nisu imali određenu stazu, ali su se morali javljati na nekoliko kontrolnih stanica.

Prvi dio staze vodio je preko izvanredno teškog terena; tlo je bilo pjeskovito, a kad je počela padati kiša, pretvorilo se u mokru spužvu. Taj je teren revolveraš Blackson vrlo dobro poznavao pa je u podne drugoga dana preuzeo vodstvo, praćen Stevensom. Njegov plan trke bio je jednostavan: u prvom dijelu pruge koji je dobro poznavao htio je sebi osigurati što veće vodstvo, pa makar žrtvovao i jednog konja. Vjerovao je da će u drugom dijelu biti u tolikoj prednosti da će mu Jeronimo dostajati da ga donese u Mockingtown.

On je u srijedu i četvrtak toliko odmakao ostalim jahačima da nitko nije ni znao gdje je prenoćio. Iza njega su jahali Gilespie i Stevens, a 45 minuta iza njih Emet Olbrait.

Posljednji je bio Berry. Osim Blacksona, on je najbolje poznavao taj kraj, ali je bio čovjek koji je više od svega štedio konje. Često je koračao pokraj njih i nikada ih nije podbadao.

Tada je Blackson, još u vodstvu, izgubio jednog svog konja koji je od napora počeo šepati. To mu je smanjilo prednost ispred ostalih jahača, pa mu se čak i Berry približio na svega trinaest sati razlike. Dan kasnije, kad je ušao u Sioux City, Blackson je bio zaprepašten: već pola sata poslije njega u gradić je dogalopirao debeli Gilespie u izvrsnoj kondiciji, vodeći sa sobom svježeg rezervnog konja. Revolveraš se još nije ni oporavio od čuđenja kad se iza ugla pojavio i Stevens. Toga časa izgubio je svaku nadu da bi mogao pobijediti u trci. Neko vrijeme još je jahao i spletkario, a onda je posve popustio i na kraju stigao posljednji u Mockingtown.

Sljedećih dana i Stevens je izgubio jednog konja. Berry se naglo pojavio u prvim redovima. Taj je čovjek štedio konje više nego sebe. Izgledao je jadno, malo je jeo, samo da ne bi dobio na težini. Spavao je manje od ostalih jahača pa je velik dio pruge nadoknadio noćnim jahanjem. Kad je opet počela padati kiša, Berry je bio u velikoj prednosti: njegovi su konji bili svježiji i sve su se sigurnije

probijali u prvi red.

Pošto je i Stevens otpao, Gilespie je neko vrijeme vodio sam. Jedne večeri ušao je u neki gradić, gdje je gostovao mali cirkus. Da bi privukao gledaoce u cirkus, Gilespie je jahao na cirkuskoj muli i zabavljao gledaoce umjesto da se odmara. To ga je kasnije skupo stajalo. Izgubio je vrijeme, pa su ga Berry i Stevenson pretekli. Bilo je to na 1300 kilometara staze. Iznenada su se u prvom planu pojavili mladići Charlie Smith i George Jones. Dvjesta kilometara prije Mockingtowna Berry nije znao gdje se nalaze njegovi protivnici. Jahao je još sto kilometara uz povremene odmore, a onda je sto kilometara prije cilja odlučio jahati bez stanke. Njegov bolji konj Otrov bio je još u izvrsnoj kondiciji.

Berry je jahao čitavu noć, nije se uopće zaustavljao. U sedam sati ujutro ugledao je dimnjake Mockingtowna. Dao je Otrovu malo vode i nastavio. Kad je ušao u predgrađe, prolaznici su ga gledali s nevjericom: izgledao je kao brodolomac. Uskoro se gradom pronijela vijest o njemu i ljudi su se počeli okupljati na ulicama.

Točno u 9.30 ujutro Berry je umoran sjahao pred glavnim cirkuskim šatorom Buffala Billa. Pukovnik Cody (pravo ime Buffalo Billa) istrčao je iz šatora, zagrlio Berryja i viknuo:

– Dođi, pobjedniče, da te pozdravim! Kako se osjećaš?

Berry je promuklim glasom odgovorio nešto što nitko nije čuo. Bio je na kraju snaga. Svalio se u Codyjev krevet, a neki su se ljudi pobrinuli za njegova konja. Berry je prevalio 1700 km za 13 dana i 16 sati!

Sat i četrdeset pet minuta kasnije pojavio se i Emet Olbrait. Ljudi su mu isprva klicali, ali se onda doznalo da je šaljivčina dobar dio posljednjih 100 km proveo u kolima – zajedno s konjem! Odmah su ga diskvalificirali.

U 1.35 sati odjeknuli su pucnjavi koji su probudili Berryja iz dubokog sna. Pred cirkus je dogalopirao Joe Gilespie na Billyju Sheferu. Njegov je konj bio odmoreniji od Otrova, ali se Joe nije mnogo uzbuđivao što nije prvi.

– Dajte mom konju sijena i dosta vode, pa ću na njemu do zalaza sunca projahati još 80 km! – vikao je.

Samo dvanaest minuta kasnije na cilj je stigao i Charlie Smith. Taj kratki razmak između prve trojice jahača upravo je nevjerojatan kad se uzme u obzir duljina staze. Da su Gilespie i Smith bolje poznavali posljednju dionicu puta, vrlo je vjerojatno da bi pobijedili Berryja koji je bio premoren. Ovako su zauzeli drugo i treće mjesto, jer je Olbrait bio diskvalificiran. Pet sati kasnije pred cirkus Buffala Billa stigli su Stevens i George Jones. Ostali su jahači odustali. Za Blacksona se više nikada nije čulo.

U PRIPREMI:

G. F. Unger:
BORBA ZA PRUGU

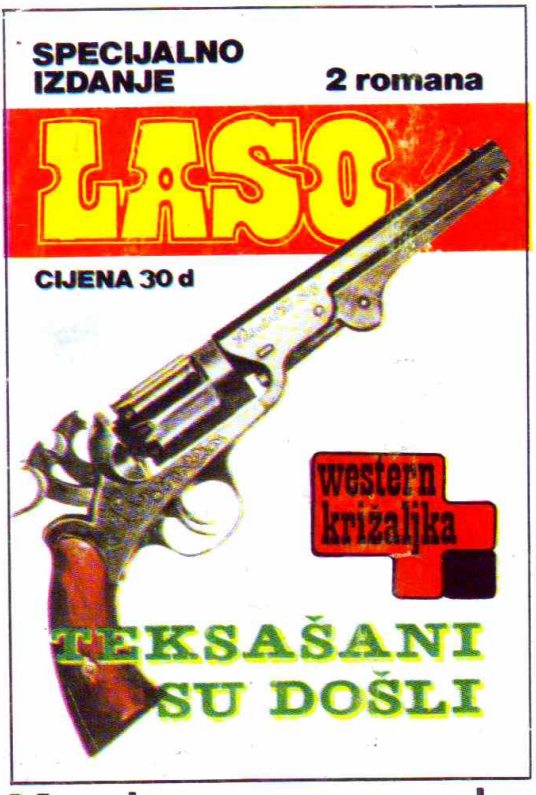

Kod svog prodavača novina kupite i SPECIJALNO izdanje sa dva romana